

Geograficko-politické motivace vymezování hranic Druhé republiky

Diplomová práce

Studijní program:

Studijní obory:

Autor práce:

Vedoucí práce:

N7503 Učitelství pro základní školy

Učitelství zeměpisu pro 2. stupeň základní školy

Učitelství dějepisu pro 2. stupeň základní školy

Bc. Patrik Řezáč

Mgr. Hynek Böhm, Ph.D.

Katedra geografie

Zadání diplomové práce

Geograficko-politické motivace vymezování hranic Druhé republiky

Jméno a příjmení: **Bc. Patrik Řezáč**
Osobní číslo: P18000596
Studijní program: N7503 Učitelství pro základní školy
Studijní obory: Učitelství dějepisu pro 2. stupeň základní školy
Učitelství zeměpisu pro 2. stupeň základní školy
Zadávací katedra: Katedra geografie
Akademický rok: **2018/2019**

Zásady pro vypracování:

1. analýza Mnichovské dohody, administrativního uspořádání ČSR a rešerše literatury
2. zkoumání SLBD z roku 1930 v jednotlivých příhraničních obcích
3. návrh didaktického transferu pro 2. stupeň ZŠ
4. hodnocení získaných poznatků a diskuse
5. závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

dle potřeby
60 stran
tištěná
Čeština

Seznam odborné literatury:

STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ, 1934. Sčítání lidu v republice Československé ze dne 1. prosince 1930: díl I. Praha: Státní úřad statistický, 1934.

KORČÁK, Jaromír. Geopolitické základy Československa: jeho kmenové oblasti. V Praze: Orbis, 1938, 170 s. Národnostní otázky, sv. 12.

LAKOSIL, Jan. Šumava 1938: německá okupace v dobových fotografiích a dokumentech. Praha: Mladá fronta, 2018, 278 s. ISBN 978-80-204-4816-3.

VESELÝ, Zdeněk. Dějiny českého státu v dokumentech. Praha: Victoria Publishing, 1994, 543 s. ISBN 80-85605-95-3.

Vedoucí práce:

Mgr. Hynek Böhm, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání práce:

2. dubna 2019

Předpokládaný termín odevzdání:

30. dubna 2020

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Kamil Zágoršek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. července 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

15. července 2020

Bc. Patrik Řezáč

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval Mgr. Hynku Böhmovi, Ph.D. za jeho odborné vedení této závěrečné práce a mé nejbližší rodině a přátelům za jejich podporu během celého studia.

Anotace

Cílem práce bude zaměřit se na geograficko-politické důvody, které provázely odtrhnutí pohraničních oblastí – Sudet a daly vzniknout novému státnímu útvaru nazývaným „Druhá republika“, se zaměřením na region dnešní České republiky.

Zaměřím se především na statistické údaje jednotlivých obcí a měst, které Mnichovskou dohodou připadly do rukou nacistického Německa a Polska a případně shrnu geografické aspekty, které v této akci mohly hrát roli.

Snahou bude také strukturovat region severních a jižních částí Sudet s bližší geograficko-politickou charakteristikou.

Klíčová slova

Mnichovská dohoda, druhá republika, hranice, Sudety

Annotation

The aim will be to consider geographical-political reasons which followed to tearing the borderlands - Sudetenland which helped to make a new state formation called „the Second Czechoslovak republic" with the accent on today's region of Czech Republic.

Mainly I'll target the statistical data for each municipality and town which were handed to Nazi Germany and Poland and eventually I'll summarize the geographical aspects which could make a role in this action.

Aspiration will also be to structure region of northern and southern Sudetenland with closer geographical-political characteristics.

Keywords

The Munich Agreement, the Second Czechoslovak republic, borders, Sudetenland

Obsah

1.	Úvod	12
2.	Charakteristika pohraničí Česka	13
2.1.	Charakteristika Sudet	14
2.2.	Historický vývoj	15
2.3.	Geografická charakteristika	16
2.4.	Pohraniční obyvatelstvo před Mnichovem	17
2.4.1.	Čechoslováci	17
2.4.2.	Němci	18
2.4.3.	Další národnosti	19
3.	Geopolitika v ČSR 1918 – 1938	20
3.1.	Geopolitika do Mnichovské dohody	20
3.1.1.	Československé zájmy	21
3.1.2.	Sudetoněmecké zájmy	23
3.1.3.	Německé zájmy	25
3.1.4.	Polské zájmy	26
3.2.	Mnichovská dohoda	26
3.2.1.	Reakce Československa	28
3.3.	Výsledky Mnichovské dohody	29
3.3.1.	Německý postup	32
3.3.2.	Vnitropolitický vývoj Československa po Mnichovu	33
3.4.	Nové pomnichovské hranice	33
3.4.1.	Proces vymezování hranic	34
3.5.	Správa Sudet po Mnichovu	35
3.5.1.	Severní Sudety	36
3.5.2.	Jižní Sudety	37
4.	Analýza hranice mezi Sudety a Druhou republikou	38
4.1.	Politické a soudní okresy	39
4.2.	Využité politické okresy	39
4.3.	Obecné a administrativní údaje	40
4.4.	Analýza obcí	41
4.4.1.	Obce zaniklé	42
5.	Rozdělení výsledků do geografických oblastí	44
5.1.	Jižní oblast Čech	45
5.1.1.	Fyzicko-geografické aspekty	46
5.1.2.	Antropogenní vlivy	46
5.1.3.	Demografické výsledky	47
5.2.	Západní oblast Čech	48
5.2.1.	Fyzicko-geografické aspekty	49
5.2.2.	Antropogenní vlivy	49
5.2.3.	Demografické výsledky	49
5.3.	Severovýchodní oblast Čech	51
5.3.1.	Fyzicko-geografické aspekty	51
5.3.2.	Antropogenní vlivy	52

5.3.3.	Demografické výsledky.....	52
5.4.	Jižní oblast Moravy	55
5.4.1.	Fyzicko-geografické aspekty	55
5.4.2.	Antropogenní vlivy	56
5.4.3.	Demografické výsledky.....	56
5.5.	Severní oblast Moravy a Slezsko	58
5.5.1.	Fyzicko-geografické aspekty	59
5.5.2.	Antropogenní vlivy	59
5.5.3.	Demografické výsledky.....	59
5.6.	Těšínsko.....	61
6.	Hodnocení výsledků	61
6.1.	Z pohledu přírodních podmínek	62
6.2.	Z pohledu demografie.....	63
7.	Návrh vzdělávacího projektu	66
7.1.	Cíle RVP ZV pro vzdělávací projekt	66
7.2.	Vlastní cíle pro vzdělávací projekt	67
7.3.	Harmonogram	68
7.4.	Materiální zabezpečení.....	69
7.5.	Činnosti	69
7.6.	Návrh hodnocení	70
8.	Závěr	71
9.	Seznam použité literatury.....	73
10.	Seznam příloh.....	78

Seznam obrázků

Obr. č. 1 Vnější a vnitřní pohraničí podle Quida Kastnera.....	14
Obr. č. 2 Prostorová diferenciacie národnostních menšin v ČSR k roku 1938	20
Obr. č. 3 Vymezená 4 okupační pásma v Mnichovské dohodě	32
Obr. č. 4 Ovlivněné soudní okresy zábořem území v roce 1938.....	35
Obr. č. 5 Kompletní zábor území Německem v roce 1938	36
Obr. č. 6 Centra analyzovaných politických okresů v Čechách, Moravě a Slezsku	39
Obr. č. 7 Prostorová diferenciacie zaniklých obcí v ČSR po roce 1945	44
Obr. č. 8 Jižní oblast pohraničí Čech se sídly pol. okr. v roce 1930.....	46
Obr. č. 9 Západní oblast pohraničí Čech se sídly pol. okr. v roce 1930	48
Obr. č. 10 Severozápadní oblast pohraničí Čech se sídly pol. okr. v roce 1930.....	52
Obr. č. 11 Jižní oblast pohraničí Moravy se sídly pol. okr. v roce 1930.....	55
Obr. č. 12 Severní oblast pohraničí Moravy a Slezska se sídly pol. okr. v roce 1938.....	58
Obr. č. 13 Přibližná územní ztráta Těšínska ve prospěch Polska v říjnu 1938	61

Seznam tabulek

Tabulka 1 Politické okresy Čech, Moravy a Slezska ovlivněné Mnichovskou dohodou	41
Tabulka 2 Seznam zaniklých obcí v analyzovaných politických okresech	43
Tabulka 3 Vlastní cíle a jejich úroveň pro vzdělávací projekt	68

Seznam grafů

Graf č. 1 Národnostní skladba pohr. obcí v jižním regionu Čech Druhé republiky ze sčítání 1930	47
Graf č. 2 Národnostní skladba pohr. obcí v západním regionu Čech Druhé republiky ze sčítání 1930	51
Graf č. 3 Národnostní skladba pohr. obcí v severozápadním regionu Čech Druhé republiky ze sčítání 1930	54
Graf č. 4 Národnostní skladba pohr. obcí v jižním regionu Moravy Druhé republiky ze sčítání 1930	58
Graf č. 5 Národnostní skladba pohr. obcí v severním regionu Moravy a Slezska Druhé republiky ze sčítání 1930	60
Graf č. 6 Porovnání pohraničních obcí Česko-Slovenska a odstoupeného území Německu v roce 1938	63
Graf č. 7 Pohraniční obce českých Sudet za Druhé republiky z hlediska národnosti.....	64
Graf č. 8 Pohraniční obce v Čechách za Druhé republiky z hlediska národnosti.	64
Graf č. 9 Pohraniční obce na Moravě a Slezsku s Německem za Druhé republiky z hlediska národnosti.....	65
Graf č. 10 Pohraniční obce odstoupeného území na Moravě a Slezsku k Německu za Druhé republiky z hlediska národnosti	65

Seznam zkratek

arm. gen.	armádní generál
ČR	Česká republika
čs.	československý/československá
ČSR	Československá republika
něm.	německy/německá
NSDAP	Nacionálně socialistická německá dělnická strana (<i>Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei</i>)
pohr.	pohraniční
pol. okr.	politický okres
pův.	původně
SdP	Sudetoněmecká strana (<i>Sudetendeutsche Partei</i>)

1. Úvod

Koncem září 1938 vše nasvědčovalo nastávajícímu vojenskému konfliktu mezi Německem a Československem. Vyhlášením mobilizace bylo kolem milionu mužů připraveno bránit hranice Československa před nacistickým Německem. K plošnému střetnutí však nakonec nedošlo. Dne 29. září se v Mnichově konala konference, jejíž náplní byla otázka o rozsahu územního odstoupení pohraničí Československa tehdejšímu nacistickému Německu. 30. září 1938 dospěli Adolf Hitler, Neville Chamberlain, Édouard Daladier a Benito Mussolini k závěru a stvrzení Mnichovské dohody, která nenávratně změnila chod evropských dějin. Československé odstoupení vlastního pohraničního území ve prospěch Německa, naznačovalo blížící se konflikt.

Dnes víme o území včetně obcí, které se rázem staly součástí Německé říše, nicméně mým cílem je zaměřit se na možné důvody těchto rozhodnutí. Soustředit se hodlám především na demografické údaje obcí, které ležely na nově vymezených hranicích druhé republiky a případně analyzovat politické důvody pro jejich setrvání v Československu či odpojení se k Německu. Předpokládám, že většina obcí byla oddělena novou hranicí především z demografického důvodu. Jinými slovy, že fyzicko-geografické aspekty, např. meandr řeky, rokle, hora, les apod. nebudou mít primárním determinanem, zda bude daná obec za anebo před novou sudetskou hranicí.

Nedílnou součástí diplomové práce je také didaktický transfer pro 2. stupeň základní školy. Po zkompletování rešerše a interpretace dat se pokusím adekvátně navrhnout propojení této problematiky do základního vzdělávání ve formě vzdělávacího projektu. Jelikož toto téma je součástí výuky dějepisu a nikoliv zeměpisu, jsem připraven pojmout tematiku z jiného úhlu a vytvořit tak odlišný způsob interpretace historických událostí. Zásadní tedy bude udržet zeměpisně-dějepisný diskurz v navrženém vzdělávacím projektu.

Motivací pro výběr tohoto tématu je má studijní aprobace zeměpis-dějepis. Kvůli této kombinaci se snažím docílit propojení těchto předmětů. Dle mého názoru jsou obě vědy navzájem protnuté, čímž společně vytváří komplexnější informaci o jakémkoliv zadaném tématu a pokusím se tak názorně ukázat i v této práci.

2. Charakteristika pohraničí Česka

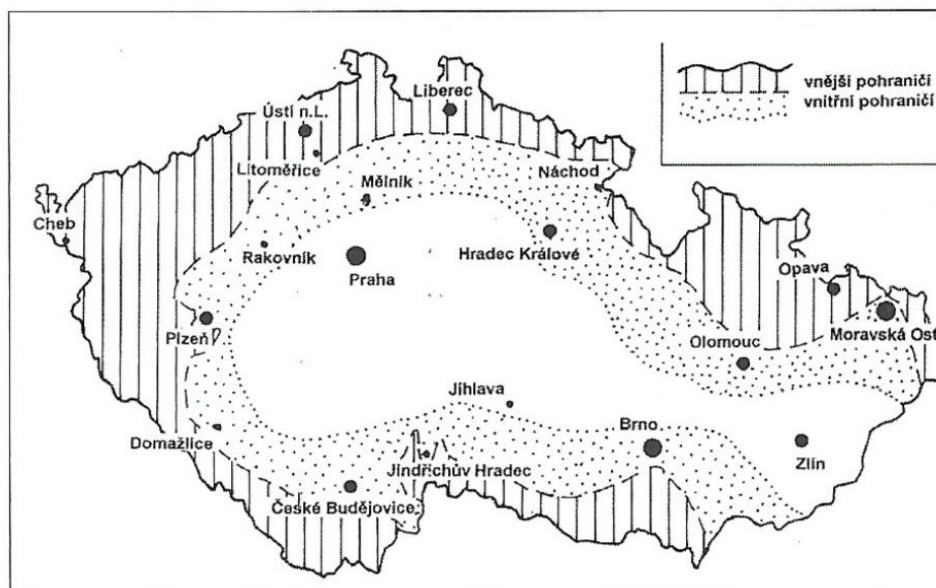
Pohraničí České republiky lze definovat více způsoby. Snad tou první možností, která se nabízí, je popsat pohraničí jako oblast, která leží podél hranice státu. V tomto případě se jedná o okrajová pohoří Českého masivu a pásu Západních Karpat. Samotná hranice České republiky je dnes dlouhá 2 290,2 km a vytváří společné hranice se Slovenskem, Rakouskem, Německem a Polskem (Řehořová 2010, str. 8-9).

Pokud se podíváme do geomorfologické mapy Čech, Moravy a Slezska, vyplývá z ní, že mimo Dyjsko-svrateckého a Dolnomoravského úvalu a teoreticky i Ostravské pánve, je pohraničí Česka obepnuto horami, pahorkatinami a vrchovinami. (Atlas krajiny ČR 2009, str. 67) K nejdominantnější pohraničnímu pohoří patří Šumava s rozlohou 4 959 km² a Krkonoše, jejichž mnohem menší rozloha 454 km² je „kompenzována“ vyšší nadmořskou výškou horských vrcholů (Řehořová 2010, str. 9).

V rámci územního záboru Německem po Mnichovské dohodě se obecně mluví o odtrhnutí Sudet, což není přesné konstatování. Odtržené oblasti, které okleštily ještě tehdejší Československo, se táhly napříč hranicemi s Polskem, Rakouskem a Německem. Čili jen pro upřesnění, např. odtržené území jižní Moravy společně s tamním německým obyvatelstvem se fakticky nedá označit za oblast Sudet se sudetskými Němci. Mezi tyto regiony patřily především Žatecko, Lovosicko, Litoměřicko, Úštětsko, Štětso, Českodubsko atd., tedy oblasti v západních, severních a východních Čechách spolu se severní Moravou (Zich 1996, str. 25).

Nicméně je velmi zajímavé sledovat fenomén “hranic” a “pohraničí” v tehdejším Československu. Jako ideálním příkladem se nabízí publikace od Quida Kastnera. Tento sociolog vytvořil koncepční mapu vnějšího a vnitřního pohraničí Československa. Z jeho závěrů vyplývá, že rozdíl mezi vnější a vnitřní hranicí Československa byla etnicko-kulturní polarita Čechů (Čechoslováků) a Němců. Němci se spíše vyskytovali za vnitřní hranicí až ke hranici, jak popisuje Kastner, vnější. Češi, resp. Čechoslováci zaujímali pozici v centru státu (Mikšíček 2006, str. 44-47). Další možné vnitřní hranice nabízí publikace od Korčáka (1938), kde je Československo rozděleno na vnitřní tři sektory, tzv. *kmenové oblasti*, těmi jsou: polabská

(Čechy), podunajská (Morava, Slezsko a západní Slovensko) a potiská (východní Slovensko a Podkarpatská Rus) kmenová oblast.

Obr. č. 1 Vnější a vnitřní pohraničí podle Quida Kastnera. Zdroj: Mikšíček, aj. 2006, str. 45.

2.1. Charakteristika Sudet

Pokud se však snažíme charakterizovat pohraniční oblasti Československa, je zcela na místě hovořit o tzv. Sudetech. V první řadě je tedy nutné si samotný pojem definovat. Naprosto zjednodušeným způsobem lze říci, že tento termín popisuje pohraniční oblasti dnešní České republiky (Majewski 2014, s. 13). Označení Sudety má však mnohem složitější analogii a dodnes může být vnímáno se smíšenými pocity, především v české, ale i německé společnosti.

Dalším možným vysvětlením pojmu Sudety je podle Richtera (1994) obecně vzaté okrajové území českých zemí, které jsou přirozeně odděleny od okolních států pohořím. Úplně prvním autorem, který použil název Sudety, byl s nejvyšší pravděpodobností ve 2. století řecký astronom a geograf Klaudios Ptolemaios. Ten toto označení použil pro oblast dnešního Jeseníku a v překladu znamená "Pohoří divokých sviní" (Macháček 2002, str. 16). Právě v těchto oblastech po většinu historie českých zemí žilo německy mluvící obyvatelstvo, které se ve 20. století začalo označovat za tzv. sudetské Němce.

Pojem *sudetští Němci*¹ byl podle Majewskiho (2014) poprvé použit v roce 1903 čistě z pragmatických důvodů, aby se odlišila geografická disparita Němců. Ti se tehdy nacházeli po celé Habsburské monarchii a německých zemích. Odlišně se k pramenu tohoto slovního spojení staví Brügel (2006), který datuje vznik termínu o rok dříve spisovateli Franzu Jesserovi (1817 – 1954). Důležité nicméně je, že tento pojem se trvale ujal především v německé tradici a v době meziválečné (Hahnová, Hahn 2002, str. 146). Češi na druhé straně většinou hovořili o „našich Němcích“. Problémem ale zůstává, že označení sudetský Němec má silný politicko-ideologický podkres, který byl zneužíván především ve 30. letech 20. století (Majewski 2014, str. 12-13). Zároveň tento pojem geograficky shrnuje Němce žijící v pohraničí a nikoliv i ty, kteří žijí ve vnitrozemí, s čímž byli někteří Němci v centrální oblasti Československa nespokojeni (Brügel 2006, str. 181).

2.2. Historický vývoj

Pohraniční oblasti českého státu je z větší části v horách. Tyto prostory byly již od raného středověku spjaty s německy mluvícím obyvatelstvem. Mluvíme tedy o tzv. německé kolonizaci, která v českých zemích dosáhla svého vrcholu přibližně v 2. polovině 13. století. Nově přistěhovalí Němci se poměrně rychle začali zapojovat do zakládání měst, kde se logicky posléze stávají většinovým obyvatelstvem. Němečtí kolonizátoři dosídlili i tehdy řídké urbanizované oblasti horských pásem, které jsou součástí oné přirozené hranice české kotliny. Mezi tyto dosídlené oblasti tehdy patřilo Jesenicko, Krkonoše, Krušné Hory, Český les a Šumava. Němci se ovšem samozřejmě nezdržovali pouze v pohraničí, ale po celém tehdejší českém království, a to především ve větších městech jako byla Praha, Olomouc či Brno (Majewski 2014, s. 17).

Zlom nastává během první fáze třicetileté války, konkrétně po bitvě na Bílé hoře v roce 1620. Od té doby jsou české země absolutisticky svázány s Rakouskem skrze panovnický rod Habsburků. Náznak jakési emancipace během celoevropského národního hnutí v revolučním roce 1848 vedl k jistému rozkolu mezi Němci v Čechách, Moravě a Slezsku a Čechy samotnými. V tomto období vznikají koncepty „velkoněmectví a maloněmectví“ souběžně s *austroslavismem* apod. Definitivně je však rozhodnuto po 1. světové válce, kdy

¹ z německého *Sudetendeutsche*

jsou Němci žijící v českých zemích zataženi do nově vzniklého státu Československo. Drtivá většina německy mluvící obyvatelstva v Československu žila právě v pohraničních oblastech a regionech ovlivněných Mnichovskou dohodou a novými hranicemi, každopádně i některá města mimo Sudety a pohraničí měla silnou německou menšinu a místy dokonce i většinu (Macháček 2002, str. 26-40).

Sudety byly také specifické velkým nerostným bohatstvím, což znamenalo vyšší podíl lidí pracujících v průmyslu. To ovšem zanechávalo stopu na zemědělském sektoru a to nejen z důvodu rozšířené průmyslové výroby, ale i nedostatku orné půdy. Zároveň se "sudetská ekonomika" soustředila na export, což z této oblasti vytvářelo velmi lukrativní region Československa (Mikšíček 2006, str. 50-51).

2.3. Geografická charakteristika

Dnešní, ale i přirozená hranice České republiky je z větší části odvozena od horských pásů a masivů, jak tomu bylo řečeno v předchozí podkapitole. Označení "Sudety" se tedy v tomto aspektu původně bralo v diskurzu historicko-geografickém. Popisovalo horské soustavy na pomezí dříve s Německem a dnešním Polskem, mezi která patří: Lužická, Šluknovská, Podkrkonošská a Frýdlantská pahorkatina, Lužické, Jizerské a Orlické hory s Krkonoši, Nízkým a Hrubým Jeseníkem, Ještědsko-kozákovský, Liščí a Zvičinsko-kocelářovský hřbet, Železnobrodská a Broumovská vrchovina spolu s Oderskými vrchy a Kralickým Sněžníkem. Tato soustava však pokračovala i za hranice našeho státu a zbytek masivu se rozkládá v dnešním Polsku. Jedná se o Předhoří Kačavské, část Krkonoš a Soví, Bystřecké, Rychlebské a Kamenné hory (Zich 1996, str. 27-28).

Sudety lze také odlišit pomocí anamnézy geografa Radima Perlína. Ten vychází z historicko-sociální typologie a dělí Sudety na tzv. Bohaté a Chudé. Ty Bohaté se rozprostírají od Ašského výběžku přes Krušnohoří, severočeskou konurbaci, České středohoří, Liberecko, krkonošské a orlické podhůří až k Hrubému Jeseníku. Pro tuto oblast je typickým fenoménem vyšší míra urbanizace a rozvinutý sektor lehkého průmyslu. Zatímco pro „Chudé Sudety“ jsou spíše charakteristické přírodní rezervace a památky, které jsou zachovány právě z důvodů neexistujících průmyslových center a velmi nízkého stupně

osídlení v porovnání s *Bohatými Sudety* i celou Českou republikou. Tato oblast se nachází od jihozápadního po jihovýchodní pás české hranice s Německem a Rakouskem (Perlín 2008, str. 17-18).

2.4. Pohraniční obyvatelstvo před Mnichovem

Otázka, „kdo žije v pohraničí?“ se v dnešní době může jevit relativně jednoduchou. Nicméně v době, o které tato práce pojednává a v průběhu dějin vůbec, tomu tak zdaleka nebylo. Zjednodušeně můžeme samotné pohraničí definovat jako periferní oblast s nižší frekvencí kontaktu s centrální oblastí země či státu (Zich 1996, str. 26).

Na místě je nezbytné uznat drtivou německou menšinu, která se z větší části nacházela právě v pohraničí dnešní České republiky. Až na lokální výjimky, kde se vyskytovaly československé jazykové enklávy, které představím níže, bylo pohraničí osídlené německy mluvícím obyvatelstvem. Výjimku představovalo Těšínsko, které přímo sousedí s Polskem, kde se k německé menšině početně připojují i Poláci. Odlišná situace probíhala na Slovensku. Zde se jednalo o pohraniční obyvatelstvo z jihu maďarské a ze severu Polské. Každopádně slovenské pohraničí není předmětem této práce, za zmínku však stojí.

2.4.1. Čechoslováci

Vymezení československého obyvatelstva v českém, moravském a slezském pohraničí před Mnichovem je značně náročná problematika. Informace jsou často velmi kusé, i přesto platilo, že drtivá většina pohraničních obyvatel byli ve skutečnosti Němci (Kural, Radvanovský a kol. 2002, str. 169). Je možné vycházet ze statistických údajů, nicméně v tehdejší době bylo pravidlem, že národnost byla otázkou hovorového jazyka, nikoliv otázkou etnickou či jak samotné slovo nabádá - národní (Majewski 2014, str. 23). Z tohoto faktu lze usuzovat, že několik Čechoslováků se mohlo hlásit k německé národnosti, každopádně podobné úsudky je možné formulovat taktéž na stranu Němců.

Obecně platí, že české obyvatelstvo nedokázalo plně kolonizovat své pohraniční oblasti už v dobách středověku. Proto se v rámci tzv. vnější kolonizace do těchto míst dostali sousední Němci. Ti se však často ztotožňovali s českým královstvím a tak se svým způsobem

transformovali v tzv. české Němce. Následně během husitských válek (1419 - 1437) probíhá česká expanze, která má dominantní postavení až do 16. století, kdy jsou na český trůn dosazeni Habsburkové. Silná česká šlechta se postupem času sama připravila o moc především v 1. fázi třicetileté války (1618 - 1620), kdy bylo české stavovské povstání poraženo na Bílé Hoře a posléze nastává proces rekatolizace, který je později v centralizačních tendencích spjat s germanizací. Je však důležité zmínit, že tento germanizační proces byl čistě pragmatickým prvkem a neměl ve své podstatě zničit české kulturní dědictví. Změna nastává v revolučním roce 1848, kdy v Evropě nastává tzv. jaro národů. Vše je dovršeno po 1. světové válce, kdy je vytvořen samostatný stát Československo. Německy mluvící obyvatelstvo je však stále v pohraničních oblastech ve většině, i přestože v nově vzniklém státu jsou menšinou (Zich 1996, str. 25-26).

Absolutním důkazem tomu může být sčítání z roku 1910, kde bylo zjištěno, že ve 4 soudních okresech² nežije jediný česky mluvící obyvatel. Mezi zřídka Čechy obydlenými soudními okresy byly např. také Aš, Cheb, Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Kadaň a Česká Lípa (Majewski 2014, str. 89).

Snad početně nejsilnější oblasti Čechoslováků vytvářející jakousi enklávu, byly kolem měst Most a Zábřeh. O tom svědčí také to, že po Mnichovské dohodě tato majorita československé komunity v těchto oblastech zůstala (Salomon 1995, str. 221). Mezi další "české" oblasti lze přiřadit i Šumpersko a Mohelnicko (Richter 1999, str. 64). K těmto ryze českým regionům v posléze odstoupeném pohraničí ještě připojuje Zich (1996) Duchcovsko, část Domažlicka, Českodubsko a jižní a východní okraje Opavska.

2.4.2. Němci

Německé obyvatelstvo se v Čechách, Moravě a Slezsku usídlilo od 13. století v rámci tzv. vnější kolonizace českých zemí. Další populační přírůstek německy mluvících obyvatel nastal během luteránské expanze v 16. století a následně ve století 17. z důvodů úbytku obyvatelstva vlivem třicetileté války 1618 – 1648 (Zich 1996, str. 25-26).

² Soudní okres odpovídá přibližně dnešnímu okresu.

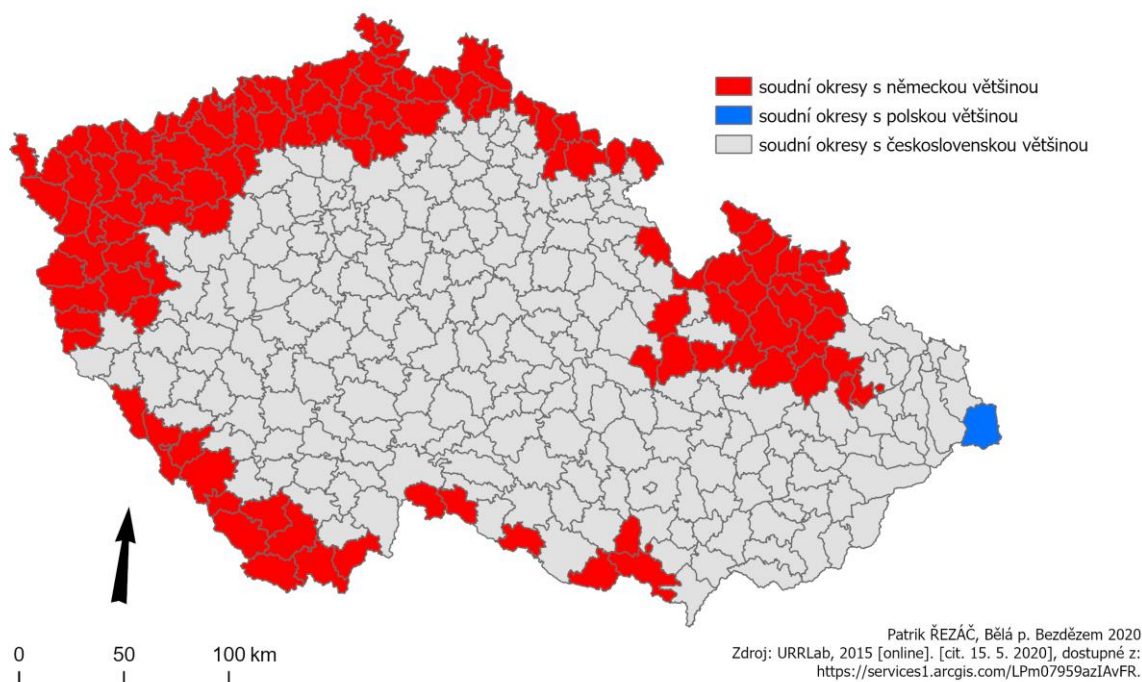
Konkrétnější data však přináší až 20. století. Podle sčítání z roku 1910 přes 3 500 000 německy mluvících obyvatel, tedy něco kolem 34,6%. Z těchto českých Němců jich nejvíce žilo v Čechách, přibližně kolem 2 500 000 obyvatel. Dále pak na Moravě 720 000 a ve Slezsku 325 000. Zajímavé je, že ve Slezsku, kde se nacházela početně nejmenší skupina Němců, byla i tak jako národnost v přepočtu nejpočetnější. Celkem 44% všech obyvatel Slezska tvořili Němci, poté 32% Poláci a následně 24% Češi. Podíl i počty Němců se však rapidně změnily po 1. světové válce a to právě z důvodu války, ale také kvůli vzniku nového Československého státu. Počet se ale opět zvýšil, jak vyplývá z výsledku sčítání v roce 1930. Němců v Československu žilo něco přes 3 200 000, z toho v Čechách 2 227 000 (32,4% v podílu), na Moravě 544 000 (19,5%) a ve Slezsku 256 000 (36%). Následné tendence demografického růstu vycházely vstříc Čechoslovákům, jejichž natalita byla výrazně vyšší než u Němců. Z výzkumů však vyplývá, že počet Němců v místech jejich dominance se prakticky nezměnil. Pouze jediný větší dopad byl zaznamenán v okrese Štoky, poblíž jihlavského jazykového ostrova, kde Němci ztratili svoji početní většinu (Majewski 2014, str. 89-90, 216-219).

2.4.3. Další národnosti

Druhou nejpočetnější menšinou, která se v pohraničí Čech, Moravy a Slezska nacházela, byli Poláci. V nejvýchodnějším cípu Slezska se nacházely největší skupiny polsky mluvících obyvatel, především v soudních okresech Fryštát, Český Těšín a Jablunkov. V posledním jmenovaném okrese byla dokonce polská menšina nejpočetnější jak vůči Čechoslovákům, tak Němcům (Prokop 1997, str. 86).

Pro upřesnění a konkretizaci této problematiky jsem na další stranu vložil obrázek mapy, která situaci graficky znázorňuje a uvádí ji tedy i do kontextu.

Národnostní většina v soudních okresech ČSR k roku 1930

Obr. č. 2 Prostorová diferenciacie národnostních menšin v ČSR k roku 1938. Zdroj: autor.

3. Geopolitika v ČSR 1918 – 1938

V následujících kapitolách se budu věnovat mezinárodní geopolitické scéně ve střední Evropě, která se ve většině zaměřovala na československé území. Mezi aktivní hráče geopolitiky ve středoevropském prostoru patří Němci, Čechoslováci, Poláci, Maďaři a Rakušáci.

3.1. Geopolitika do Mnichovské dohody

Obecným předmětem zájmu ve střední Evropě po 1. světové válce byly hranice Československa. Jelikož hranice tehdy nového státu vznikly v reakci na vyrovnání sil a omezení vlivu Německa, Rakouska a Maďarska, konkrétně smlouvami ve Versailles, Saint Germain a Trianonu. Periferní oblasti Československa byly tehdy ve většině osídlené menšinami zpravidla těch národů, se kterými Československo na oné hranici sousedilo. Tento

fakt byl jedním z mnoha důvodů, proč se především Německo a Maďarsko snažilo ukořistit svá "etnická území" (Krejčí 2010, str. 263-264).

Mimo německých geopolitických nároků vyzněly i další od Polska a Maďarska. Konkrétně s Polskem byly vztahy z pohledu Československa na bodu mrazu v letech 1938-1939. Spory se však táhly již od konce 1. světové války a uznání československých hranic, se kterými nesouhlasilo Polsko. Hlavní spor se vedl o region Těšínska, čehož Poláci využili po Mnichovské konferenci na začátku října 1938. Československo bylo v té chvíli prakticky zlomeno jak diplomaticky, tak morálně a bylo nuceno pasivně ultimátum Polska přijmout. Tomu však ještě přecházelo vypovězení československo-polské smlouvy z roku 1925. Problém byl však prakticky vyřešen v doplňujícím prohlášení Mnichovské dohody, kde stálo, že problém polské i maďarské menšiny v Československu je nutné vyřešit v rozsahu pár měsíců (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 67-72).

Maďarské a československé vztahy byly od vzniku státu do roku 1938 po celou dobu velmi konfliktní. Maďarská strana se neustále snažila o revizi smlouvy z Trianonu, která Československu přiznala hranice na úkor Maďarska. Dále tu pak byla tzv. Malá dohoda, která Maďarsko dostala do kleští od Rumunska, Československa a Království Srbů, Chorvatů a Slovinců - pozdější Jugoslávie (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 75-76).

3.1.1. Československé zájmy

Po 1. světové válce bylo hlavním záměrem Československa se etablovat a být aktivním hráčem ve středoevropském prostoru. Zásadním problémem byly německé separatistické spolkové země v pohraničí Čech, Moravy a Slezska. Československo mělo však zájem i o oblasti, která byla za hranicí stanovenou pařížskými mírovými smlouvami. Jedním z těchto geopolitickým zájmu byla Lužice. Horní a Dolní Lužice byly součástí českého království až do třicetileté války, kdy tato území připadla Sasku. Přestože v této oblasti po 1. světové válce žilo kolem 160 000 lužických Srbů, nebyly československé požadavky vyslyšeny a Lužice zůstaly Německu. Nutno dodat, že zcela logicky, jelikož v Lužici byla drtivá většina Němců. Podobně tomu bylo s Kladskem, o němž se československá delegace domnívala, že na něj má

silnější právo a nárok nežli třeba na Ašsko. Nicméně rozhodnuto bylo opačně a Kladsko ČSR nezískalo. To je dnes součástí Polské republiky (Krejčí 2010, str. 268).

Mezi první geopolitické zásahy Československa bylo vojenské obsazení samozvané autonomních sudetských žup. Nejednalo se však o hrubou ukázkou síly, jako spíše ukázkou suverenity a svrchovanosti (Macháček 2002, str. 42). Tím dalším se podle Tótha (2016) stal v roce 1919 zásah proti Maďarské republice rad, od které se následně ještě odtrhla její severní část ve Slovenskou republiku rad. Každopádně oba režimy byly po krátké době rozvráceny československým vojskem a jeho spojenci.

Československá geopolitika také směřovala na východ Slezska, kde se ihned po 1. světové válce schylovalo k začlenění Těšínska pod Polsko. Celá akce dospěla až k vojenskému konfliktu mezi československými silami a polským vojskem. Nicméně rozhodnutí, komu území Těšínska připadne, měl mít na starost až mezinárodní výbor v Paříži. Po dlouhých a ostrých jednáních se dospělo nejprve k demarkační linii mezi oběma státy a až po déle než roce 28. července 1920 bylo rozhodnuto, že Československo získá hospodářsky významnější část Těšínska, podle bohumínsko-košické železnice. Toto rozhodnutí polská strana razantně odsuzovala, což pro brzký vývoj mělo mít razantní důsledky (Gawrecki 1992, str. 81-85).

Geopolitika Československa byla především od 30. let 20. století značně oslabena z důvodů vnitřních problémů ve Francii a upozadění Společnosti národů. Jelikož Francie byla přímým a nejdůležitějším spojencem Československa, byla tato situace pro Čechoslováky značně nepříjemná. Od roku 1935, kdy se do popředí dostává sudetoněmecká SdP, jsou geopolitické zájmy Československa přímo ohroženy pouze na snahu udržet si své vlastní hranice. Hitler využil příležitosti a zahájil vlastní zahraniční politiku skrze sudetoněmecký konflikt v Československu. V tomto ohledu se do mezinárodního arbitra dostalo Spojené Království, nicméně to propagovalo politiku *appeasementu*. Lze tedy říci, že Československo stálo na pokraji mezinárodního rozkolu s tím, že nikdo nezůstal na jejich straně s konstruktivní pomocí či obhajobou zájmů. To vše ztvrdil výrok lorda Runcimana, který byl do Československa vyslán jako zahraniční pozorovatel s ohledem na konflikt se sudetskými Němci. Runciman se o československé politice vyjádřil jako o beztaktní, nevstřícné a

malicherné. Dále konstatoval, že bude nevyhnutelné odstoupit některá území, čímž měl na mysli vyjít vstříc zájmům sudetských Němců (Salomon 1995, str. 212-215, 217).

3.1.2. Sudetoněmecké zájmy

Zájmy německé je třeba rozdělit na dvě skupiny. Tou první jsou sudetští Němci a druhou Němci v Německé říši. Přestože se jejich záměry často ztotožňovali, jejich postup byl odlišný. Opět zdůrazňuji, že pojem *sudetoněmecký* může být politicky zavádějící, takže si dovoluji připojit ještě jiné označení a tedy - čeští Němci. Tím pádem by se tato podkapitola mohla také nazývat *Zájmy českých Němců*.

V případě sudetských Němců začíná jejich geopolitická cesta souběžně s vyhlášením samostatné Československé republiky 28. 10. 1918. Němci, kteří tehdy žili již v Československu, se snažili využít chaosu a nestability ve svůj prospěch tím, že vyhlásili nejprve tři nové spolkové země: Německé Čechy, Německá Morava a Německé Slezsko. Během pár dnů se tyto nové spolkové země zformovali ve čtyři země: *Deutschböhmen* (Německé Čechy), *Sudetenland* (Sudety³), *Deutschsüdmähren* (Německá jižní Morava) a *Böhmerwaldgau* (Šumavská župa). Hlavními městy těchto provincií byla vyhlášena: Liberec, Opava, Znojmo a Kaplice (Majewski 2014, str. 154-156). Nutno však dodat, že nově vzniklé spolkové republiky nedodržovaly kontinuitu komunikací a starých hranic, které byly po staletí formované. Zároveň se jednalo o geograficky nejednotné území s četnými ostrovy českého, resp. československého obyvatelstva. Zájemem vedení těchto regionů však zůstávalo spojení se s Německým Rakouskem, což v této době byl jakýsi half-stát, vzniklý prakticky ve stejné době jako Československá republika a následně sjednotit celé území pod celou Německou říši. Řešením se nakonec nejevila cesta diplomatická, nýbrž vojenská. Československé armádní síly téměř bez boje⁴ obsadily všechny čtyři provincie, což do 2. pol. 30. let znamenalo konec vnitřních tendencí o separaci (Majewski 2014, str. 161-163).

Větší změna nastala až s příchodem Konrada Henleina. Ten pod své velení spojil dvě politická uskupení, která ostře vystupovala vůči Československu. Z těchto stran DNSAP

³ Tato provincie vznikla spojením německé jazykové oblasti na severní Moravě a Slezsku.

⁴ Největší otevřený konflikt proběhl v Mostu, kde bylo při přestřelce zabito hned několik lidí.

(Německá národně socialistická strana dělnická) a DNP (Německá nacionální strana) vznikla Sudetoněmecká strana, celým názvem *Sudetendeutsche Partai* a zkratkou SdP⁵. Po květnových volbách v roce 1945 strana získala 44 mandátů a stala se druhou nejsilnější stranou v zemi (Salomon 1995, str. 212-214). SdP se ostře vymezovala vůči československé vládě a kladla na ni nadměrné podmínky. Jejich samotná strategie měla být podložena výrokem: *“musíme vždy požadovat tolik, abychom nemohli být nikdy uspokojeni”*. Přímoú *“nacizací”* SdP se poté stal tzv. *árijský paragraf*, zakotvený během sjezdu v Karlových Varech, který následoval politiku německé NSDAP. Během karlovarského sjezdu SdP 24. dubna 1938, však došlo i k jiné významné události. Henlein zde představuje tzv. Karlovarské požadavky (Kuklík, Němeček 2013, str. 92-93).

Karlovarské požadavky:

- úplná rovnoprávnost mezi Němci a Čechy
- uznání německé národní skupiny za právnickou osobu
- stanovení a uznání sudetoněmeckého sídelního území
- zavedení plné samosprávy na tomto území
- zákonná ochrana Němců žijících mimo toto území
- odstranění bezpráví na sudetských Němcích od roku 1918 a náhrada škod
- privilegium Němců pro pracovní pozice ve správě a veřejném prostoru na německém území
- plná svoboda přiznání se k německé národnosti a k německému světovému názoru.

Těchto osm bodů má očividně radikální podtext a měly vyburcovat německy mluvící obyvatelstvo proti československé vládě. Samotná vláda v čele s Milanem Hodžou s těmito požadavky nemohla nic učinit, jelikož byly zcela nepřijatelné. To však Henleinovi a jeho SdP nemuselo natolik vadit, protože svou agresivní politikou vytvářela stále větší tlak na československou vládu, který se měl během pár měsíců prolomit během mise lorda Runcimana. Mise tohoto britského diplomata znamenala pro Československo katastrofu,

⁵ Původně se SdP nazývala *Sudetendeutsche Heimatfront*, ale před konáním prvních voleb, do nichž se chtěla strana zapojit, byla nucena název upravit.

jelikož závěry jeho návštěvy zněly ve prospěch sudetoněmeckých zájmů. Finální úder, který vycházel z Runcimanovy mise, pak přinesla až Mnichovské konference (Kuklík, Němeček 2013, str. 93, 256).

3.1.3. Německé zájmy

Ač se může na první pohled zdát, že např. sudetoněmecký problém byl jedním z hlavních, které nacistické Německo, resp. Hitler řešil prioritně, bylo tomu spíš naopak. Hlavním aspektem německých geopolitických zájmů bylo tzv. rozšiřování životního prostoru. Nicméně agenda sudetských Němců Hitlerovi posloužila prospěšně, jelikož právě na československo-sudetoněmeckém konfliktu stavěl svou zahraniční politiku. Vůbec nejvíce očividným krokem se pro expanzivní nacistické Německo stává eliminace Československa. Po Versailleských smlouvách mělo Německo s Československem hranici přes 1 300 km a po nástupu Hitlera a anšlusu Rakouska dokonce přes 1 800 km. Hitler tedy využil mezinárodního arbitru v rámci Mnichovské konference k postupné likvidaci Československého státu a to jak formou diplomatickou, tak formou propagandistickou (Krejčí 2010, str. 268-269).

Ještě před samotnou konferencí v Mnichově, Hitler zaručoval především britskému premiérovi Chamberlainovi jistotu, že vyřešením sudetoněmeckého problému si Německo dále nebude žádat jiné teritoriální nároky. To každopádně nebyla pravda, jelikož zábor Sudet ve prospěch Německa byl pouze prvním krokem za úplným zničením, resp. vyřazením Československa, tzv. *Fall Grün* (Mrázek 2004, str. 351-352). Stejně hovoří i Kuklík, Němeček, Šebek (2011) podle kterých Hitler po anšlusu Rakouska slíbil dodržet suverenitu Československa.

Západ se však okamžitě v květnu 1938 dostal pod tlak, jelikož Adolf Hitler začal připravovat útok na Československo, byť jeho ministr Ribbentrop hlásal, že Německo chce sudetský problém řešit mírovou cestou. Z tohoto důvodu vyrazila do Československa mise lorda Runcimana, která posléze vyústila v Mnichovskou dohodu po další eskalaci napětí (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 33-34).

Německo tedy prosadilo své zájmy na Mnichovské konferenci. Hitler jakožto hlavní představitel Německa si kladl obrovské nároky na této mezinárodní arbitráži. Hitler si

záměrně vybíral hospodářská a komunikační centra, aby svou expanzí co možná nejvíce Československo poškodil. To vše navíc už v tak v jednom z nejvíce industrializovaných teritorií v Evropě, tehdejší Sudety. K nejdůležitějším odstoupeným územím, která Německo získalo, patřily uhelné zdroje na Mostecku, Falknovsku a Ostravsku, hutní a strojírenský průmysl v Bohumíně, Kopřivnici a Chomutově a také chemické závody na Ústecku a opět na Mostecku, Sokolovsku a Ostravsku. Krom těchto významných průmyslových odvětví byly také ovlivněny tradiční export skla, keramiky, porcelánu a textilu (Sommer 1995, str. 189).

3.1.4. Polské zájmy

V rámci dnešní České republiky na našem území probíhal ještě jeden geopolitický spor a to v oblasti východního Slezska, které se historicky nazývá Těšínskem. Těšínsko se v průběhu dějin střídavě nacházelo na straně české a polské. Samotný název sice může nabídat, že označuje dřívější okres Českého Těšína, ale opak je pravdou. Celé toto pojmenování náleží rozlehlé oblasti mezi Jablunkovem a Bohumínem, slovenskou hranicí a řekami Ostravice s Morávkou (Zapletal, Švendová 1997, str. 13).

Jelikož polské zájmy byly svým způsobem již formulovány v podkapitole *Československé zájmy*, představím pouze krátký rozšiřující text o polské geopolitice na Těšínsku. Poláci si celkem přirozeně kladli nároky na nejvýchodnější část Slezska, kde posléze vznikl soudní okres Jablunkov. V tomto okrese se nacházelo v roce 1930 přes 20 000 Poláků, přitom druhou nejpočetnější národností byli Čechoslováci s pouze 9 400 obyvateli (Prokop 1997, str. 86). Polsko bylo však v průběhu táhlých diplomatických jednání upozaděno, také z důvodu války se Sovětským svazem v roce 1920 a jejich nároky tak nakonec nebyly uskutečněny (Gawrecki 1992, str. 85).

3.2. Mnichovská dohoda

Ještě před konáním Mnichovské konference byl vládě ČSR předán tzv. *anglo-francouzský plán*. Ten navrhoval odstoupení oblastí s 50% německou menšinou, což československá strana zpětně odmítla. Nicméně po dalších debatách a rozuzlení Československo zjistilo, že nemá v tomto ohledu žádného spojence a tak se rozhodlo anglo-francouzský plán přijat, to ale narazilo u Německa, který jej odmítlo a domáhalo se

přísnějších podmínek. Československá vláda, tak opět z ujednání ustoupila a reagovala 23. září vyhlášením všeobecné mobilizace (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 37-38).

Situaci bylo nutné řešit okamžitě a tak se připravila jednání v Mnichově. Konference začala navečer 29. září 1938. Zúčastnili se jí delegáti Spojeného Království, Francie, Itálie a Německa. Každou z těchto zemí zastupoval se svými spolupracovníky dle posloupnosti: Neville Chamberlain, Édouard Daladier, Benito Mussolini a Adolf Hitler. Konference byla podle standardu velmi zvláštní, jelikož neměla pevný program a nikdo ji nepředsedal. Zároveň se také táhla dlouho do noci z důvodu trojího tlumočení (Kvaček, Heyduk 2011, str. 146).

To ale neodradilo Hitlera, jehož nároky byly obrovské a nutno dodat, že podmínky, které si stanovoval, byly větší než by si mohla dovolit kterákoliv vítězná strana po válečném tažení. Mezi velmi kontroverzní východiska této konference patří zdroj informací, ze kterého se při trhání Československa vycházelo. Jednalo se totiž o sčítání z roku 1910, tedy statistiku, která byla neaktuální a tím pádem také irelevantní (Kvaček, Heyduk 2011, str. 158).

Mnichovská dohoda měla z německé perspektivy za hlavní cíl co možná nejvíce poškodit Československo. Výhodou pro Hitlera bylo, že byl již předem domluvený s Mussolinim, který svým způsobem neformálně stanovil základní předmět konference, jenž samozřejmě vyhovoval německému vzoru. Po stanovení podmínek a následné pauze, které britská a francouzská delegace využila na rozmyšlenou, se všechny strany dohodly na finální podobě Mnichovské dohody v ranních hodinách 30. září (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 53-54).

I přestože se jednalo o osudu Československa, zástupci této strany nebyli k jednání připuštěni. Následnou reakci Československa, jehož se konference primárně týkala, samotné výsledky a rozuzlení představuji v dalších kapitolách.

3.2.1. Reakce Československa

V Československu se o rozhodnutí Mnichovské dohody dozvěděli členové vlády a prezident Beneš od německého chargé d'affaires⁶ Henckeho. V ranních hodinách 30. září byl Hencke přijat, následně svolána vláda a informován prezident. Možnosti se prakticky naskytly dvě - nepřijmout dohodu a očekávat vojenskou konfrontaci s Německem, Polskem a eventuelně i s Maďarskem, nebo dohodu přijmout a snažit se diplomaticky ulehčit dopady, které s sebou dohoda nesla. Rozhodnutí padlo nakonec na její přijetí krátce po 12 hodině polední (Kvaček, Heyduk 2011, str. 147-151).

Zvláštní úlohu sehrál Sovětský svaz, který podobně jako Československo nebyl zúčastněný na Mnichovské konferenci. V průběhu let se na povrch dostávaly informace, že SSSR měla v zájmu Československo bránit. Tato tvrzení každopádně nejsou podložena žádnými prameny ani konkrétními činy (Čelakovský 1999 str. 380-381). Nicméně mezi Československem a SSSR byla od roku 1935 platná smlouva, která garantovala pomoc a podporu při ohrožení. Problémem však byl dodatek, kde stálo, že Sovětský svaz se připojí k oné podpoře v případě, že zareaguje i Francie, což v tomto ohledu nebylo možné (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 62). Prezident Beneš si ale i tak připravil dva dotazy pro SSSR, jelikož jej zajímalo jejich stanovisko. Nevýhodou pro Čechoslováky ale bylo, že Mnichovská dohoda jim nedávala téměř žádný čas jednat diplomaticky. Vláda i prezident Beneš se nakonec dohodli na přijetí dohody, a tak předchozí dotazy směřované na Moskvu nebyly nikdy adresovány (Kvaček, Heyduk 2011, str. 148). Na závěr k sovětskému faktoru bych uvedl pasáž z publikace od Richtera (1999). Z ní vyplývá, že sovětská strana se za žádnou cenu nechtěla zaplést do války s Německem, což pravděpodobnost pomoci ještě více snižuje.

Jednou z posledních zajímavých kapitol celé mnichovské krize byla možnost vojenského puče. S tehdejší Mnichovskou dohodou silně nesouhlasila část československé generality. V čele puče měl stát arm. gen. Lev Prchala. Ten podle Šrámka (2008) velel od října 1938 III. armádě ČSR. K této akci se však nakonec neuchýlilo, jelikož Československo mělo tak nedostatek času na reakci a zároveň, že ihned z rána 1. října se na území, resp. odstoupeném

⁶ Z francouzského překladu "vedoucí úřadu". Jedná se o diplomatickou funkci pro vedoucího člena delegace v zahraničí.

území Československa dostávaly jednotky wehrmachtu (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 58).

3.3. Výsledky Mnichovské dohody

Podle Mnichovské dohody mělo dojít k vyřešení otázky německé menšiny v československém pohraničí. Ještě na samotné konferenci bylo rozhodnuto o 4 pásmech odstoupení Německu, nicméně v Mnichovské dohodě se hovoří o pásmech 5. O osudu pátého pásma mělo být rozhodnuto plebiscitem v dané oblasti později (Mikeš 2018, str. 34). Čechoslováci, kteří zůstali v nových německých provinciích a Němci, žijící ve zbytku Československa získali opční právo, kdy si mohli zvolit občanství německé či československé. Německá říše však tajně apelovala na Němce žijící v Československu, aby opčního práva nevyužívali v rámci podpory pozdějších expanzivních akcí (Majewski 2014, str. 376-378).

Jedním z nejdůležitějších dokumentů, na který se Hitler odvolával, bylo sčítání lidu. Problémem však bylo to, že data, která pro něj byla jasným důkazem o německé "pravdě" byla zastaralá. Jednalo se totiž o sčítání z roku 1910, nikoliv o sčítání mladší a přesnější z konce roku 1930 (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 85). Dalším úskalím byl způsob zjišťování národnosti. Národnost si dnes volí každý občan České republiky subjektivně. Tento fakt je navíc součástí Listiny základních práv a svobod, jež je součástí Ústavy České republiky (Krausová 2014, str. 1). Nicméně tehdy⁷ se národnost určovala podle hovorového jazyka a ten se samozřejmě nemusel shodovat s přesvědčením o své národnosti (Majewski 2014, str. 23).

Jak je v prvním odstavci sděleno, na Mnichovské konferenci se rozhodlo o čtyřech pevných a jednom dodatečném pásmu záboru. Tím prvním byla území v jižních Čechách. Toto pásmo mělo být zabráno v 1. a 2. říjnu. Druhým pásmem byly Čechy severní, kde byl německý postup plánován na 2. až 3. října. Dále pásmo třetí v západních Čechách bylo zdaleka největším, a proto mu bylo věnováno o den více času v rámci postupu od 3. do 5. října. A tím posledním pevným pásmem, pásmem čtvrtým, které se nacházelo na severu

⁷ Tehdy - myšleno jak během sčítání 1910 tak v rámci sčítání v roce 1938.

Moravy a Slezska bylo stanoveno k záboru na 6. až 7. října 1938 (Emmert 2016, str. 36). Mapu s liniemi vytyčených pásem představuji v další části kapitoly.

Problém ve vytyčení pátého pásma spočíval v samotném bodu IV.), resp. § 4 Mnichovské dohody, kde podle Veselého (1994) stojí *“Postupné obsazování převážně německých území...”*. V tomto ohledu se samozřejmě vyrojily odlišné interpretace ze všech zúčastněných i nezúčastněných stran. Francouzská delegace stála spíše na straně Československa, když tvrdila, že se jedná o ta území s 75% většinou Němců. Toto tvrzení ještě zvýšili zástupci Československa na 80% a přidali, že se má vycházet ze statistického sčítání v roce 1930. Rozhodnutí však nakonec vyšlo vstříc Německu, které bylo podpořeno britskou a italskou stranou a znamenalo, že většinou se rozumí oblast s 51% německého obyvatelstva. Dalším přijatým faktorem bylo, že Německo si navíc prosadilo vycházet ze statistiky z roku 1910 (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 84-85).

Páté pásmo se tedy doslova stalo diktátem Německa, které se snažilo za každou cenu získat co nejvíce možného území za účelem poškození Československa. Podle podmínek stanovených ohledně pátého pásma Německo získalo dalších 315 obcí s převážně československým obyvatelstvem. Vzhledem k tomu, že Hitler měl prakticky volnou ruku při výběru území pro páté pásmo, rozhodl se 13. října, že původní plán s plebiscitem vůbec neuskuteční, jelikož už nebyl zapotřebí (Majewski, 2014, str. 376). Vymezení pátého pásma československá vláda přijala 6. října, ovšem diskuze ohledně velikosti záboru byly stále aktuální. Německo však nehodlalo slevit z podmínky, že obce s 50% německou menšinou, případnou Německu. Obecně lze konstatovat, že páté pásmo bylo z většiny neoprávněně zabrané. Často docházelo k zabírání českých obcí i měst, kde německé menšina nesahala ani zdaleka k 50%. Místy také docházelo k ozbrojeným střetnutím mezi Wehrmachtem a československou armádou s tím, že zřejmě k nejvíce dramatickému konfliktu došlo v Moravské Chrástové (Richter 1999, str. 64-66).

Závěr ohledně neoprávněného zabírání většiny pátého pásma z posledního odstavce, se stane předmětem mého šetření v praktické části této diplomové práce. Mapa níže představuje vymezení prvních 4 pásem záboru, nikoliv odstoupené území v celé velikosti.

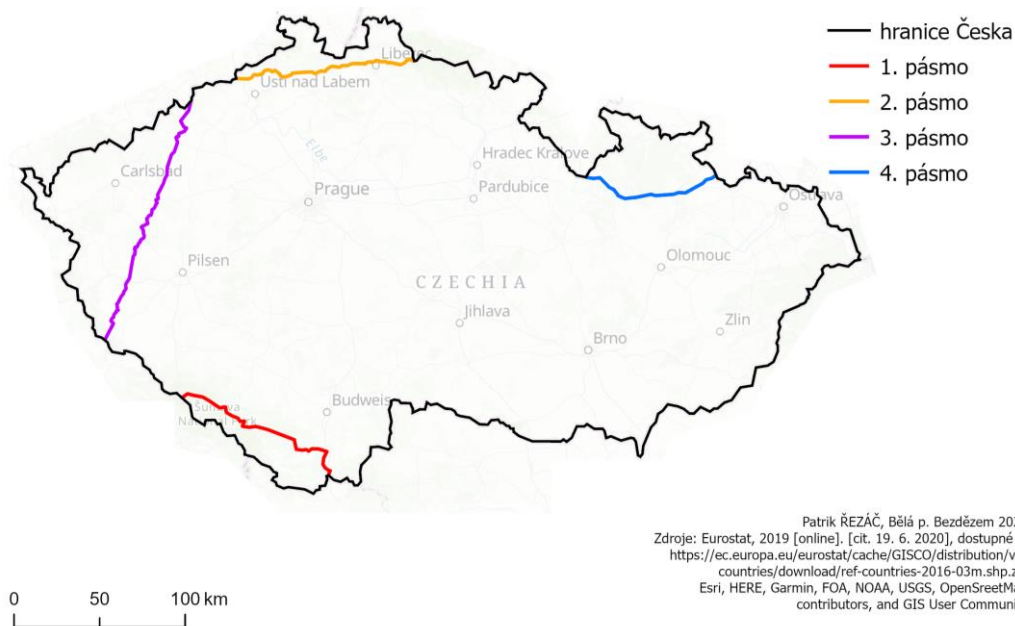
Německo nicméně nebylo jediné, kdo si dělal nároky na Československém území. Mimo Maďarů to byli i Poláci, kteří již delší dobu aspirovali na okolí Českého Těšína. Jakmile se Československá vláda dozvěděla o znění a nárocích Mnichovského diktátu, Poláci vyslali také svou nótu obsahující ultimátum ohledně Těšínska. Naprosto zlomená vláda Československa toto ultimátum zpětně přijala a ihned druhý den 2. října 1938, Polsko začalo s okupací Těšínska (Čelakovský 1999, str. 380).

Krom Německa nabylo nového území tedy i Polsko. To zabralo dva celé politické okresy, Český Těšín z větší části a celý politický okres Fryštát. Zábor zasáhl v Českém Těšíně 36 z 54 obcí, ve Fryštátu 31. Mimo jiné také Poláci získali i 3 obce z politického okresu Frýdek. Polsko získalo celkem 830 km² a podle posledního sčítání z roku 1930 přes 227 000 obyvatel, z toho 120 000 Čechoslováků, 76 000 Poláků, 17 000 Němců a 13 000 osob jiné státní příslušnosti (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 72). Posledními polskými nároky směřovaly na sever Slovenska, konkrétně na území Oravy, Spiše a Kysuce. Polsko přistoupilo na obsazení těchto pozic na konci listopadu a svůj zisk následně ztvrdilo smlouvou v Zakopaném 30. listopadu 1938. Pro Slovensko to znamenalo ztrátu 226 km² a 4 280 obyvatel (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 73-74).

Jedním z posledních dozvuků Mnichova byl zábor nejprve jižního Slovenska a později v roce 1939 i celé Podkarpatské Rusi Maďarskem. Zábor jižního Slovenska proběhl 2. listopadu, tedy dva měsíce po odtržení pohraničí v Čechách, na Moravě a Slezsku (Čelovský 1999, str. 380). Posledním státem, který tedy profitoval z celého "ukrajování Československa" bylo Maďarsko. To na základě italsko-německé arbitráže z listopadu 1938 získalo velká jihoslovenská města (mimo Bratislavu a Nitru) a největší města Podkarpatské Rusi jako Užhorod, Mukačevo a Berehovo. Slovensko a Podkarpatská Rus, resp. Československo přišlo o dalších 11 913⁸ km² a necelý 1 milion obyvatel z čehož bylo 504 000 maďarské státní příslušnosti (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 75-80).

⁸ Na Slovensku tomu bylo 10 390 km², v Podkarpatské Rusi 1 523 km².

Pásma německého záboru v říjnu 1938

Obr. č. 3 Vymezená 4 okupační pásma v Mnichovské dohodě. Zdroj: autor.

3.3.1. Německý postup

V 14:00 se rozpohybovaly německé jednotky pod velením generála von Leeba a začaly z jihu pronikat do Československa. 1. pásma záboru bylo 20 až 40 km do vnitrozemí a kudy německý wehrmacht procházel, tam byl vítán s nadšením a jásotem (Richter 1999, str. 61-62). Německý postup do Československa z jihu se konal na pěti místech: hraniční přechod na Bučině, údolí u Železné Rudy a v průsmycích u Rittsteigu, Eschlkammu a Furth im Wald (Lakosil 2018, str. 118). Druhý den se dala do pohybu i vojska ze severu pod velením generála von Bocka. Tato část armády postupovala od Zhořelce a měla na starost druhé pásma záboru. Třetí pásma se začalo obsazovat od 3. října až po osu Čerchov-Bezdrůžice-Kadaň. Těmto jednotkám velel generál von Reichenau a ve stejný den začal také Hitler objíždět nové německé regiony. Poslední oblastí záboru se stalo území severní Moravy a Slezska. Následně se již pouze čekalo na vyřešení pátého pásma (Richter 1999, str. 61-64). Hned pár dní po přijetí Mnichovské dohody, konkrétně 5. října 1938, abdikoval prezident Edvard Beneš. Tíha celého mnichovského fiaska padala na jeho bedra a veřejnost většinou právě jeho označovala za viníka, jenž má vše na svědomí (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 96). Beneš následně 22. října ze země odletěl do Anglie, kde posléze přetrval celou 2. světovou válku, o

keré již v téže době tušil, že je pouze otázkou času jejího vypuknutí (Kvaček, Heyduk 2011, str. 160).

3.3.2. Vnitropolitický vývoj Československa po Mnichovu

Československo se tehdy začalo propadat do hospodářského, sociálního i morálního úpadku. Kromě zabraných 41 000 km² dosedla na zmenšený stát i ztráta 80% energetických zásob, 50% lehkého a 25% těžkého průmyslu (Salomon 1995, str. 223). Vrcholem vnitropolitického vývoje (nebo spíše devoluce) se stal dne 22. listopadu 1938, kdy se oficiálně respektuje vznik tzv. druhé republiky, z důvodu přejmenování z Československé republiky na Česko-Slovenskou republiku (Richter 1999, str. 56). Tomu došlo poté co Slovensko i Podkarpatská Rus nabyly autonomie ústavním zákonem č. 299/1938 Sb. Tento zákon de facto vytvořil federativní uspořádání republiky, byť pouze na dobu několika měsíců (Salomon 1995, str. 223). V českých zemích začalo s druhou republikou docházet taktéž k etické stagnaci. Ta bývá spojována s antisemitismem, radikálním nacionalismem a zneužití svatováclavské tradice k posílení německého vlivu (Kuklík 2004, str. 206-207).

3.4. Nové pomnichovské hranice

Otázka nových hranic byla velmi složitá, jelikož celý proces záboru pohraničních oblastí probíhal již od 1. října 1938, tedy necelý den po přijetí Mnichovské dohody československou vládou. Proč je však problematika hranic natolik složitá a v lepším případě dlouhodobá záležitost? Státní hranice jsou myšlenou, avšak mezinárodně-právní čarou, která odděluje na povrchu, pod ním i nad ním oblast daného státu a je významným symbolem územní svrchovanosti a nedotknutelnosti (Ministerstva vnitra 1959, str. 8). Pokud vezmeme v potaz Mnichovskou konferenci, která hranice navíc bez přítomnosti československé strany změnila, jeví se tato akce podle definice výše jako neprávni. To ale v této době nebylo vůbec předmětem debat a diskuzí, jelikož bylo nutné urychleně stanovit hranice nové. Tuto práci měl na starost tzv. *hlavní výbor* složený ze zástupců čtyř signatářských zemí a Československa. Těmi byli za Německo Ernst von Weizsäcker, Spojené Království Neville Henderson, Francii André François-Poncet a Itálii Bernard Atollic. Výbor československý vedl Arnošt Heidrich, delegát Společnosti národů. Mimo hlavního výboru byly zřízeny i tři

podvýbory. Podvýbor označovaný "A" měl na starosti věci vojenské, podvýbor "B" zase ovlivňoval záležitosti hospodářské a finanční a podvýbor "C" se zabýval přímo otázkou nových hranic a plebiscitu (Kuklík, Němeček, Šebek 2011, str. 81-83).

Nové hranice byly budovány fyzicky od konce října 1938. Největší rozdíl oproti hranici původní nastal v západních Čechách, kde se hranice posunula až k Plzni. Nejednalo se ale jen o administrativní rozdělení, nýbrž zcela razantní změnu. Podél hranic vznikaly místy dlouhé pásy se zákazem vstupu a přechody byly pečlivě střeženy. Například pokud měl někdo z Česko-Slovenska a později i z Protektorátu Čechy a Morava zájem navštívit říšskou župu Sudety, musel mít speciálně vyžádaný cestovní doklad, tzv. *Durchlaßschein* (Emmert 2016, str. 47). Německé jednotky sice obsadily pohraniční oblasti do 10. října 1938, hranice se však podle Richtera (1999) ustálila až 20. listopadu, zatímco Kadlec (2001) zmiňuje 21. listopadu. Bylo tak rozhodnuto berlínskou komisí, která také tímto verdiktem ukončila svoji činnost a byla rozpuštěna (Kadlec 2001, str. 96).

3.4.1. Proces vymezení hranic

Po konci činnosti mezinárodní komise se vytvořila komise nová, tentokrát složená pouze z Čechů, Slováků a Němců. Tato komise měla na starost vytyčit a vyměřit hranice v terénu mezi Německem a Česko-Slovenskem. Problémem pro českou stranu bylo, že komise neměla mezinárodní kontrolu a tak se Němci často dopouštěli porušování původně stanovených pravidel. Těm nedošlo pouze ve formálních kruzích, ale také přímo v terénu, kdy místy docházelo k posouvání hraničních kolíků či rovnou záboru celých osad jednotlivých obcí (Kadlec 2001, str. 95-98).

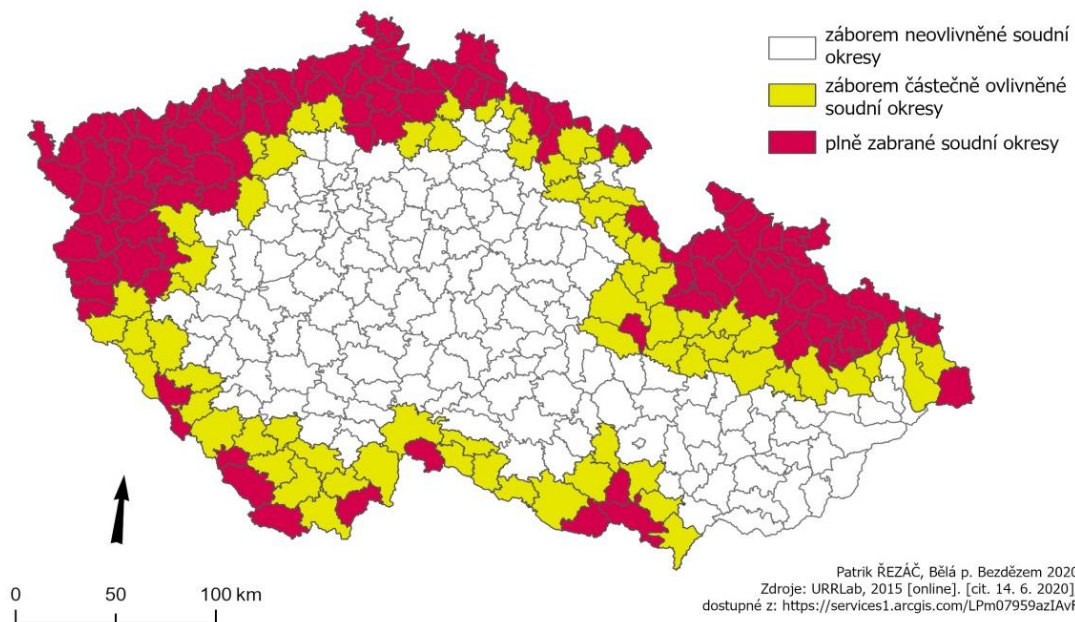
V praxi podle Kadlece (2001) působili na německé i české straně vždy čtyři dozorčí úředníci. Ti působili v Ratiboři, Ústí nad Labem, Karlových Varech a Znojmě. Pracovali s mapami v měřítku 1:25 000, do nichž následně zakreslovali hraniční trasy v celé její délce. Přímou v terénu bylo nasazeno 34 pracovních skupin českých i německých a jedna slovenská, které podléhaly pod tzv. dozorčí skupiny. Aktivně se na české straně zapojovali např. vojáci, policie a četnictvo.

Spolupráci měly zajistit také obce a okresní úřady. V neposlední řadě se musel angažovat i stát a to finančně. Vzhledem k tomu, že česko-slovenská strana poukazovala na záměry Německa vytyčit nové hranice, navrhla, aby celý projekt zafinancovalo Německo. K tomu však samozřejmě nedošlo a tak vlastní úbytek území ještě přišel Česko-Slovensko na tučnou sumu peněz (Kadlec 2001, str. 96-98).

3.5. Správa Sudet po Mnichovu

Na začátek je důležité zmínit, že české, resp. československé obyvatelstvo, které zůstalo v oblastech odtrženého pohraničí, nemělo žádná politická, národnostní ani jazyková práva. Nyní již česká menšina podléhala útlaku ze strany nacistického systému v každodenním ohledu. Bylo velmi těžké sehnat zaměstnání, a pokud ano, jednalo se o podřadné práce, které byly nedostatečně finančně ohodnoceny. Češi ale krom toho nemohli vstoupit do nacistické armády, což se může jevit jako jisté pozitivum (Kural, Radvanovský a kol. 2002, str. 172-176).

SOUDNÍ OKRESY V RÁMCI ZÁBORU ÚZEMÍ ROKU 1938

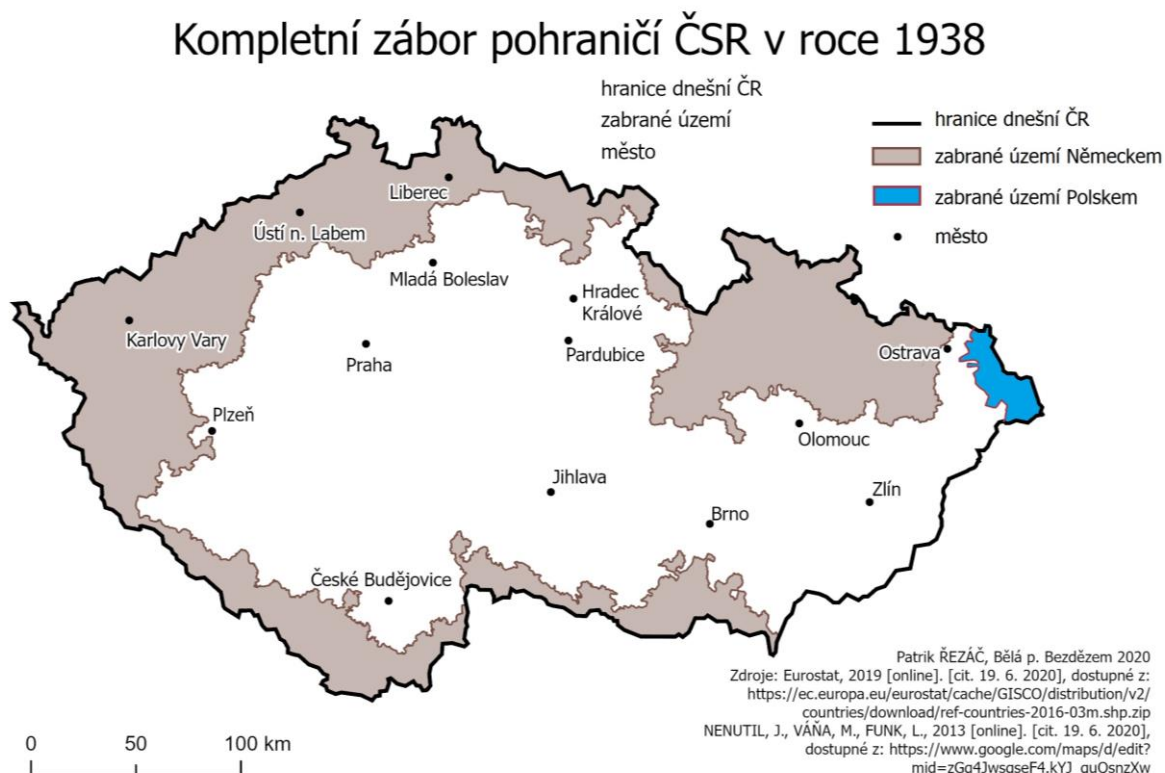

Obr. č. 4 Ovlivněné soudní okresy zábořem území v roce 1938. Zdroj: autor.

Pro zjednodušení rozdělím odstoupené území Sudet na dvě části. Severní část se táhla od Jablunkovského mezihoří ve východním Slezsku po Krušnohoří v západních Čechách. Jižní část zase od nivy řek Moravy a Dyje z Dolnomoravského úvalu po bavorskou hranici v oblasti pohoří Českého lesa.

3.5.1. Severní Sudety

Oblast severních Sudet byla konsolidována jako *říšská župa Sudety*. Župa byla spravována ve třech stupních: 1. říšské místodržitelství, 2. vládní obvody, 3. okresy. Říšské místodržitelství mělo centrum v Liberci s župním vedoucím Konradem Henleinem. Podřízené celky byly vládní obvody s celkem třemi zastupujícími městy: Opava, Ústí nad Labem a Cheb (se sídlem v Karlových Varech). V poslední řadě se jednalo o okresy, z nichž 53 bylo vedeno pod označením venkovské okresy a 5 jako statutární města (Kural, Radvanovský a kol. 2002, str. 94-95).

Obr. č. 5 Kompletní zábor území Německem v roce 1938. Zdroj: autor.

V říšské župě Sudety došlo rovnou 4. prosince 1938 také k volbám do Říšského sněmu. Těchto voleb se mohli zúčastnit pouze Němci a v nové říšské župě vzniklo pro sněm nových 41 křesel (Emmert 2016, str. 47). Nezařazený zbytek Slezska, který se nestal součástí říšské župy Sudety, se nejprve zařadil do župy *Slezsko* a později do župy *Horní Slezsko* (Emmert 2014, str. 48).

3.5.2. Jižní Sudety

Jelikož ne celé odstoupené území Německu se stalo součástí říšské župy Sudety, zbylé oblasti se spojily k již existujícím župám. Severozápad jižních Čech a Šumavy se spojil s *Bavorskou východní markou*, část jižních Čech připadla k *Hornímu Dunaji* a zbylý jihovýchodní region jižních Čech a část jižní Moravy pronikly do správy župy *Dolní Dunaj* (Emmert 2014, str. 48).

4. Analýza hranice mezi Sudety a Druhou republikou

Praktickou částí této práce je analýza vymezených hranic, jimiž byla od Československa odňata přibližně 1/5 tehdejšího území. I přesto, že dnes víme, kudy hranice mezi odňatými Sudety a ČSR vedla, neznamená to, že široká veřejnost rozumí této problematice konkrétně. Jelikož sudetští Němci prakticky vymizeli z důvodu divokého i organizovaného odsunu, je dnes více než 70 let poté složité pro české obyvatelstvo si uvědomit, kde a proč hranice vedla, protože situaci vnímáme dnešní optikou a tedy, že české obyvatelstvo je prostorově diferenciováno po celém Česku. Dříve tomu tak nebylo, což ostatně vychází i z předchozích kapitol. Nově vzniklé hranice, jež po podepsání Mnichovské dohody vznikly, měly separovat v pohraničí většinové německé obyvatelstvo od Čechoslováků. V oblasti Sudet však samozřejmě nepobývali pouze sudetští Němci, ale i příslušníci jiných národů. Tato práce se ale zaměřuje konkrétně na poměr Čechoslováků a sudetských Němců, resp. německy mluvícího obyvatelstva v odtržených a „hraničních obcích“⁹ v ČSR.

Zprvce se budu snažit hledat akurátnost z demografického hlediska, jinými slovy zda hranice odpovídá jakémusi koridoru mezi německy a česky mluvícím obyvatelstvem. Vycházet však hodlám z tehdy posledního sčítání lidu, které proběhlo v roce 1930, nikoliv sčítání starší, které bylo fakticky použito nacisty pro získání lepší pozice při vyjednávání Mnichovské dohody. Tímto krokem se snažím co možná nejvíce přiblížit k odpovídajícím statistickým hodnotám, které by mohly osvětlit problematiku vymezení sudetských hranic.

Druhý využitý postup bude čistě fyzicko-geografický. V podrobném rozboru map se pokusím vyhledat krajinné prvky, které mohly ovlivnit, nebo snad determinovat vymezení mnichovských hranic. Tím mám na mysli např. vodní díla, vrcholy, lesy apod.

⁹ Hraniční obcí myslím takové sídlo, jež se po odtržení Sudet od ČSR stává poslední obcí před nově vymezenou hranicí mezi ČSR a nacistickým Německem.

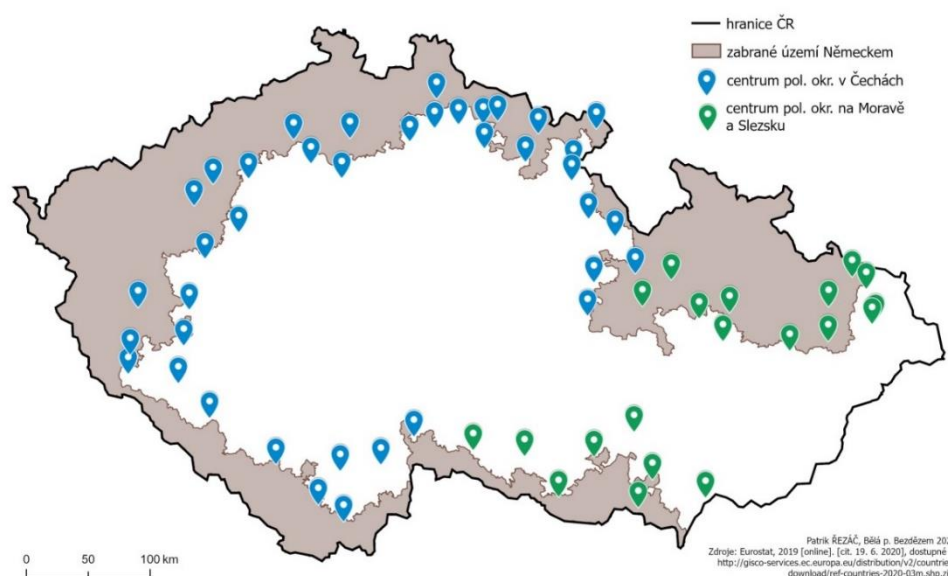
4.1. Politické a soudní okresy

Územní seznam míst, který vyšel v Praze roku 1934 s názvem Statistický lexikon obcí v republice Československé, byl hlavním a oficiálním zdrojem dat potřebným k této práci. Na rozdíl od dnešní podoby sčítání se mimo dílčích rozdílů odlišovaly i administrativní, resp. správní celky. Pro účel této práce nás budou zajímat primárně politické a soudní okresy. Politický okres je zpravidla územně větší nežli okres soudní. Obě tyto správní jednotky lze přirovnat k současnému pojetí okresu a obci III. stupně, resp. obci s rozšířenou působností. Politické okresy byly do roku 1918 označovány jako okresní hejtmanství a disponovaly většinou hned několika soudními okresy, které byly z hlediska administrativního členění podřízeny politickým okresům (ČSÚ 2014).

4.2. Využité politické okresy

Hlavním úkolem této práce je analyzovat demografické údaje nového pohraničí vzniklým Mnichovskou dohodou v počátcích Druhé republiky. V následujících podkapitolách tyto oblasti přiblížím z hledisek administrativního členění, demografie a také fyzické geografie. Analýzou prošlo celkem 39 politických okresů v Čechách a 20 na Moravě a Slezsku. Celkem bylo tedy zkoumáno 59 politických okresů.

CENTRA ANALYZOVANÝCH POLITICKÝCH OKRESŮ V ČECHÁCH, MORAVĚ A SLEZSKU

Obr. č. 6 Centra analyzovaných politických okresů v Čechách, Moravě a Slezsku. Zdroj: autor.

4.3. Obecné a administrativní údaje

Nové, pomnichovské hranice silně ovlivnily administrativní členění Československa. Tomu bylo v Čechách odňato celých 33 politických okresů, které disponovaly 59 okresy soudními. Všechna tato území připadla Německu. Pro upřesnění a dokreslení tohoto majoritního kroku hovoří za vše i počet „ztracených“ obyvatel uvnitř těchto okresů, rovných 1 916 824.¹⁰ To jsou však pouze ty politické okresy, které byly připojeny celé. Pokud přičteme obyvatele z dalších 31 částečně odtržených politických okresů¹¹, vznikne nám reálnější číslo – 2 637 022 (Státní úřad statistický 1938).

Morava a Slezsko na rozdíl od Čech, kde na území a počtu obyvatel získalo pouze Německo, byly ovlivněny i polským zábořem a to konkrétně v oblasti Těšínska. Odlišnost se však dá představit také v počtu obyvatel i zabavených okresů, kterých je rapidně méně než v Čechách. Morava a Slezsko ztratily 35 celých a 26 částečných soudních okresů, které spadaly pod 28 politických okresů. Co se počtu obyvatel týče, tak přibližný počet ztracených obyvatel činí 1 232 488¹². Z toho 1 000 704 obyvatel Německu a 231 784 Polsku (Státní úřad statistický 1938).

Jinak tomu bylo na Slovensku, kde nová území získalo Polsko a Maďarsko. Podkarpatská Rus byla taktéž odňata a připadla tehdejšímu Maďarsku. Jmenované regiony však nejsou předmětem této práce. Všechny politické okresy z Čech, Moravy a Slezska ovlivněné zábořem vzniklým Mnichovskou dohodou na podzim roku 1938 přikládám v tabulce na další stránce.

¹⁰ Data sčítání jsou k 1. 12. 1930. (Státní úřad statistický, 1934)

¹¹ Z těchto 31 politických okresů, které byly odtrženy částečně, z nich bylo 21 soudních okresů odňato celých a 45 okrajově.

¹² Data sčítání jsou k 1. 12. 1930. (Státní úřad statistický, 1934)

Tabulka 1 Politické okresy Čech, Moravy a Slezska ovlivněné Mnichovskou dohodou

země	politický okres - celý	politický okres - část
Čechy	Aš, Bílina, Děčín, Dubá, Duchcov, Falknov nad Ohří (<i>dnešní Sokolov</i>), Frýdlant, Cheb, Chomutov, Jablonec nad Nisou, Německé Jablonné (<i>dnešní Jablonné v Podještědí</i>), Jáchymov, Kadaň, Kraslice, Mariánské Lázně, Liberec, Česká Lípa, Locket, Most, Nejdek, Planá, Podbořany, Přísečnice, Rumburk, Šluknov, Tachov, Teplá, Teplice-Šanov, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Karlovy Vary, Vrchlabí, Žlutice	Broumov, České Budějovice, Domažlice, Dvůr Králové nad Labem, Jindřichův Hradec, Mnichovo Hradiště, Jilemnice, Kaplice, Klatovy, Kralovice, Český Krumlov, Lanškroun, Litoměřice, Litomyšl, Louny, Nové Město nad Metují, Nová Paka, Plzeň, Polička, Prachatice, Rakovník, Rychnov nad Kněžnou, Semily, Stříbro, Sušice, Třeboň, Trutnov, Turnov, Horšovský Týn, Žamberk, Žatec
Morava, Slezsko	Moravský Beroun, Bílovec, Bruntál, Fryštát (<i>dnes součást Karviné</i>), Frývaldov (<i>dnešní Jeseník</i>), Hlučín, Krnov, Mikulov, Opava, Rýmařov, Šumperk	Brno venkov, Moravské Budějovice, Dačice, Frýdek, Hodonín, Hranice, Hustopeče, Nový Jičín, Moravský Krumlov, Litovel, Olomouc, Moravská Ostrava, Šternberk, Český Těšín, Moravská Třebová, Zábřeh, Znojmo

zdroj: Státní úřad statistický 1938

4.4. Analýza obcí

V předchozí podkapitole *Využití politické a soudní okresy* jsem zmiňoval, že analýzou prošlo 59 politických okresů. Postupem práce byl následovný. V první řadě bylo důležité sehnat data, která budou nejvíce adekvátní tehdejší realitě. Již dříve jsem avizoval, že Německo pracovalo s demografickými daty, které byly 28 let zastaralé. V tomto směru jsem se snažil o poněkud akurátnější postup a využil jsem „pouze“ necelých 8 let staré sčítání z 1. prosince roku 1930, vyd. 1934. Ta jsou volně přístupná v knihovně Českého statistického úřadu.

Ještě před samotným sběrem dat bylo zapotřebí konkretizovat politické okresy, jež budou nutné k následné analýze obcí. Musel jsem tedy nejprve získat mapu záboru pohraničí z roku 1938, abych mohl selektovat okresy pohraniční (myšleno druharepublikové) a odstoupené a centrální. Odstoupených politických okresů jsem využíval pouze v případě, že se jednalo o hraniční okres, který sousedil s Česko-Slovenskou republikou. Zbylé odstoupené okresy, ať už politické či soudní jsem automaticky přeskočil, jelikož se netýkaly přesnosti vymezení nových hranic. Dále politické a soudní okresy centrální byly v těch oblastech, které se „nedotýkaly“ druharepublikových hranic s odstoupeným územím, např. politické okresy Nymburk, Příbram či Jihlava apod.

Těmi posledními byly samozřejmě okresy pohraniční, které se staly předmětem mé demografické analýzy. V těchto politických a následně i soudních okresech jsem kontroloval každou pohraniční obec jednotlivě. Tím myslím ty obce, které leží jako poslední ve své zemi před, nebo za hranicí a z nichž vede do jiného státu silniční komunikace. Toto pravidlo bylo velmi důležité, jelikož menší skupina obcí se nacházela pár set, někdy i desítek metrů před či za nově vzniklou hranicí, ale nebyla s druhou stranou propojena silniční sítí. V tomto ohledu hrály roli také přírodní podmínky, ovšem pouze ve vybraných okresech, ke kterým se budu věnovat později. Posledním faktorem bylo určení vymezení obcí, které byly odtrženy pouze částečně. Tím se rozumí ty obce, které přišly pouze část svého katastru, většinou formou ztráty některé z osad. Samostatné osady nebyly do databáze započteny, jelikož jsem se vždy odkazoval pouze na svrchovanou obec, která osady zaštiťovala. Jedinou výjimkou je soudní okres Bělá pod Bezdězem, kde jsem zahrnul i jednotlivé osady do databáze. Tomu je tak proto, jelikož hodlám s těmito daty následně pracovat v rámci návrhu vzdělávacího projektu, který představím v další fázi této diplomové práce.

Celkově ze všech prozkoumaných dat o okresech z hlediska národnosti jsem podrobil analýze 924 obcí Čech, Moravy a Slezska. Čechy tvořily přibližně 2/3 celé databáze s 648 pohraničními obcemi Česko-Slovenské republiky. Morava a Slezsko zaujímaly 276 obcí. Všechna tato čísla se však vztahují pouze k hranicím s Německou říší. Hranice na Těšínsku s Polskem byla ve srovnání s hranicí Říše marginální, a proto není součástí výsledné databáze. Stejně tomu je v případě Maďarska, které ostatně jako Polsko figurovalo na Slovensku, které taktéž není v původním zadání a postupu práce.

4.4.1. Obce zaniklé

Jelikož sčítání z roku 1930 bude 1. prosince 2020 "slavit" 90 let, nachází se v něm spousta obcí, které dnes již neexistují. Abych uvedl na pravou míru celou tuto podkapitolu, je potřeba vysvětlit postup, jaký jsem při shromažďování zaniklých obcí využil. Protože jsem pracoval pouze s politickými okresy, které se nacházely na hranici druhé republiky, zaznamenával jsem pouze ty zaniklé obce, jež byly součástí těchto okresů. Zaniklých obcí od té doby je samozřejmě mnohem více, ale většinou se nachází v periferních oblastech Česka, čemuž tak v tomto případě docházelo pouze ojediněle. Jako další podmínku jsem zvolil, že

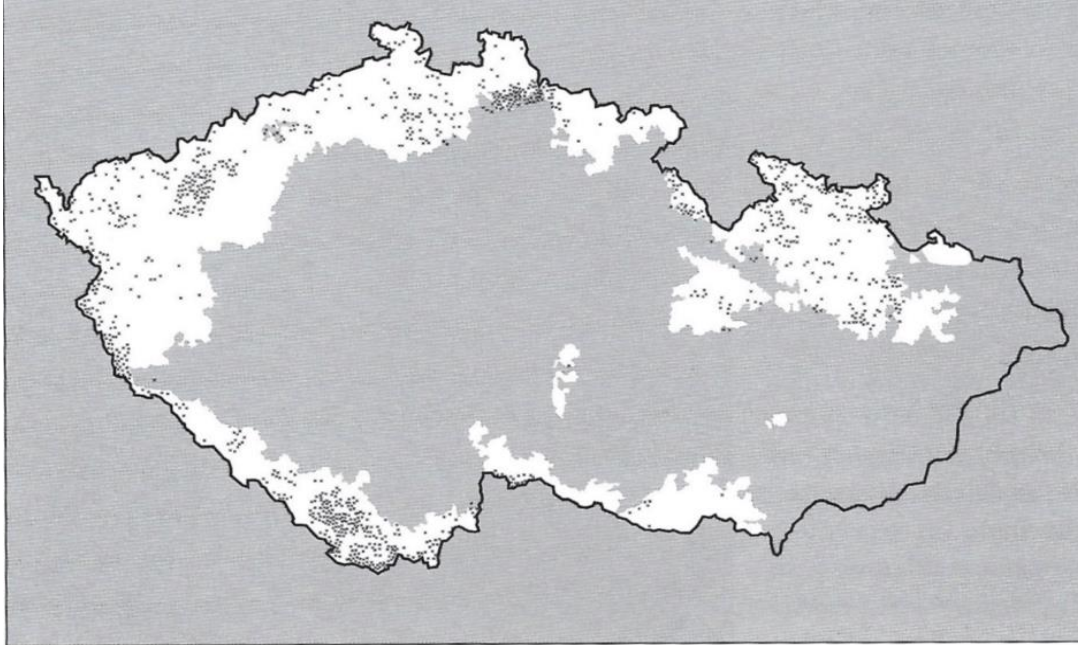
zaniklá obec nemůže být osadou, resp. místní částí obce, a proto se počet zaniklých obcí výrazně snížil. Dnes již ztracených osad je několik desítek, nicméně mým záměrem bylo soustředit se jen na obce, které byly samostatné, nikoliv spjaté s jinou obcí či městem.

Z celkového počtu 59 analyzovaných politických okresů z nich ve 13 byla zaznamenána alespoň jedna zaniklá obec. Těch je celkem 41. Téměř všechny zaniklé obce měly minimální počet Čechoslováků a naopak nejvyšší hodnoty u německé národnosti. V některých případech se však nejednalo o zánik či devastaci válkou, nýbrž z důvodů jako: urbanizování měst, nízký počet obyvatel, vojenské účely apod. Níže připojuji tabulku se seznamem těchto obcí a politický okres, kde se nacházely. Zaniklých obcí bylo v řádu stovek a z drtivé většiny se nacházely v Sudetech. Tedy nejen v pohraniční, ale v etnicko-politické kružnici, sahající do všech dnešních krajů České republiky (Spurný 2006, str. 10-12).

Tabulka 2 Seznam zaniklých obcí v analyzovaných politických okresech

politický okres	obec/obce (původní název)
<i>Broumov</i>	Nížký Dřevič
<i>Domažlice</i>	Myslív
<i>Jindřichův Hradec</i>	Arnolec, Staré Hutě, Košťálkov, Kuní, Rajchětov, Romava
<i>Kaplice</i>	Mýtiny (<i>Kropšlák</i>), Mikulov, Mladoňov, Dolní Příbrání
<i>Český Krumlov</i>	Křížovice, Mladoňov, Svíba, Starý Špičák, Vítěšovice, Cipín, Lověšice, Velké Strážné, Záhoří, Glöckerberg, Záhoří, Lštín, Pestřice
<i>Prachatice</i>	Cudrovice, Horní Světlé Hory, Silnice
<i>Sušice</i>	Stodůlky
<i>Horšovský Týn</i>	Lučina (<i>Grafenried</i>), Korytany, Mýtnice, Švarcava, Valtířov
<i>Žamberk</i>	Malá Strana
<i>Hranice</i>	Ranošov
<i>Moravská Třebová</i>	Muzlov
<i>Olomouc</i>	Jestřebí, Nepřivaz, Varhošť
<i>Šternberk</i>	Bělá

zdroj: Státní úřad statistický 1938

Zaniklé obce, části obcí a samoty v Sudetech po roce 1945

Obr. č. 7 Prostorová diference zániklých obcí v ČR po roce 1945. Zdroj: Spurný, aj. 2006, str. 12.

5. Rozdělení výsledků do geografických oblastí

V rámci lepší orientace v textu jsem se rozhodl rozčlenit jednotlivé oblasti, které s touto prací souvisí do regionů. Každý region bude analyzován z hlediska demografických údajů, fyzicko-geografických aspektů a antropogenních vlivů. Všechny tyto tři vymezené prvky totiž určovaly tehdejší novou hranici mezi Československem a Německem.

Demografické údaje vychází ze Statistického lexikonu obcí v Čechách, Moravy a Slezska, o němž se tato práce primárně zajímá. Fyzicko-geografickými aspekty jsou myšleny takové krajinné prvky, které přímo souvisí s hranicí druhé republiky. Čili se může jednat o řeky a jiné vodní díla, husté lesy nebo pohoří. V neposlední řadě do této skupiny determinantů přidávám tzv. antropogenní vlivy. Ty mohou představovat např. komunikace, dominantní stavby apod. Nicméně v tomto ohledu se pravděpodobně bude práce nejvíce týkat právě komunikací, které taktéž utvářely a ovlivnily podobu hranic.

V první řadě rozdělím odtržené oblasti do 2, resp. 3 “regionů”. Bude se jednat o české a moravské se slezským pohraničím. České pohraničí následně rozdělím na jižní, západní a

severovýchodní oblast. U Moravy a Slezska se bude jednat o severní a jižní region. Tou třetí bude region Těšínska, které nepřipadlo pod správu Německa, ale Polska a tudíž se od předchozích dvou oblastí liší.

Pro upřesnění dokládám, že se nejedná o žádné oficiální správní rozdělení či fyzicko-geografický celek. Výběr regionů i center politických okresů je uveden čistě pro snazší orientaci a rozdělení výsledků.

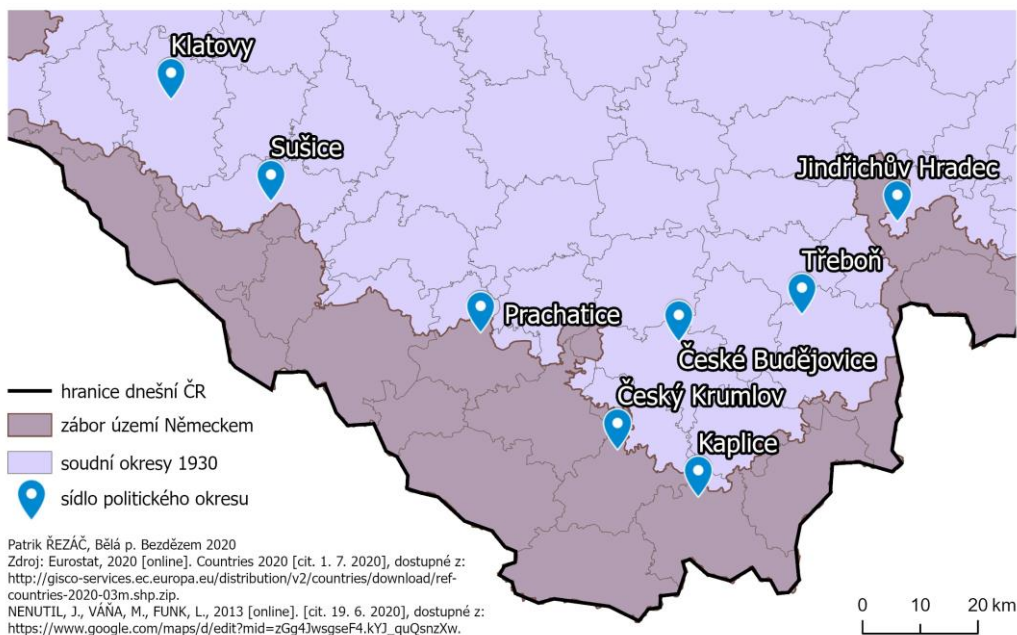
Nejprve začnu s pohraničím v Čechách. Nově vzniklé pohraničí v Čechách tvořilo rozsáhlý pás z jihu, západu, severu a částečně i z východu na historické hranici s Moravou. Demografickou analýzou nového pohraničí v Čechách prošlo 648 obcí, které se nacházely poblíž tehdejší hranice s Německou říší. Z těchto 648 obcí jich 306 náleželo odstoupenému území, resp. Sudetům a 342 zůstalo v Česko-Slovensku. Bližší strukturu a analýzu představím v jednotlivých podkapitolách. Pohraničí Čech bylo taktéž jediné, které sahalo do všech tří sektorů německého záboru¹³. Moravu a Slezsko jsem rozdělil na severní a jižní sektor. Demografickou analýzou nového pohraničí na Moravě a Slezsku prošlo 276 obcí, které se nacházely poblíž tehdejší hranice s Německou říší. Z těchto 276 obcí jich 131 náleželo odstoupenému území Německu a 145 zůstalo v Česko-Slovensku. Bližší strukturu a analýzu představím v jednotlivých podkapitolách.

5.1. Jižní oblast Čech

První analyzovaná oblast na jihu Čech se týká 8 politických okresů, které jsou vidět na obr. č. 8 níže. V níže vymezené oblasti se na hranicích druhé republiky nacházelo 170 obcí, z nichž 78 se nacházelo za hranicí Česko-Slovenska. Nejvíce obcí (39), které se nacházely na hraničním pomezí, bylo v pol. okr. Jindřichův Hradec. Z osmi analyzovaných pol. okr. v jižní oblasti českého pohraničí jich sedm ztratilo několik obcí v německém záboru v roce 1938. Jediný pol. okr. Třeboň neztratil jedinou obec, nicméně katastrálně se nacházel na hranicích. I přestože se Český Krumlov, Kaplice a Prachovice nacházely za novou hranicí, některé jejich obce zůstaly v Česko-Slovensku. Mapu s vymezením zabrané jižní oblasti Čech, přikládám na další stránce tohoto dokumentu.

¹³ viz. Obr. č. 5 na straně 36

Jižní oblast pohraničí Čech se sídly polit. okr. z roku 1930

Obr. č. 8 Jižní oblast pohraničí Čech se sídly pol. okr. v roce 1930. Zdroj: autor.

5.1.1. Fyzicko-geografické aspekty

V jižních Čechách patřily mezi nejvýznamnější determinanty hranic vodní toky. Co se řek vodních toků týče, tak hranici místy utvářely řeky Otava, Volyňka, Blanice, Vltava, Malše, Černá, Lásenice i drobné vodní toky jako říčky a potoky (Kunkovický, Pařezský, Jílecký, Radouňský a Hamerský potok). V západních oblastech to zase byly husté lesy a pohoří především na Prachaticku a Sušicku (Nenutil, Váňa, Funk 2013).

Geomorfologicky vybraná oblast spadá do Šumavského a Novohradského podhůří na jihu. Ze západu na východ dále do Blatenské a Táborské pahorkatiny, Českobudějovické a Třeboňské pánve a na východě ke Křemešnické a Javořické vrchovině (Bína 2019, str. 15, 18, 23-26, 36).

5.1.2. Antropogenní vlivy

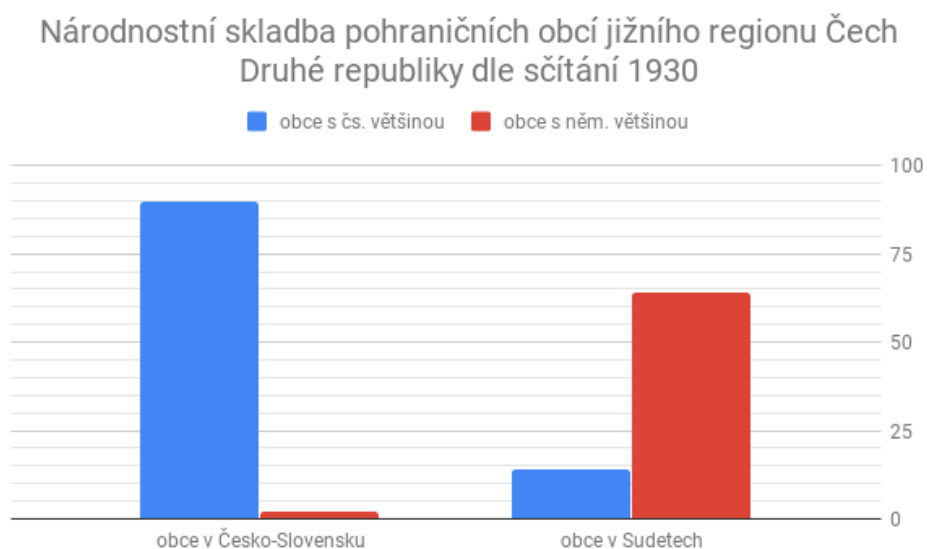
Vzhledem k tomu, že jihočeský region je odnepaměti spjatý s rybníkářstvím, lze očekávat, že rybníky se staly taktéž významnou součástí hraniční linie. Rybníky jako *Dehtář*,

Blatec, Smrček či přímo rybníčná soustava u Lásenic patří k těmto případům, které přímo ovlivňují podobu hranice. Vůbec nejvíce “hraničních rybníků” se nacházelo v oblasti Třeboně, Jindřichova Hradce a na západ od Českých Budějovic (Nenutil, Váňa, Funk 2013).

5.1.3. Demografické výsledky

Pouze pol. okr. Třeboň se stal jako jediný demograficky “homogenním” v tom smyslu, že z 3 obcí, které se nacházely na hranici druhé republiky, neměly německou většinu a ani nebyly součástí záboru. Každopádně všechny ostatní politické okresy byly ve výsledcích rapidně pestřejší. Rozbor představím od východu k západu.

Pol. okr. Jindřichův Hradec s 39 analyzovanými obcemi ze své správy ztratil 22 obcí, z nichž 2 měly československou většinu. Na druhé straně obec Mnich (něm. *Münichschlag*), ve které byla německá většina, zůstala i nadále v Česko-Slovensku. Kaplický pol. okr. s 11 hraničními obcemi jich ztratil 9 z čehož obec Děkanské Skaliny (něm. *Dechant-Gallein*) měla jako jediná z odtržených československou většinu. České Budějovice měly ve svém okrese 15 pohraničních obcí, z nich 5 bylo zabráno. Jednou ze zabraných obcí byly i Radošovice (*Radoschowitz*) s československou většinou. Dalších 13 obcí ztratil pol. okr. Český Krumlov. Mezi nimi byly i 2 obce s většinovým československým obyvatelstvem, Věžové Pláně (*Thurmplandles*) a Raveň (*Rabus*). Zbýlých 12 analyzovaných obcí zůstalo ve správě

Graf č. 1 Národnostní skladba pohr. obcí v jižním regionu Čech Druhé republiky ze sčítání 1930. Zdroj: Státní úřad statistický 1934

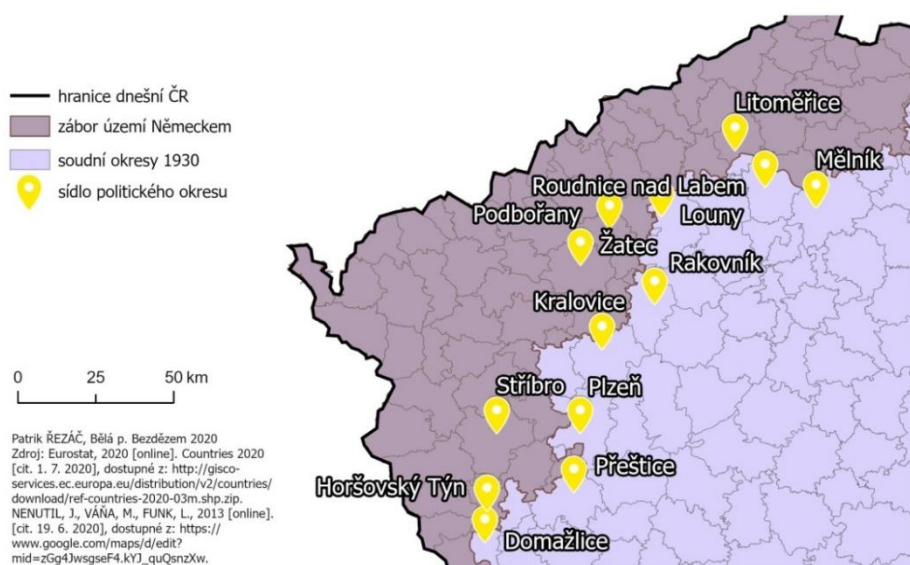
politického okresu. Druhým nejpočetnějším politickým okresem na hraniční obce se staly Prachatice s 37 případy. Z těchto jich 12 bylo odstoupeno, přičemž polovina těchto obcí měla československou většinu. Sušický pol. okr. ztratil 9 z 22 pohraničních obcí, z nichž Albrechtice (pův. Albrechtice u Sušice) měly jako jediné československou většinu. Nejzápadnějším okresem jsou Klatovy. S 16 analyzovanými obcemi jich Klatovy ztratily 7 včetně Českých Hamrů, jakožto jediné odtržené obci s československou většinou.

Podle Státního úřadu statistického (1934) vychází, že v česko-slovenské části této oblasti bylo 90 obcí s čs. většinou a 2 obce s německou většinou. V německém teritoriu zase 64 obcí s většinovým německy mluvícím obyvatelstvem a 14 s československou dominancí.

5.2. Západní oblast Čech

Druhou oblastí je region západních Čech. V této oblasti bylo celkem 13 pohraničních pol. okr., z nichž 10 ztratilo alespoň jednu obec. Tři pol. okr. zábořem nedotčené byly Mělník, Přeštice a Roudnice nad Labem. Zároveň pol. okr. Podbořany připadl celý se všemi obcemi a městy Německu. Dále centra okresů jako Horšovský Týn, Litoměřice, Stříbro a Žatec byla součástí odstoupeného území, ale několik obcí z jejich správy zůstalo v Česko-Slovensku. Pro tento region jsem celkově analyzoval 195 pohraničních obcí, z kterých bylo 81 za hranicemi Česko-Slovenska.

Západní oblast pohraničí Čech se sídly polit. okr. z roku 1930

Obr. č. 9 Západní oblast pohraničí Čech se sídly polit. okr. v roce 1930. Zdroj: autor.

5.2.1. Fyzicko-geografické aspekty

Podobně jako v regionu jižních Čech i zde měly na podobu hranic vliv řeky s tím rozdílem, že v těchto oblastech se vyskytují řeky již na svém středním až dolním toku a tudíž jsou oproti jižním Čechám masivnější a objemnější. Nejvýznamnější řekou v severní oblasti tohoto regionu je Labe. To determinovalo hranici v politických okresech Mělník, Roudnice nad Labem a Litoměřice v tzv. *Doloharské tabuli*. Krátký úsek vymezovala také řeka Ohře, Střela, Mže a Úhlava. Krátký úsek také vymezovala přírodní rezervace Petrovka (na straně české) a Kozelka (na straně německé) na severním okraji Plzně spolu s Kokořínským dolem a později vyhlášeným přírodním parkem Zelenov poblíž Domažlic. Většina hranice v této oblasti tedy každopádně procházela přes Rakovnickou, Plaskou a Švihovskou pahorkatinu a další přírodní podmínky neměly větší vliv na určování hranice. Ta se po většinu své délky táhla přes lesy a místy skrze polní lány (Bína 2019, str. 96-100; Nenutil, Váňa, Funk 2013).

5.2.2. Antropogenní vlivy

Jakousi nárazníkovou zónu představoval Lenešický rybník poblíž Loun. Určitou dominantou hranice byl také hrad Kokořín, který se tyčil přímo na hranici, ovšem na česko-slovenském teritoriu. Německý zábor ale na druhé straně zasáhl i řadu strategických míst. Tím bylo třeba letiště Raná poblíž Loun, nicméně je zajímavé, že např. původně vojenská pevnost Terezín zůstala v Česko-Slovensku. Dalším antropogenním ovlivněním hranice byl tzv. *Baldovský lom*. Tento kamenolom se nacházel na Česko-Slovenské straně a svým ramenem „předržoval“ hranici s Německem (Nenutil, Váňa, Funk 2013).

5.2.3. Demografické výsledky

Pouze politické okresy Mělník, Přeštice a Roudnice nad Labem neztratily v záboru jedinou obec, zatímco Podbořany včetně centra samotného všechny. Na pohraniční obce byl zcela nejpočetnější politický okres Litoměřice s 38 analyzovanými sídelními jednotkami. Následný bližší pohled na jednotlivé pol. okr. povedu od jihu k severu.

V domažlickém politickém okrese bylo zaznamenáno 24 pohraničních obcí. Z těchto obcí byla polovina zabrána a zároveň s německou většinou, která v nich žila. V pol. okr.

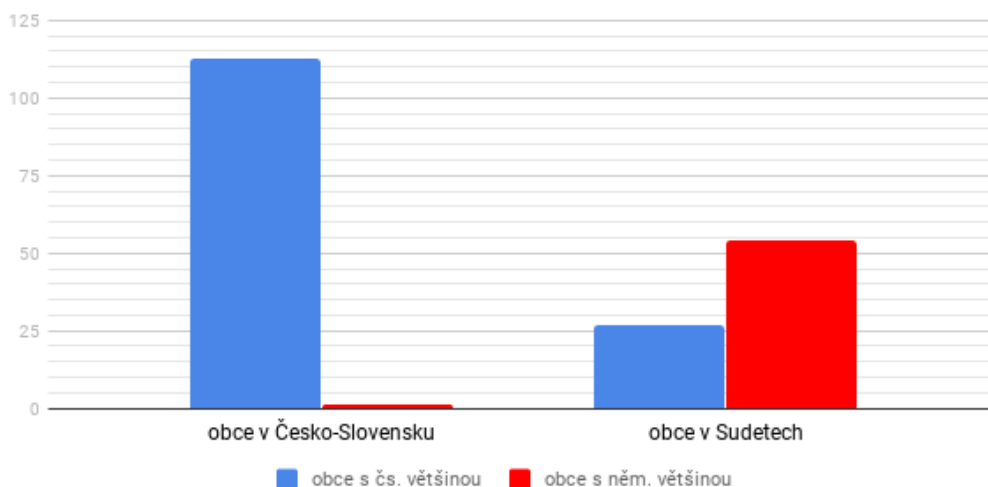
Domažlice tedy nepozorujeme žádný národnostní rozkol v rámci záboru. Stejně tomu bylo i v sousedním okrese Horšovský Týn, kde z 22 pohraničních obcí jich bylo ztraceno 10, ale zábor odpovídal většinovému rozvrstvení obyvatelstva. Jak jsem již zmiňoval na předchozí stránce, okres Přeštice žádné obce neztratil a zároveň se ve všech jeho pohraničních obcích nacházelo ve většině československé obyvatelstvo. Stříbro jakožto centrum pol. okr. bylo sice odstoupené, ale z 10 analyzovaných obcí 2 zůstaly v Česko-Slovensku. Jednalo se o obec Líně a Nová Ves, v nichž žilo většinové čs. obyvatelstvo.

Největší město západních Čech Plzeň se nacházelo přímo u druhorepublikových hranic. Z výsledků však vychází, že z celého okresu Plzeň ztratila jen jedinou pohraniční obec Trhanov, ve které většinově žili Čechoslováci. Dalších 15 obcí zůstalo v původní správě. Pol. okr. Kralovice z 21 pohraničních obcí ztratil 8. Ve všech žila německé většina. Centrum pol. okr. v Rakovníku ztratilo 3 obce z 11, z nichž ani jedna neobsahovala německou národnostní většinu. Podbořany byly hluboko za novými hranicemi na německé straně a disponovaly 7 pohraničními obcemi. Všechny byly od Československa odtrženy i se svojí čs. jazykovou většinou. Žatecký okres se podobně jako podbořanský z většiny nacházel za hranicemi druhé republiky. I tak se 7 z jeho obcí na hranicích nacházelo. Nutno dodat, že ani jedna ze 7 obcí neměla německou většinu, přesto bylo 5 z nich odstoupeno.

Pol. okr. Louny ztratil ze 13 celkem 2 obce Pelechý a Filipovu Horu (něm. *Philippenberg*). Ve všech 13 obcích žilo ve většině česky mluvící obyvatelstvo. Mělnický pol. okr. z 11 obcí neztratil žádnou a ve všech se nacházela čs. většina. Stejně tak Roudnice nad Labem nepřišla o jedinou sídelní jednotku z 8 pohraničních obcí, ve kterých žili především Čechoslováci. Posledním okresem jsou Litoměřice s 38 analyzovanými obcemi. Z nich bylo 25 i s německou většinou odstoupeno v záboru kromě jediné „německé“ obce Ohučov (*Autschowa*), která zůstala v Česko-Slovensku. Ostatní obce zůstaly s většinami česky mluvících obyvatel v Čechách.

Ze sčítání 1930 vychází, že v česko-slovenské části této oblasti bylo 113 obcí s čs. většinou a 1 obec s německou většinou. V německém teritoriu zase 54 obcí s německou většinou a 27 s dominancí Čechoslováků.

Národnostní skladba pohraničních obcí západního regionu Čech Druhé republiky dle sčítání 1930

Graf č. 2 Národnostní skladba pohr. obcí v západním regionu Čech Druhé republiky ze sčítání 1930. Zdroj: Státní úřad statistický 1934

5.3. Severovýchodní oblast Čech

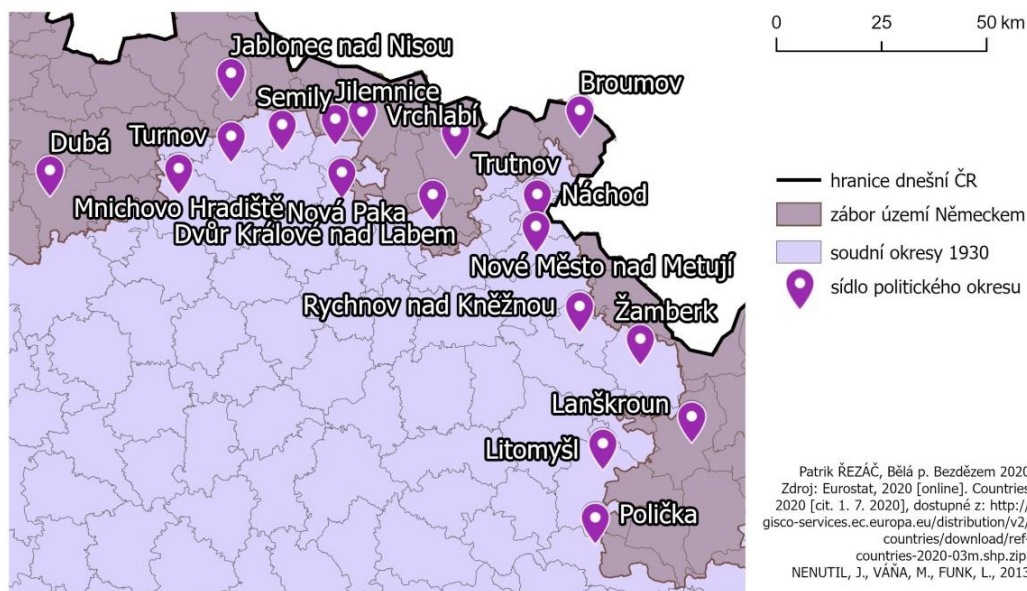
Poslední vymezenou oblastí Čech je severozápadní teritorium. Toto území disponuje v šetření největším počtem politických okresů ze všech stanovených oblastí s 18. V těchto okresech se celkově nacházelo 283 pohraničních obcí, z kterých 147 připadlo Německu. Pol. okr. Vrchlabí, Dubá a Jablonec nad Nisou připadají se všemi obcemi do Sudet, zatímco Rychnov nad Kněžnou a Náchod jakožto jediné okresy neztratily jedinou sídelní jednotku.

5.3.1. Fyzicko-geografické aspekty

V nejzápadnějším cípu vymezené oblasti hranice pomáhaly vytvořit potoky Bělá a Zábrdka. Většími vodními toky ovlivňující hranici, byly až řeka Bystřice mezi Jičínem a Dvorem Králové nad Labem a Labe, která u Dvora Králové hned několikrát vytváří přirozenou hranici Druhé republiky. K přírodním dominantám, které se staly determinanty nových hranic, byla také stolová hora Ostaš či Broumovské a Polické stěny. Konkrétně u Polických stěn končila hranice předchozího sektoru a pokračuje v novém sektoru. V druhém sektoru hranic nejvýznamněji dělení ovlivnily řeky Dědina a Kněžná. Mimo konkrétních případů přírodních vlivů je důležité také oblast popsat z hlediska geomorfologie. Od západu se hranice táhle přes Ralskou po Jičínkou pahorkatinu až ke Krkonošskému podhůří a

Broumovské vrchovině. Následně další sektor začínal v Podorlické pahorkatině a linul se přes Orlickou tabuli a Svitavskou pahorkatinu, odkud pokračoval dále na východ (Bína 2019, str. 42-43, 102-107, 111-113).

Severozápadní oblast pohraničí Čech se sídly polit. okr. z roku 1930

Obr. č. 10 Severozápadní oblast pohraničí Čech se sídly pol. okr. v roce 1930. Zdroj: autor.

5.3.2. Antropogenní vlivy

V prvním sektoru hranic, tedy severní části zůstalo Německu např. letiště v Hodkovicích nad Mohelkou, které bylo zábořem vymezeno přímo pár metrů za hranicí. Hranici dále ovlivňovala vodní nádrž Les Království na Labi poblíž Dvora Králové. Co se týče druhého sektoru, tak k nejvýznamnějším antropogenním prvkům v krajině, které jsou spjaty s hranicí, byla třeba dělostřelecká tvrz Skutina, která paradoxně zůstala na česko-slovenské straně. Oproti tomu letiště v Ústí nad Orlicí připadlo z větší části Němcům. Lze usuzovat, že tomu tak pravděpodobně bylo ze strategických důvodů (Nenutil, Váňa, Funk 2013).

5.3.3. Demografické výsledky

Politické okresy Dubá, Jablonec nad Nisou a Vrchlabí byly v záboru odstoupeny celé. Oproti tomu okresy Náchod a Rychnov nad Kněžnou nepřišly o jedinou obec. Centra politických okresů Dubá, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Vrchlabí, Broumov a Lanškroun byla zároveň za

hranicemi Druhé republiky. Rozbor jednotlivých obcí povedu od západu na východ až k jižnímu výběžku, který se navíc nachází v odlišném hraničním sektoru.

Z pol. okr. Dubá hraničilo 12 obcí s Česko-Slovenskem, z toho 2 obce Kochovice (něm. *Kochowitz*) a Liběchov (*Liboch*) neměly německou většinu. Dalším okresem bylo Mnichovo Hradiště s 22 obcemi. Pol. okr. Mnichovo Hradiště jsem věnoval více pozornosti a zaznamenal o několik obcí více z důvodu plánovaného návrhu vzdělávacího projektu v následné části práce. Nicméně z výsledků vyplývá, že politický okres ztratil 10 sídelních jednotek, z nichž 4 měly čs. většinu. Turnovský pol. okr. s 12 pohraničními obcemi ztratil 5 obcí, všechny s československou většinou. Následně všech 6 analyzovaných obcí ztratil i okres Jablonec nad Nisou, i přestože obec Čížkovice 1. díl, kudy přímo vedla hranice, měla většinové československé obyvatelstvo.

V pol. okr. Semily neměla ani jedna z 9 pohraničních obcí německou většinu, i tak ale obce Plavy a Bratříkov zůstaly na německé straně. Jilemnický okres disponoval 15 hraničními obcemi. Konkrétně 8 z těchto obcí bylo na straně německé, 7 na česko-slovenské. Z 8 nově německých obcí na Jilemnicku z nich polovina měla německou většinu a druhá většinu československou. Nedaleké Vrchlabí s 8 pohraničními obcemi zůstalo celé za hranicemi Druhé republiky i s jejich německou jazykovou většinou. Jižně od Vrchlabí se v pol. okr. Nová Paka nacházelo 19 analyzovaných obcí, z nichž 5 bylo na straně německé, i když obec Horka u Staré Paky byla z většiny československá.

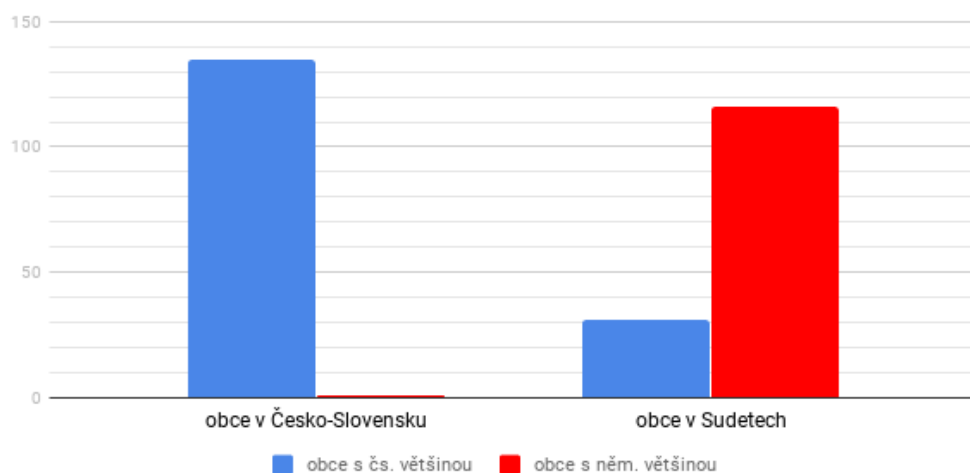
Nejpočetnějším okresem co se pohraničních obcí týče, se stal Dvůr Králové nad Labem s 39 záznamy. Dohromady 22 obcí bylo za německou hranicí včetně 4 československých obcí. Nicméně obec Výhled, ve které žilo podle sčítání 1930 více Němců, nežli Čechoslováků zůstala na území Druhé republiky (Státní úřad statistický, 1934). Posléze v trutnovském pol. okr. se nacházelo 14 pohraničních obcí, z kterých bylo 8 na Německé straně, a zároveň disponovaly německou většinou. Předposledním okresem tohoto pohraničního sektoru a posledním zabraným okresním sídlem byl Broumov. V jeho správě bylo původně 26 obcí, které nyní stály na nové hranici. Z nich bylo 15 odstoupeno Německu včetně České Metuje, která byla z většiny československá. A v neposlední řadě pol. okr. Náchod, který vytvářel jakýsi průsmyk mezi dvěma vzniklými hraničními sektory. Náchodu se

přímo zábor nedotkl, nicméně 8 z jeho obcí se na podzim roku 1938 stalo pohraničními. Všechny obce byly z většiny obydleny Čechoslováky.

Další sektor hranic začíná u pol. okresu Nové Město nad Metují. V tomto okrese bylo 13 pohraničních obcí. Z nich bylo 6 zabráno spolu s „československou“ obcí Lomy. Pol. okresu Rychnov nad Kněžnou se zábor netýkal, ale 3 jeho obce byly tehdy na nové hranici. Trojice těchto obcí byla většinou československá. Jinak tomu bylo v pol. okr. Žamberk, kde bylo nově na 13 pohraničních obcí, z nichž 9 bylo na druhé straně linie spolu včetně Jamné nad Orlicí, která nebyla většinou německá. Lanškroun jakožto poslední centrum českých pohraničních pol. okr. byl na druhé straně záboru. Analýza se v tomto okrese dotýkala 24 obcí, z kterých bylo 14 na německé straně i se 3 obcemi, kde žila čs. většina. Pol. okr. Litomyšl disponoval 16 analyzovanými obcemi. Z těchto bylo 7 v oblasti záboru a ve všech žilo většinou německy mluvící obyvatelstvo. Zcela poslední zastávkou v českém pohraničí je pol. okr. Polička. Zde se na hranicích vyskytovalo 20 obcí, z nichž 9 bylo v Česko-Slovensku a 11 v novém německém teritoriu. Z 11 odstoupených obcí byl i Brněnec (něm. *Brünnlitz*) a Půlpecen i přes československou většinu.

Ze sčítání 1930 vychází, že v česko-slovenské části této oblasti bylo 135 obcí s čs. většinou a 1 obec s německou většinou. V německém teritoriu zase 116 obcí s německou většinou a 31 s československou dominancí.

Národnostní skladba pogr. obcí v severozápadním regionu Čech Druhé republiky dle sčítání 1930

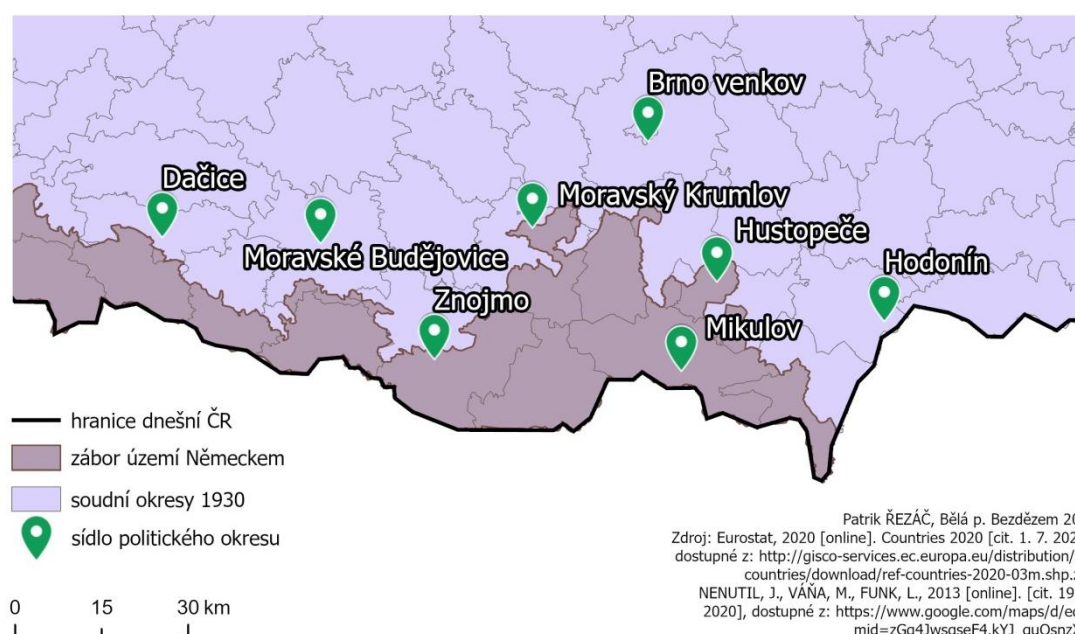

Graf č. 3 Národnostní skladba pogr. obcí v severozápadním regionu Čech Druhé republiky ze sčítání 1930. Zdroj: Státní úřad statistický 1934

5.4. Jižní oblast Moravy

Prvním ze dvou moravských potažmo moravsko-slezských regionů spjatých s druhorepublikovými hranicemi je oblast jižní Moravy. K této oblasti se pojí 8 politických okresů, z nichž polovina samotných center ležela v odstoupeném území. Jednalo se o města Hustopeče, Mikulov, Moravský Krumlov a Znojmo. Celkově z těchto 8 pol. okr. bylo zaznamenáno 129 obcí. Výsledně bylo 56 pohraničních obcí připojeno k říšským župám a zbylých 73 zůstalo v Česko-Slovensku.

Jižní oblast pohraničí Moravy se sídly polit. okr. z roku 1930

Obr. č. 11 Jižní oblast pohraničí Moravy se sídly pol. okr. v roce 1930. Zdroj: autor.

5.4.1. Fyzicko-geografické aspekty

Z geomorfologického pohledu se hranice táhla od Dačické kotliny přes Boskovickou brázdou po Dyjsko-svratecký a Dolnomoravský úval. Ze západu hranici nejvíce ovlivnily řeky Moravská Dyje a Želetavka. Hranici také ovlivnilo údolí řeky Unánov nedaleko Kyjovic, kde se dnes rozprostírá přírodní památka Zmijovka. Podobně tomu bylo také u Moravského Krumlova s řekou Rokytná. Zde hranice přesně kopírovala její meandry v slepencovém

podloží, odkud koryto řeky následně linii utvářelo až k Ivančicím, kde se vlévá do Jihlavy, podél níž hranice pokračuje dál několik kilometrů po směru proudu. Řeka Jihlava tvoří hranici opět několik set metrů před tzv. *Dolním mušovským luhem*, odkud hraniční pásmo přebírá řeka Svratka. Kromě řek se podél hranice vyskytují i jiné fyzicko-geografické aspekty determinující podobu hranic, jako např. Cínová Hora u Znojma, která se tyčila na německé straně. Další přírodní dominantou se stalo jezírko Kutnar, vzniklé z mrtvého ramena řeky Dyje. Následně by šlo také zmínit desítky menších meandrů a mrtvých ramen řek v Dolnomoravském úvalu (Bína 2019, str. 34, 38-41, 116, 139; Nenutil, Váňa, Funk 2013).

5.4.2. Antropogenní vlivy

Pokud se podíváme na konkrétní a možné vlivy lidské stopy v přírodě, které determinovaly podobu rozdělení, je oblast jižní Moravy velmi pestrá. Jedná se o jedinou vymezenou oblast, kde se na linii hranice tyčí hned 3 hrady: hrad Bítov, zřícenina hradu Žerotice a Janův hrad u Lednice. Zábor se také specificky týkal několika železničních stanic jako např. u obce Žerůtky, která vytvářela jakási výklenek hranice. Obecně lze také konstatovat, že ve vymezené oblasti jižní Moravy dochází k většímu ovlivnění hranice komunikacemi v kontrastu s oblastmi v Čechách. Jedná se především o silnice II. a III. třídy. Tím bych rád navázal na zajímavou anomálii, jež nastala u obce Bohutice. Ta podle autorů (Nenutil, Váňa, Funk 2013) webové mapy záboru, nebyla součástí odstoupeného území, nicméně podle aktuální mapy není jak železničně, tak silničně spojena s jinou „nezabranou“ obcí a tudíž se zjevně nacházela v kleštích. Z dalších antropogenních vlivů lze ještě zmínit Týnský rybník u Moravského Krumlova nebo zábor celého letiště v Břeclavi, za kterým se ihned utvořila pevné dělicí linie mezi Česko-Slovenskem a Německou říší (Nenutil, Váňa, Funk 2013).

5.4.3. Demografické výsledky

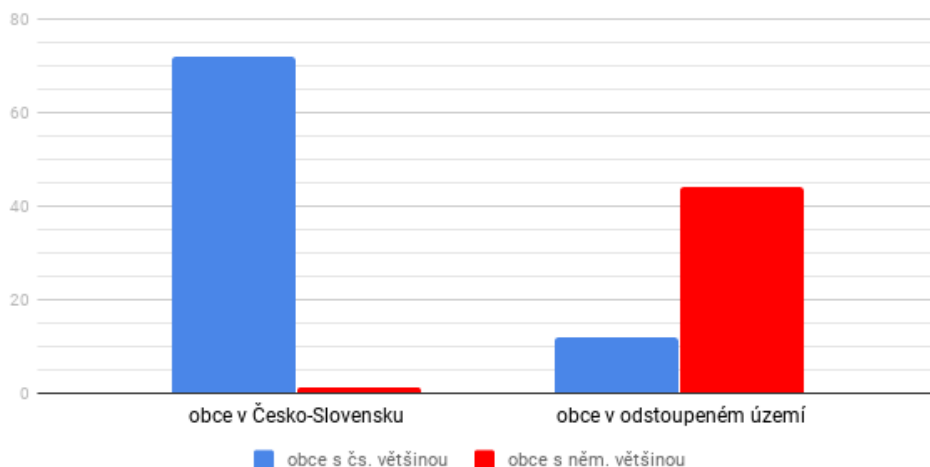
Když se na výsledky analýzy podíváme ze západu na východ, vychází tato zjištění. V dačickém pol. okr. bylo zaznamenáno 16 pohraničních obcí, z těchto bylo 6 odděleno od Československa včetně obce Staré Hobzí (něm. *Alt-Hart*) s československou většinou. Následně se dostáváme k pol. okr. Moravské Budějovice, kde leželo 17 pohr. obcí. Z nich bylo

6 obcí odstoupených spolu s obcí Panenská (pův. *Flandorf*) s čs. většinou. Na druhé straně ovšem stála také jedna obec s odlišnou demograficko-jazykovou skupinou. Byla to obec Pálovice, kde podle sčítání 1930 žilo převážně německy mluvící obyvatelstvo (Státní úřad statistický, 1934). Na Znojemsku se hranice posunula více do vnitrozemí a tak změnila seznam původně pohraničních obcí. V této oblasti se nacházelo 30 sídelních jednotek, které přímo na tuto hranici navazovaly, z nichž 16 bylo odstoupeno zábořem. A to včetně 5 obcí s převážně česky mluvícím obyvatelstvem. Podobně jako Znojmo i Moravský Krumlov stál za novou hranicí, nicméně 13 z 21 obcí zůstalo na straně česko-slovenské. Dohromady 2 z 8 odstoupených pohr. obcí mělo čs. většinu.

Pouze okrajově se hranice dotýkala pol. okr. Brno - venkov. Tento politický okres neztratil jedinou obec, i přesto byla Dolní Kounice a Trboušany svědky nové hranice. V obou sídlech nepůsobila německá většina. Opačně tomu bylo ve správě pol. okr. Mikulov, ten byl celý odstoupen v záboru 1938, každopádně 10 jeho obcí bylo přímo na nové, posunuté hranici. Obec Pohořelice (něm. *Pohrlitz*) měla z nich jako jediná česky mluvící většinu. Dále bylo v hustopečském pol. okr., analyzováno 28 obcí, z kterých bylo 8 odstoupených spolu s obcí Ledce, kde žila čs. většina. Posledním pohraničním pol. okr. byl Hodonín. Ten ztratil významné jihomoravské centrum Břeclav, ve kterém se navíc nacházeli převážně Čechoslováci. Nicméně další 4 analyzované sídelní jednotky okresu zůstaly. Na závěr také nutno dodat, že v hodonínském politickém okrese nebylo ani v jedné z 5 analyzovaných obcí zjištěna německy mluvící většina, podle sčítání z 1. prosince 1930.

Ze sčítání 1930 vychází, že v česko-slovenské části této oblasti bylo 72 obcí s čs. většinou a 1 obec s německou většinou. V německém teritoriu zase 44 obcí s německou a 12 s českou jazykovou dominancí (Státní úřad statistický 1934).

Národnostní skladba pohr. obcí v jižním regionu Moravy Druhé republiky dle sčítání 1930

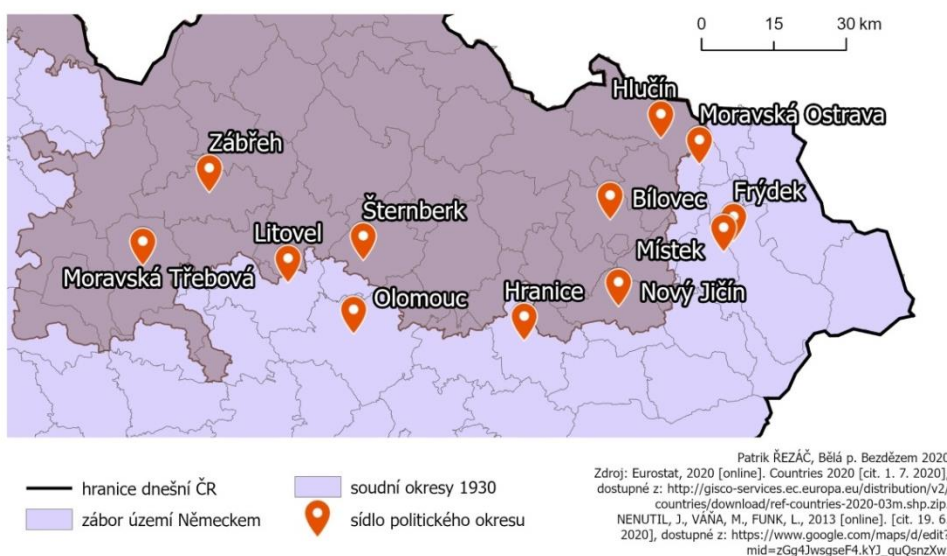

Graf č. 4 Národnostní skladba pohr. obcí v jižním regionu Moravy Druhé republiky ze sčítání 1930. Zdroj: Státní úřad statistický 1934

5.5. Severní oblast Moravy a Slezsko

V poslední vymezené oblasti, moravsko-slezského regionu bylo zaznamenáno 12 pol. okr., které pomáhaly utvářet druhorepublikovou hranici. V databázi se celkem sešlo na 147 obcí, z nichž 75 se stalo součástí zabraného území a zbylých 72 zůstalo. Jistou zvláštností jsou pol. okr. Frýdek a Moravská Ostrava. Ty vytvářely hranici s německým i polským zábořem.

Severní oblast pohraničí Moravy a Slezska se sídly polit. okr. z roku 1930

Obr. č. 12 Severní oblast pohraničí Moravy a Slezska se sídly polit. okr. v roce 1938. Zdroj: vlastní.

5.5.1. Fyzicko-geografické aspekty

Významných přírodních dominant v západní části hranice tolik nenalezneme. Tou první se nabízí až Litovelské Pomoraví. Hranice tudy vedla v nivě řeky Moravy, nicméně v půlce byla hraniční linie přetnuta městem Litovel, kde se hranice stáhla více na sever a vytvářela svým způsobem koridor. Dále co se řek týče, tak hranici v tomto sektoru tvoří pouze na krátkých úsecích, větší postavení mají spíše, na střední délce pohraničního sektoru od západu k východu, potoky. Mimo potoků můžeme také hovořit o kopci Svinec, ten určoval hranici nedaleko Nového Jičína z česko-slovenské strany. Nejdelším „přírodním“ úsekem hranice se nachází až na východě, kde kopíruje okolí pravého břehu Odry v Poodří a Polanecké nivě. Odtud Odra drží linii hranice až k Bohumínu a dnešním hranicím s Polskem. Pokud se na celou oblast zaměříme optikou geomorfologickou, zjistíme, že hranice se line přes Svitavskou pahorkatinu, Boskovickou brázdu, Zábřežskou a Hanušovickou vrchovinu, Hornomoravský úval, oblast Nízkého Jeseníku, Moravské brány, Pobeskydské pahorkatiny a okrajově i Ostravské pánve (Bína 2019, str. 40, 76-80, 86-87, 112, 117-120, 129-131; Nenutil, Váňa, Funk 2013).

5.5.2. Antropogenní vlivy

Lidský faktor v přírodě v této oblasti nefiguroval do takové míry jako u předchozích oblastí. Jediným konkrétním případem delšího úseku hranice ovlivněného lidmi je část železniční tratě u Mohelnice. Z výsledných zjištění však také vyplývá, že silnice opět slouží jako hraniční linie častěji, než tomu bylo v Čechách (Nenutil, Váňa, Funk 2013).

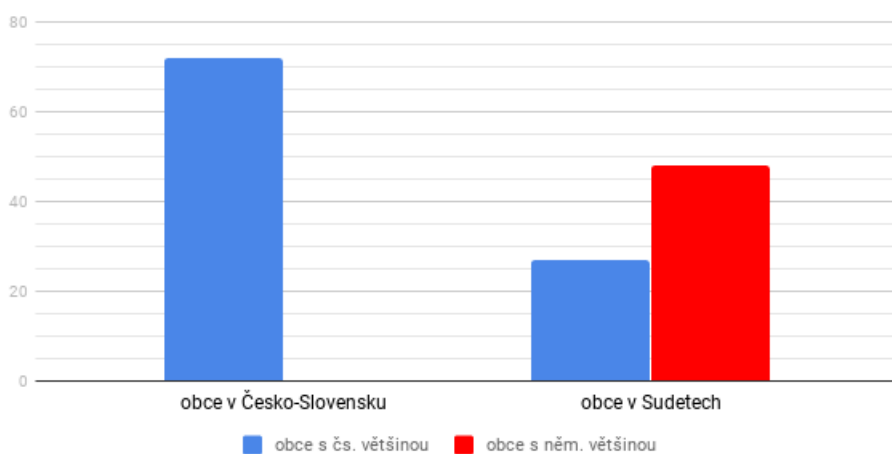
5.5.3. Demografické výsledky

Rozbor pogr. obcí začnu od česko-moravské hranice na západě na východ. Prvním pol. okr. tedy je Moravská Třebová s 26 pogr. obcemi. Z nich bylo na německé straně celkem 14 včetně 6 s československou většinou. Posléze byl dalším pol. okr. Zábřeh, jehož centrum bylo hluboko v odstoupeném území. V tomto okresu bylo zaznamenáno 10 obcí poblíž hranice, z nichž 5 zůstalo na straně česko-slovenské i se stejnou jazykovou většinou. Litovelský pol. okr. disponoval 18 pogr. obcemi, z kterých bylo 6 ztraceno v záboru spolu s obcí Labutice, kde žili převážně Čechoslováci. Dále se v pol. okr. Olomouc nacházelo 8

analyzovaných obcí. Z těchto 8 měly 3 obce německou většinu a také se staly součástí Sudet. Pol. okr. Šternberk se nacházel z větší části na straně německé. Z celkově 17 pohr. obcí jich 10 náleželo k Německu i s něm. jazykově nadpoloviční většinou. Městu Hranice a jeho pol. okr. náleželo 24 sídelních jednotek sousedících přímo s hranicí Druhé republiky. Národnostně byl zábor v této oblasti překvapivě odpovídající, přičemž Německo nabylo z 24 analyzovaných obcí dohromady 11. Okres Nového Jičína byl zábořem postižen ze všech severomoravských okresů nejvýrazněji. Celkem bylo zaznamenáno 28 pohr. obcí, z kterých 17 připadlo Německu, i přestože v 11 z nich bylo dle sčítání 1930 většinové čs. obyvatelstvo (Státní úřad statistický, 1934). Bílovecký pol. okr. byl zabrán celý, i přesto 3 jeho obce ležely u hranic s Česko-Slovenskem. Ve všech 3 pohr. obcích žilo více Čechoslováků než Němců. Stejně tomu bylo i u pol. okr. Hlučín, zde se však jednalo o obce 5, kde taktéž žilo většinově čs. obyvatelstvo. Tehdy sousední pol. okr. Moravská Ostrava hraničil s Německem 6 obcemi včetně městských částí. Pouze obec Proskovice byla ztracena ve prospěch Němců i se svojí čs. většinou. Frýdek utvářel hranici s Německem pouze obcemi Hrušov a Slezská Ostrava. Obě zůstaly v Česko-Slovensku. Podobně i místecký pol. okr., ten však disponoval 3 pohr. obcemi. Žádná Německu nepřípadla.

Podle Státního úřadu statistického (1934) vychází, že v česko-slovenské části této oblasti bylo 72 obcí s čs. většinou a žádná s většinou německou. V novém německém území se nacházelo 48 pohraničních obcí s německou a 27 s českou jazykovou dominancí.

Národnostní skladba pohr. obcí v severním regionu Moravy a Slezska Druhé republiky dle sčítání 1930

Graf č. 5 Národnostní skladba pohr. obcí v severním regionu Moravy a Slezska Druhé republiky ze sčítání 1930. Zdroj: Státní úřad statistický 1934

5.6. Těšínsko

Region Těšínska se sice nachází v České republice a byl součástí záboru v říjnu 1938, ale je strukturován vlastní kapitolou, jelikož nebyl součástí mnohem většího odstoupeného území Německu. I přesto je důležité si tuto oblast blíže specifikovat, jelikož byla taktéž součástí hranice druhé republiky¹⁴. Vzhledem k tomu, že jsem se soustředil na hranice mezi Česko-Slovenskem a Německou říší, demografickou analýzu odstoupeného území Těšínska jsem analýzou nepodstoupil. Odkazuji se tedy proto na literaturu, konkrétně na knihu Františka Emmerta *Německá okupace českých zemí*. Podle Emmerta (2016) se v Těšínsku před zábohem koncentrovalo nejvíce české (československé) a polské obyvatelstvo, mj. také početná německá menšina a Židé. Ihned po polském záboru došlo k aktivnímu popoštění a ti, co tento proces odmítali, byli nuceni se vystěhovat. Nová hranice s Polskem podle Kadlece (2001) také rozdělila 16 českých obcí a pouze 3 polské.

Obr. č. 13 Přibližná územní ztráta Těšínska ve prospěch Polska v říjnu 1938. Zdroj: vlastní.

6. Hodnocení výsledků

Níže přidávám celkové a kompletní zhodnocení zjištěných výsledků v rámci analýzy pohraničních obcí v Čechách, Moravě a Slezsku s Německem v éře tzv. Druhé republiky. Výsledky jsou rozděleny do dvou částí. Tou první je shrnutí geografických poznatků, tedy

¹⁴ V době polského záboru město Havířov neexistovalo, vzniklo až v roce 1955. V mapě je však z orientačních důvodů město uvedeno.

především těch fyzicko-geografických na podobě hranic a posléze i finální pohled na údaje demografické týkající se národnosti v jednotlivých obcích Čech, Moravy a Slezska a odstoupeného území Německu.

6.1. Z pohledu přírodních podmínek

S naprostou jistotou lze tvrdit, že přírodní aspekty ovlivňovaly podobu hranice v éře tzv. Druhé, Česko-Slovenské republiky. Otázkou však zůstává, do jaké míry se tyto vlivy promítaly v jednotlivých hraničních sektorech, pohraničních pásmech, přilehlých obcí a tamních obyvatel. Pokud se zpětně ohlédneme na výsledky a mapu záboru v roce 1938 vyplývá, že přímým a nejdelším naturálním determinantem hraniční linie byla oblast Poodří a řeka Odry. Relativním problémem však je, že následných výrazných přírodních prvků podél tehdejší hranice nenajdeme. Lokálně je možné označit i jiné vodní toky jako Labe, Vltava, Ohře, Jihlava atd., nicméně jejich význam na podobu hranice nebyl ani zdaleka tak výrazný.

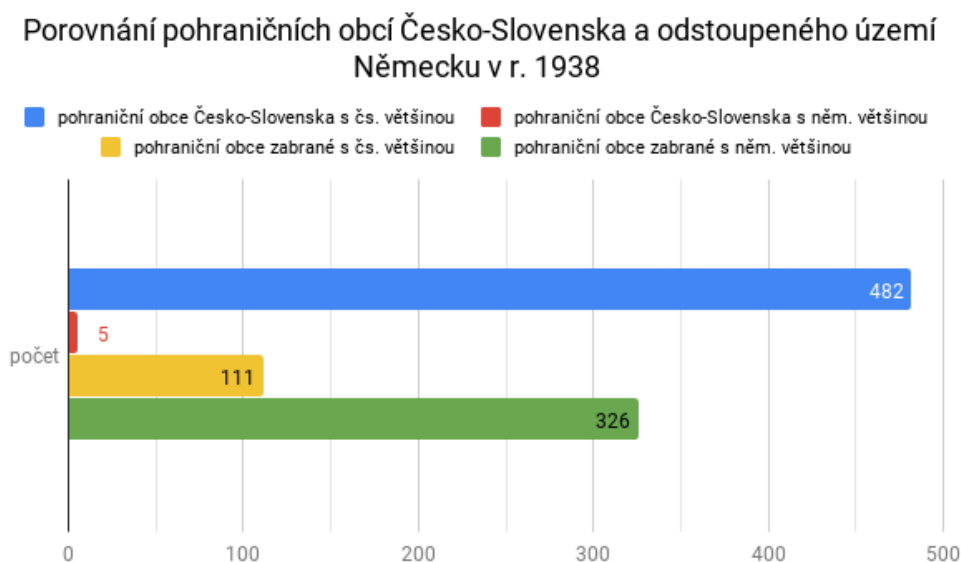
Ohledně dalších fyzicko-geografických prvků je snad nejdůležitější zmínit samotný reliéf. Pokud hranice probíhala určitou depresí povrchu, přes prominentní horu či systém skalních útvarů, většinou se dělicí linie jaksí generalizovala. Často se tedy stávalo, že ojedinelé kopce figurovaly jako orientační body pro určování hranice. V neposlední řadě se jednalo taktéž o vegetaci. Co je však nesmírným úskalím týkající se tohoto „druhu“ přírodních podmínek, je samotná náročnost určit zda např. viditelně hustý les byl i před více než 80 lety podobně neprostupný. Z tohoto důvodu jsem se primárně snažil vymanit se z podobných závěrů, jelikož za účelem detailnějšího zjištění by bylo nutné důkladně probádat nespočet dalších zdrojů. Vzhledem k objemu této problematiky se nabízí alternativa pro další badatele a studenty tuto záležitost zmapovat v rámci odborné činnosti.

Lehce jiným způsobem jsem se setkával při analýze mapy hraničního záboru 1938 s antropogenními vlivy. Prakticky z mapy vyplývá, že hranici častěji než přírodní prvky ovlivňovaly např. silniční komunikace, železnice, polní lány apod. Opět však narážím na stejný problém jako u přesnějšího určení vlivu vegetace na podobu hranic. I komunikační síť, samotné obce i pozemky se neustále mění, rozšiřují, ničí a revitalizují. Tudíž by bylo vhodné

se za účelem skutečných zjištění pokusit, vytvořit novou práci či studii, která by tuto problematiku blíže specifikovala a konkretizovala.

6.2. Z pohledu demografie

Celá tato práce je podložena tehdy posledním a z toho důvodu i pro rok 1938 nejaktuálnějším sčítáním lidu z 1. prosince 1930. Již v jedné z předchozích kapitol jsem zmiňoval, že počet analyzovaných, tedy pohraničních obcí dosáhl čísla 924. Z těchto obcí bylo 648 v Čechách a českých odstoupených oblastech, 276 v moravské a slezské lokalitě a jejich zabranému území. Podle Státního úřadu statistického (1938) přišlo Československo v českých zemích 3 750 obcí ve prospěch Německa a 83 obcí ve prospěch Polska. Jelikož se však tato práce zaměřuje konkrétně na hranici Německa s Česko-Slovenskem, čísla, která uvádí Státní úřad statistický, nebyla součástí mého zpracování.

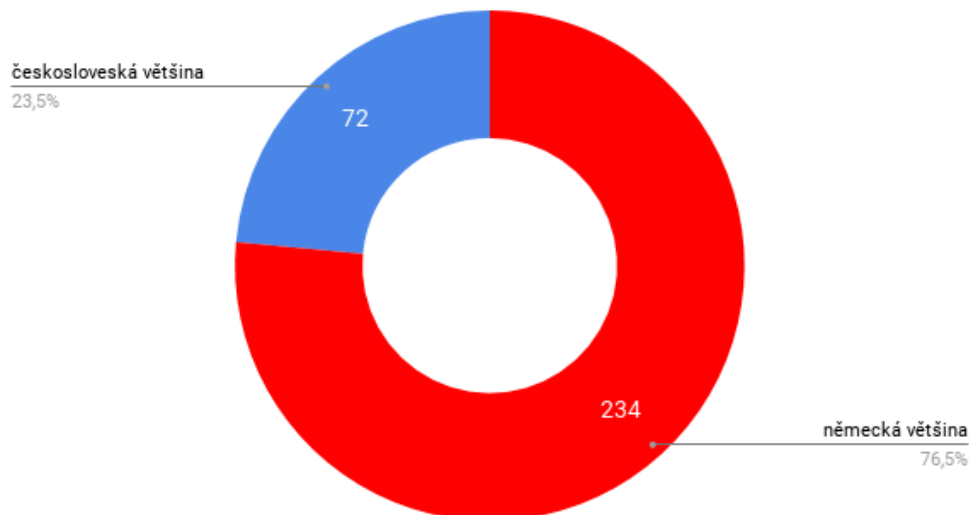

Graf č. 6 Porovnání pohraničních obcí Česko-Slovenska a odstoupeného území Německu v roce 1938. Zdroj: Státní úřad statistický 1934

Když se zaměříme na obce pohraniční, tedy ty, které sousedily s novou dělicí linií, vychází, že Česko-Slovensko na území českých zemí přišlo o 437 těchto obcí. Přitom podle Státního úřadu statistického (1934) 111 z nich obývali převážně Čechoslováci. Ostatních 487 zůstalo na území Česko-Slovenska, včetně 5 ojedinělých obcí, kde podle sčítání 1930 žilo většinové německé obyvatelstvo.

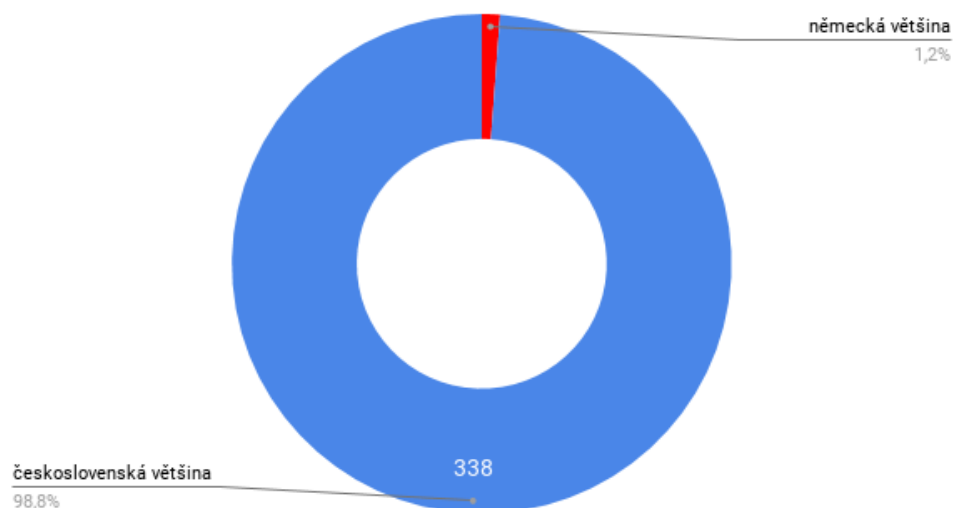
Pokud bychom hledali procentuální „úspěšnost“, resp. účinnost (zábor pohr. obcí Druhé republiky s něm. většinou) a chybovost (zábor pohr. obcí Druhé republiky s čs. většinou) německého záboru u pohraničních obcí, vychází nám účinnost 98,5%, zatímco chybovost 25,4%. Z vlastní analýzy pak vyplývají tyto další výsledky, které dokládám v následujících grafikách (Státní úřad statistický 1934).

Pohraniční obce českých Sudet za Druhé republiky

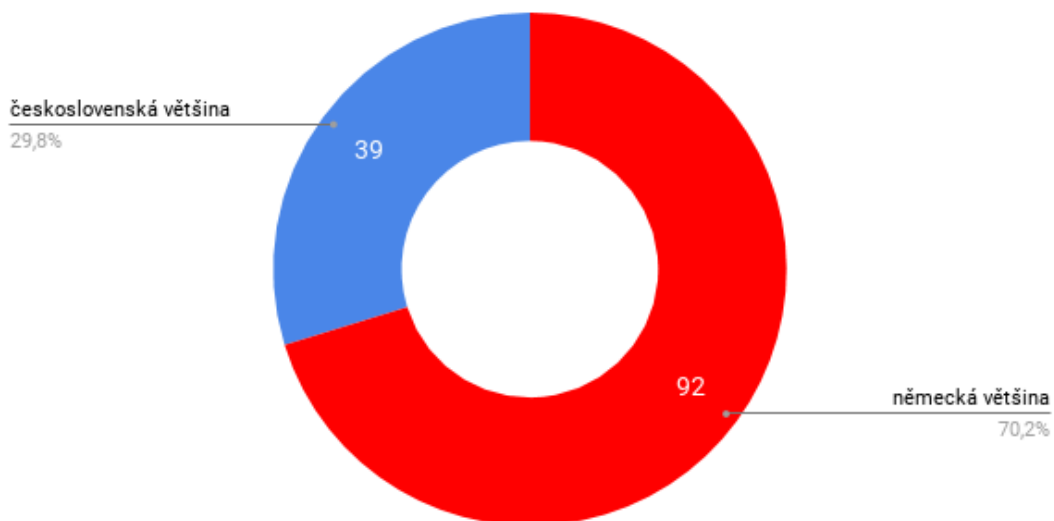
Graf č. 7 Pohraniční obce českých Sudet za Druhé republiky z hlediska národnosti. Zdroj: Státní úřad statistický 1934.

Pohraniční obce v Čechách za Druhé republiky

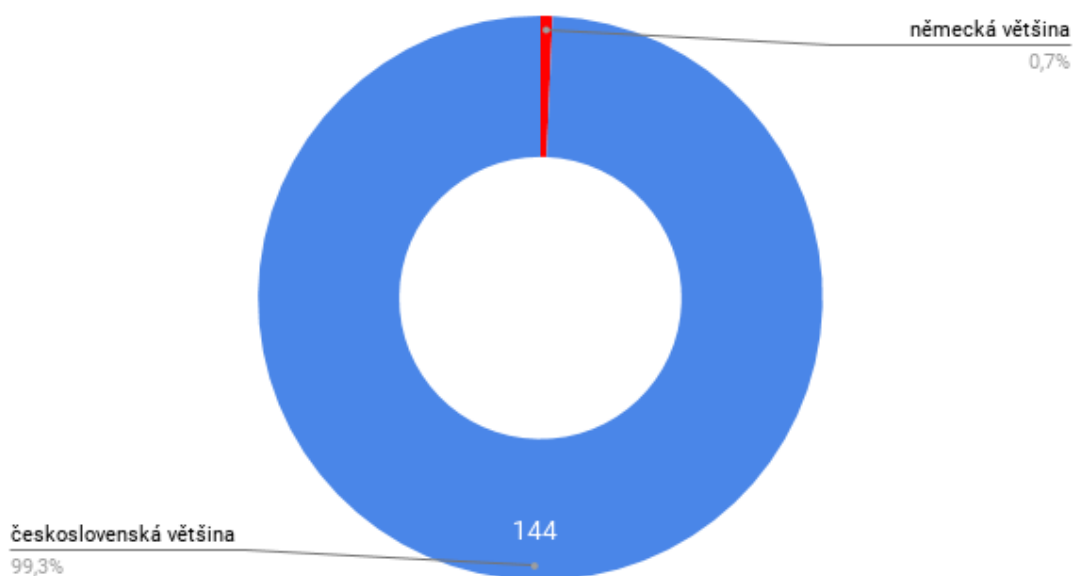
Graf č. 8 Pohraniční obce v Čechách za Druhé republiky z hlediska národnosti. Zdroj: Státní úřad statistický 1934.

Pohraniční obce odstoupeného území na Moravě a Slezsku k Německu za Druhé republiky

Graf č. 9 Pohraniční obce odstoupeného území na Moravě a Slezsku k Německu za Druhé republiky z hlediska národnosti. Zdroj: Státní úřad statistický 1934.

Pohraniční obce na Moravě a Slezsku s Německem za Druhé republiky

Graf č. 10 Pohraniční obce na Moravě a Slezsku s Německem za Druhé republiky z hlediska národnosti. Zdroj: Státní úřad statistický 1934.

7. Návrh vzdělávacího projektu

Posledním úkolem této diplomové práce je připravit didaktický transfer použitelný pro 2. stupeň základní školy. V následujících podkapitolách představím cíle, harmonogram, materiální zabezpečení, činnosti a návrh hodnocení pro vzdělávací projekt, týkající se problematiky této diplomové práce.

Bohužel v době psaní této práce probíhá pandemie virového onemocnění Covid-19. Proto jsem nebyl schopen navrhovanou úlohu přímo prezentovat a zapojit ve výuce a tudíž i prezentovat případně výsledky. Vzhledem k tomu se budu snažit s větším důrazem pečlivě úlohu připravit do takové podoby, aby se dala využít, jakmile současné krize ustane.

Dovolím si také zdůraznit, že tento projekt bude vytvořen přímo pro žáky ZŠ Bělá pod Bezdězem, kde jsem absolvoval přípravu v rámci souvislé praxe v září 2019. Dalším z důvodů je také to, že po dokončení studia na Univerzitě plánuji v této škole pracovat trvale jako učitel zeměpisu a dějepisu na 2. stupni. Jelikož vycházím z těchto presumpcí, pro projekt jsem navrhl název „*Naše okolí v období Mnichovské dohody*“. ZŠ Bělá pod Bezdězem je totiž zároveň školou spádovou pro okolní přilehlé vesnice a tak je pro tuto úlohu ideálním středobodem, jelikož se zde nachází více žáků z různých obcí poblíž Bělé pod Bezdězem. Mimo jiné Bělá pod Bezdězem a přilehlé obce byly přímo na hranicích tehdejších Sudet a Československa, tudíž se pro tento projekt perfektně hodí.

7.1. Cíle RVP ZV pro vzdělávací projekt

Na úplný začátek je nutné si vymezit cíle vzdělávacího projektu. V tomto ohledu vycházím z RVP ZV a cílů vlastních, které vychází z ŠVP ZŠ Bělá pod Bezdězem. Jelikož je toto téma silně související s dějepisem, rozhodl jsem se využít očekávané výstupy z obou těchto předmětů. Očekávaným výstupem se myslí takové činnosti, které mají praktickou povahu a jsou využitelné v každodenním životě. Vymezují tedy jistou formu předpokládaných způsobů využití v praktickém životě pro každého žáka (MŠMT 2017, str. 14).

V rámci očekávaných výstupů z RVP ZV pro zeměpis jsem vybral z oblasti tématu *České republiky*. Učivem v tomto tématu jsou: místní region, Česká republika a regiony České

republiky. Vybraný očekávaný výstup je v této sekci označen Z-9-6-02 a stojí zde, cituji: „žák hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům“ (MŠMT 2017, str. 81).

Jelikož se jedná vzdělávací projekt s mezipředmětovou vazbou (zeměpis-dějepis), vybral jsem také jeden očekávaný výstup z dějepisu. Oblastí tématu je *Moderní doba*, ve které se ve zkratce nachází toto učivo: první světová válka, nové politické uspořádání Evropy, situace ve 20. a 30. letech, druhá světová válka. Mnou zvolený očekávaný výstup nese označení D-9-7-03 a stanovuje: „žák charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu“ (MŠMT 2017, str. 56).

Samozřejmě, že oba očekávané výstupy jsou velmi obecné, nicméně pro uchopení problematiky a k sestavení vlastních cílů mi postačí. V očekávaném výstupu Z-9-6-02 je pro můj návrh vzdělávacího projektu stěžejní tato pasáž, kterou jsem si dovilil zjednodušeně interpretovat „*hodnotí na přiměřené úrovni (...) kulturní poměry místního regionu (...), přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům*“ (MŠMT 2017, str. 81). Slovní spojení jako *kulturní poměry* či *vazby místního regionu k vyšším územním celkům* mi poslouží jako jistý základ pro cíle vlastní, které uvedu níže a tudíž je lze vnímat jako jakási klíčová slova. Stejně tomu je i v případě očekávaného výstupu D-9-7-03, kde se budu soustředit především na poslední tvrzení „*rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu*“ (MŠMT 2017, str. 56).

7.2. Vlastní cíle pro vzdělávací projekt

Po vybrání očekávaných výstupů z RVP ZV si pro navrhovaný projekt připravím také cíle vlastní. Ty si připravím do tří kategorií - minimální, optimální a excelentní. Optimálním výstupem se myslí ideální a předem předpokládaný výsledek, ke kterému by se měl každý žák dostat. V kategorii minimální jsou taková očekávání, kdy žák neudělá značný pokrok po absolvování projektu, nicméně si i tak odnese elementární znalost či dovednost, nebo se ve

svých dovednostech či znalostech alespoň procvičí. Opakem jsou výstupy excelentní. Jedná se o jistou nadstavbu optimálních očekávání s tím, že žák předčí předpoklady a osvojí si nad úroveň své dovednosti a znalosti. Níže tyto tři vlastní očekávané cíle představuji v tabulce.

Tabulka 3 Vlastní cíle a jejich úroveň pro vzdělávací projekt

úroveň	cíl
minimální	Žák zdůvodní zábor pohraničí ČSR po Mnichovské dohodě.
optimální	Žák porovná vybrané obce pomocí SLDB 1930.
excelentní	Žák uvede do souvislosti osudy ostatních obcí, které se staly po Mnichovské dohodě součástí Německa.

zdroj: vlastní

7.3. Harmonogram

V rámci harmonogramu je důležité stanovit si základní vymezení týkající se časové dotace, ročníku a struktury práce. Vzdělávací projekt jsem se rozhodl navrhnout do jednoho bloku, resp. 2 vyučovací hodiny, za předpokladu, že jedna vyučovací hodina má 45 minut čistého času. Ročník je zvolil 9. a to z vícera důvodů. Tím prvním je, že zvolené očekávané výstupy z RVP ZV jsou v obou případech doporučeny pro učivo 9. ročníku. A druhým důvodem je tematický a časový plán ZŠ Bělá pod Bezdězem, kde se stejné učivo představuje taktéž v 9. ročníku. V neposlední řadě také vymezují strukturu práce. Ta by měla standardně vycházet z 5 bodů níže, pro ucelené dokončení navrhovaného vzdělávacího projektu.

- *Práce ve dvojicích s textem*; žáci zpracovávají a interpretují text Mnichovské dohody.
- *Práce ve skupině se sčítáním lidu z roku 1930 pro danou obec*; žáci jsou rozděleni do skupin podle jejich trvalého bydliště (obce) a zpracovávají data ze sčítání lidu.
- *Vytvoření hypotézy a "vlastního záboru"*; žáci ve skupině zhodnotí zpracovaná data a navrhnou, zda "jejich" obec byla součástí Sudet. Zároveň do mapového listu zakreslí vlastní hranici mezi Německem a Československem.
- *Ukázka mapy zabraného území v říjnu 1938 na Bělsku*; žáci posoudí své hypotézy a navzájem představí své výsledky s ostatními skupinami.

- *Ukázka fotografií z okolních obcí, které byly součástí Sudet; žákům jsou zdůrazněny výsledky pomocí fotografií vybraných náhrobních kamenů z hřbitovů okolních obcí.*

7.4. Materiální zabezpečení

Nezbytnou součástí je materiální příprava a zabezpečení. Jelikož žáci pracují hned s několika prameny, je potřeba připravit dostatek kopií. Mezi nimi bude:

- *Text Mnichovské dohody; získáno z knihy Dějiny českého státu v dokumentech (Veselý 1994).*
- *Sčítání lidu z vybraných obcí v soudním okrese Bělá pod Bezdězem z roku 1930; získáno z Lexikonu obcí v republice Československé (STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ 1934).*
- *Mapa okolí Bělé pod Bezdězem pro žáky; zdroj vlastní.*
- *Mapa záboru pohraničí; zdroj: Nenutil, Váňa, Funk 2013.*
- *Fotografie německých náhrobků z okolních hřbitovů, zdroj: vlastní (viz. Příloha 1).*

7.5. Činnosti

Co se týče konkrétního rozpisu činností, připravil jsem tři základní pracovní náplně pro žáky. Ke každé činnosti stručně vysvětlím její strukturu a význam.

První činnost se bude týkat práce s textem Mnichovské dohody. Úkolem pro žáky je podhrnout podle jejich úsudku důležité pasáže dokumentu. Tím si v textu zpřehlední jednotlivá stanoviska, která využijí v činnosti následující a také využijí kritického myšlení.

Druhá činnost se týká práce se statistickými údaji z 1. prosince 1930. Žáci zde budou muset vyhledat ty údaje, které jim jsou pro splnění úkolu užitečné, tedy zjistit národnostní strukturu obce a případně i přilehlých osad, jež zpracovávají.

Poslední činností bude tvorba vlastní mapy záboru. Každá skupina získá mapový list, do kterého graficky znázorní hranici záboru. To tak udělají po dokončení analýzy dat, kdy se žáci ve skupině domluví, zda jejich obec náležela, či nenáležela Německu po Mnichovské dohodě. Výsledky ze sčítání a mapu následně každá skupina odprezentuje před ostatními skupinami.

7.6. Návrh hodnocení

Hodnocení ze strany kantora by mělo být založené na základě procesu, nikoliv na základě výsledků žáků. V tomto ohledu bych doporučil, aby kantor sledoval postup a spolupráci žáků ve skupinách a případně adresoval pozitiva a negativa formou formativního hodnocení. V tomto ohledu se může zaměřit na práci s textem, práci ve skupinách, nebo na obojí. Samotný proces angažování by tedy v žádném případě neměl být upozaděn či ignorován (Vávra 2011).

Každopádně ideálním způsobem hodnocení se mi jeví samotná sebereflexe žáků spolu s anonymní zpětnou vazbou pro učitele. Tento vzdělávací projekt měl žákům představit jejich vlastní okolí v průřezu historie s prvky práce geografa. Jedná se tak o komplexní úlohu a nedoporučoval bych ji hodnotit normativně. Cenné pro vedoucího vzdělávacího projektu (kantor) v tomto případě je právě reflexe žáků na jeho práci a postup celé úlohy. Z těchto výsledků je pak vhodné zdokonalovat nedostatky a aktualizovat zadání práce.

8. Závěr

Kdybychom dnes vyrazili do terénu hledat přímé hranice, které za Druhé, resp. Česko-Slovenské republiky a následně Protektorátu Čechy a Morava, stěží bychom nacházeli konkrétní připomínku tehdejší dělící linie. Jelikož jsem již v úvodu předpokládal, že přírodní podmínky nebudou mít zásadní vliv na určování druhorepublikových hranic, mohu s určitou mírou jistoty toto tvrzení označit za potvrzené. Samozřejmě by bylo vhodné odbornými metodami a přímo v terénu lokalizovat konkrétní fyzicko-geografické determinanty tehdejší hranice, nicméně z obecného hlediska se jednalo spíše, až bych řekl o druhořadou souvislost.

Z tohoto zjištění vyplývá i první souvětí této závěrečné kapitoly, jelikož primární souvislost, kterou stěží v přírodě nalezneme, jsou dřívější demografické vlastnosti jednotlivých obcí. V teoretické části této práce bylo z odborné literatury zjištěno, že tehdejší nacistické Německo mělo za hlavní cíl, co možná nejvíce poškodit sousední Československo. A právě tento zobecněný výrok se s velkou jistotou potvrdil během analýzy, nově vzniklých posunutím hranic, pohraničních obcí. Německý zábor s velkou přesností (98,5%) strhnul většinu obcí, kde se převážně vyskytovalo německy mluvící obyvatelstvo na svou stranu odstoupeného, pův. Československého území. Zároveň se mu podařilo získat i 111 pohraničních obcí s čs. většinou, čímž nabylo mnohem většího objemu, co se půdy, obyvatelstva a zdrojů týče. Těchto 111 obcí činí v souhrnu přes 34% ze 437 zabraných pohr. sídelních jednotek. Původní tvrzení, že hlavní vliv na podobu hranic měly demografické údaje, se tím pádem také potvrdil, nicméně lze v dalších diskuzích oponovat ohledně úhlu pohledu. Zjednodušeně tedy platí, že německý zábor byl vysoce efektivní u obcí s něm. většinou a záměrně „chybový“ u obcí s čs. většinou, za účelem zisku. V neposlední řadě je ale nutné mít na paměti, že veškeré demografické údaje vychází ze sčítání z 1. prosince 1938 a tudíž realita byla pravděpodobně o necelých 8 let později jiná. Literatura každopádně naznačuje, že poměr obcí s československou a německou většinou se prakticky do roku 1938 neměnil, mimo lokální a ojedinělé výjimky.

Drobnou kapitolou v dějinách českých zemí je ovšem také zábor polský, ke kterému došlo ve stejné době. Polská iniciativa vycházela z dlouhodobého geopolitického sporu o Těšínsko s Československem. Jelikož demografické údaje z tohoto regionu nebyly přímo

související s šetřením hranic s Německem, nemohu se přímo na osobní analýzu odkázat. Nicméně jak literatura, tak prameny inklinují k popisu podobné strategie jako u Německa a tedy, že Polsko měla za cíl získat co možná nejvíce. To ostatně minimálně naznačuji v obr. č. 2, kde je zřetelné, že v roce 1930 se Poláci ve většině nacházeli pouze v soudním okrese Jablunkov. I přesto Polsko získalo krom Jablunkovska i soudní okres Fryštát, většinu soudního okresu Český Těšín a několik obcí z pol. okr. Frýdek.

Ohledně didaktického transferu a návrhu vzdělávacího projektu mohu pouze konstatovat, že vzhledem k probíhající pandemii Covid-19 nebyl návrh aplikován v praxi. Doufám však, že se v průběhu mého profesního života tento návrh pokusím využít.

9. Seznam použité literatury

Literatura

BÍNA, J., 2019. *Zajímavosti reliéfu Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Petrklíč. ISBN 978-80-7229-689-7.

BRÜGEL, J. W., 2006. *Češi a Němci: 1918-1938*. Praha: Academia. ISBN 80-200-1440-3.

ČELOVSKÝ, B., 1999. *Mnichovská dohoda 1938*. Šenov u Ostravy: Tilia. ISBN 80-86101-19-3.

EMMERT, F., 2016. *Německá okupace českých zemí*. Praha: Mladá Fronta. ISBN 978-80-204-4222-2.

GAWRECKI, D., 1992. Těšínsko v období mezi světovými válkami. In: BORÁK, M., GAWRECKI, D., eds. *Nástin dějin Těšínska*. Ostrava: Advertis.

HAHNOVÁ, E., HAHN H. H., 2002. *Sudetoněmecká vzpomínání a zapomínání*. Olomouc: Votobia. ISBN 80-7220-117-4.

KADLEC, Č., M., 2001. *Hry o hranice*. Chrást u Poříčan: Čeněk M. Kadlec.

KORČÁK, J., 1938. *Geopolitické základy Československa: jeho kmenové oblasti*. Praha: Orbis.

KUKLÍK, J., 2004. Mnichov. Česká kultura a společnost. In: NĚMEČEK, J. *Mnichovská dohoda: cesta k destrukci demokracie v Evropě*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0923-1.

KUKLÍK, J., NĚMEČEK, J., 2013. *Od národního státu ke státu národností?: Národnostní statut a snahy o řešení menšinové otázky v Československu v roce 1938*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2377-1.

KUKLÍK, J., NĚMEČEK, J., ŠEBEK, J., 2011. *Dlouhé stíny Mnichova: Mnichovská dohoda očima signatářů a její dopady na Československo*. Praha: Auditorium. ISBN 978-80-87284-18-6.

KREJČÍ, O., 2010. *Geopolitika středoevropského prostoru: pohled z Prahy a Bratislavy*. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-7431-018-8.

KURAL, V., RADVANOVSKÝ Z. a kol., 2002. *"Sudety" pod hákovým křížem*. Ústí nad Labem: Albis international. ISBN 80-86067-66-1.

KVAČEK, R., HEYDUK, M., 2011. *Československý rok 1938*. Praha: Polart. ISBN 978-80-87286-11-1.

LAKOSIL, J., 2018. *Šumava 1938*. Praha: Mladá Fronta. ISBN 978-80-204-4816-3.

MACHÁČEK, P., 2002. *Cesta Čechů a Němců ke dnešku*. Praha: Aventinum. ISBN 80-7151-199-4.

MAJEWSKI, P. M., 2014. *Sudetští Němci 1848-1948: Dějiny jednoho nacionalismu*. Brno: Conditio humana. ISBN 978-80-905323-2-8.

MIKEŠ, P., 2018. *Vývoj státních hranic Československé a České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra. ISBN 978-80-270-4979-0.

MIKŠÍČEK, P., 2006. Staré Sudety: ohlédnutí po reáliích a životě. In: SPURNÝ, M., eds. *Proměny sudetské krajiny*. Praha: Antikomplex. ISBN 80-86125-75-2.

MRÁZEK, J., 2004. Mnichov a jeho důsledky z pohledu mezinárodního práva. In: NĚMEČEK, J. *Mnichovská dohoda: cesta k destrukci demokracie v Evropě*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0923-1.

PROKOP, R., 1997. III. Obyvatelstvo. In: TOMOLOVÁ, V., STOLAŘÍK, I., ŠTIKA, J. *Těšínsko 1. díl*. Šenov u Ostravy: Tilia. ISBN 80-86101-00-2.

RICHTER, K., 1994. *Sudety*. Praha: Fajma. ISBN 80-85374-22-6.

RICHTER, K., 1999. *Češi a Němci v zrcadle dějin*. Sv. 2. Třebíč: Akcent. ISBN 80-7268-055-2.

ŘEHOŘOVÁ, P., 2010. *Geografie České republiky*. Liberec: Technická univerzita. ISBN 978-80-7372-633-1.

SALOMON, D., 1995. Od rozpadu podunajské monarchie do konce druhé světové války /1918-1945/. In: NITTER, E., BAUER, F., eds. *Tisíc let česko-německých vztahů: data, jména a fakta k politickému, kulturnímu a církevnímu vývoji v českých zemích*. Praha: Panevropa. ISBN 80-85846-03-9.

SOMMER, K., 1995. Hospodářský vývoj v českých zemích od 1938-1945. In: LACINA, V., PÁTEK, J., eds. *Dějiny hospodářství českých zemí*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-051-3.

SPURNÝ, M., 2006. Sudety: vývoj a současný život jednoho pojmu. In: SPURNÝ, M., eds. *Proměny sudetské krajiny*. Praha: Antikomplex. ISBN 80-86125-75-2.

ŠRÁMEK, P., 2008. *Ve stínu Mnichova: z historie československé armády 1932-1939*. Praha: Mladá Fronta. ISBN 978-80-204-1848-7.

TÓTH, A., 2016. *Maďarsko ve dvacátých letech 20. století: "bethlenovská" konsolidace nového státu a československo-maďarské hospodářsko-politické vztahy*. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-2114-5.

VESELÝ, Z., 1994. *Dějiny českého státu v dokumentech*. Praha: Victoria Publishing. ISBN 80-85605-95-3.

ZAPLETAL, L., ŠVENDOVÁ, K., 1997. Přírodní prostředí. In: TOMOLOVÁ, V., STOLAŘÍK, I., ŠTIKA, J. *Těšínsko 1. díl*. Šenov u Ostravy: Tilia. ISBN 80-86101-00-2.

ZICH, F., 1996. *Kdo žije v pohraničí: česká část česko-německého pohraničí v procesech společenské transformace a evropské integrace*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 80-85950-18-9.

Prameny

STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ, 1934. *Statistický lexikon obcí v republice Československé: I. Země Česká*. Praha: Ministerstvo vnitra a Státní úřad statistický.

STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ, 1935. *Statistický lexikon obcí v republice Československé: II. Země Moravskoslezská*. Praha: Ministerstvo vnitra a Státní úřad statistický.

STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ, 1938. Seznam obcí a okresů republiky Česko-Slovenské, které byly připojeny k Německu, Maďarsku a Polsku (stav ke dni 28. listopadu 1938). Praha: Státní úřad statistický.

Internetové zdroje

ATLAS KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY, 2009. 2. Geografická poloha [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky. [vid. 3. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/atlas.krajiny/o2.pdf>

ČESKÝ ÚŘAD STATISTICKÝ, 2008. *Soudní okresy (německy Gerichtsbezirk) byly od roku* [online]. Aktualizováno 20. 12. 2014 [vid. 11. 6. 2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/13-5153-08--soudni-okresy>

KRAUSOVÁ, T., 2014. Národnostní struktura obyvatel - 2011. In: Český úřad statistický [online]. 30. 6. 2014 [25. 6. 2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

MINISTERSTVO VNITRA, 1959. *Státní hranice Československé republiky*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra. [vid. 11. 5. 2020]. Dostupné z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:514e2640-f7a8-11e4-8936-005056827e51>

MŠMT, 2017. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. [online]. Praha: NÚV, aktualizováno 3. 5. 2017. [vid. 14. 6. 2020]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/43792_1_1/

NENUTIL, J., VÁŇA, M., FUNK, L., 2013. *Územní ztráty Československa po Mnichovské dohodě na území dnešní ČR (Německý zábor)* [online]. Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni. [cit. 5. 6. 2020]. Dostupné z:

https://www.google.com/maps/d/edit?mid=zGg4JwsgseF4.kYJ_quQsnzXw

PERLÍN, R., 2008. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. [online]. Praha: Charles University in Prague. [cit. 17. 6. 2020]. Dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/perlin.pdf>

STÁTNI ÚŘAD STATISTICKÝ, 1938. *Seznam obcí a okresů republiky Česko-slovenské, které byly připojeny k Německu, Maďarsku a Polsku* [online]. Praha. Dostupné z:

<https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/1151>

VÁVRA, J., 2011. Proč a k čemu taxonomie vzdělávacích cílů?. In: *Metodický portál RVP.cz* [online]. 5. 5. 2011 [vid. 1. 6. 2020]. Dostupné z:

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/11113/proc-a-k-cemu-taxonomie-vzdelavacich-cilu-.html/>

10. Seznam příloh

Příloha 1 Fotografie německých náhrobků okolních vesnic Bělé p. Bezdězem

Příloha 2 Databáze analyzovaných obcí v Čechách

Příloha 3 Databáze analyzovaných obcí na Moravě a Slezsku

Přílohy

Fotografie německých náhrobků okolních vesnic Bělé p. Bezdězem

Všechny fotografie jsou z osobního archivu autora.

Databáze analyzovaných obcí v Čechách

Legenda:

- politický okres = správní jednotka
- obec = obec nacházející se na hranicích Česko-Slovenska a Německa v r. 1938
- Sudety = obce je součástí odstoupeného území
- něm. většina = německá jazyková většina v obci podle Státní úřad statistický, 1934
- původní název = název obce k roku 1930 (null = bez hodnoty)
- německý název = název obce v němčině k roku 1930 (null = bez hodnoty)

politický okres	obec	Sudety	něm. většina	původní název	německý název
Broumov	Božanov	ano	ano	null	Barzdorf
Broumov	Studená Voda	ano	ano	Studená	Kaltwasser
Broumov	Hony	ano	ano	null	Hutberg
Broumov	Křinice	ano	ano	null	Weckersdorf
Broumov	Meziměstí	ano	ano	null	Halbstadt
Broumov	Otovice	ano	ano	null	Ottendorf
Broumov	Šonov	ano	ano	Šonov	Schönau
Broumov	Bělý	ne	ne	null	null
Broumov	Bukovice	ne	ne	null	null
Broumov	Velký Dřevíč	ne	ne	null	null
Broumov	Suchý Důl	ne	ne	null	null
Broumov	Hlavňov	ne	ne	null	null
Broumov	Machovská Lhota	ne	ne	Lhota u Police nad Metují	null
Broumov	Machov	ne	ne	null	null
Broumov	Maršov nad Metují	ne	ne	null	null
Broumov	Česká Metuje	ano	ne	null	null
Broumov	Pěkov	ne	ne	null	null
Broumov	Slavný	ne	ne	null	null
Broumov	Žďár nad Metují	ne	ne	Žďár	null
Broumov	Bystré	ano	ano	null	Wüstrei
Broumov	Horní Dřevíč	ano	ano	null	Ober Dřewič
Broumov	Chlívce	ano	ano	null	Chliwitz
Broumov	Javor	ano	ano	null	Ober-Mohren
Broumov	Jívka	ano	ano	null	Jibka
Broumov	Lachov	ano	ano	null	Löchau
Broumov	Vlásenka	ano	ano	Německá Metuje	Deutsch Matha
České Budějovice	Čakov	ne	ne	null	null
České Budějovice	Dehtáře	ne	ne	null	null

České Budějovice	Radošovice	ano	ne	null	Radoschowitz
České Budějovice	Záboří	ano	ano	null	Zaboř
České Budějovice	Tupesy	ne	ne	null	null
České Budějovice	Besednice	ne	ne	null	null
České Budějovice	Buková	ne	ne	null	null
České Budějovice	Chvalkov	ne	ne	null	Sitzkreis
České Budějovice	Kondrač	ano	ano	Kondrac	Neudorf
České Budějovice	Olešnice	ne	ne	null	null
České Budějovice	Pěčín	ano	ano	null	Haid
České Budějovice	Slavče	ne	ne	null	null
České Budějovice	Trhové Sviny	ne	ne	null	null
České Budějovice	Těšínov	ne	ne	null	null
České Budějovice	Mezilesí	ano	ano	Trutmaň	Trautmanns
Český Krumlov	Chvalšiny	ano	ano	null	Kalsching
Český Krumlov	České Chalupy	ne	ne	null	null
Český Krumlov	Jaronín	ano	ano	null	null
Český Krumlov	Kuklov	ano	ano	Kuklvejt	Kugelweit
Český Krumlov	Sedm Chalup	ano	ano	null	Siebenhäusern
Český Krumlov	Smědeč	ano	ano	null	Groß-Zmietsch
Český Krumlov	Janské Údolí	ano	ano	null	Johannesthal
Český Krumlov	Nová Ves	ne	ne	null	null
Český Krumlov	Holubov	ne	ne	null	null
Český Krumlov	Chlum	ne	ne	null	null
Český Krumlov	Zlatá Koruna	ne	ne	null	null
Český Krumlov	Český Krumlov	ano	ano	null	Böhmisch Krumau
Český Krumlov	Malčice	ano	ano	null	Maltschitz
Český Krumlov	Mirkovice	ne	ne	Mírkovice	Mirkowitz
Český Krumlov	Chabičovice	ano	ano	null	Kabschowitz
Český Krumlov	Zahrádka	ano	ano	null	null
Český Krumlov	Svachova Lhotka	ne	ne	null	Mehlhedl t. Fösselhof
Český Krumlov	Netřebice	ne	ne	null	null
Český Krumlov	Věžová Pláně	ano	ne	null	Thurmplandles
Český Krumlov	Plešovice	ne	eq	null	null
Český Krumlov	Přísečná	ne	ne	null	null
Český Krumlov	Rojšín	ne	ne	null	null
Český Krumlov	Srnín	ne	ano	null	null
Český Krumlov	Střítěž	ano	ano	null	null
Český Krumlov	Raveň	ano	ne	null	Rabus
Český Krumlov	Vyšný	ano	ano	null	Weichseln
Český Krumlov	Zubčice	ne	ne	null	null
Domažlice	Babylon	ano	ne	null	null
Domažlice	Draženov	ne	ne	null	null
Domažlice	Folmava	ano	ano	null	Vollmau
Domažlice	Havlovice	ne	ne	null	null

Domažlice	Mlýneček	ne	ne	null	Müllerle
Domažlice	Luženice	ne	ne	null	null
Domažlice	Milavče	ne	ne	null	null
Domažlice	Mrákov	ne	ne	null	null
Domažlice	Pasečnice	ne	ne	null	null
Domažlice	Tlumačov	ne	ne	null	null
Domažlice	Pelechý	ano	ne	null	null
Domažlice	Filipova Hora	ano	ne	null	Philippsberg
Domažlice	Trhanov	ano	ne	null	null
Domažlice	Újezd	ne	ne	null	null
Domažlice	Ždánov	ano	ano	null	Tannawa
Domažlice	Brůdek	ano	ano	null	Fürthel
Domažlice	Hájek	ano	ano	null	Donau
Domažlice	Hyršov	ano	ano	null	Hirschau
Domažlice	Chalupy	ano	ano	null	Friedrichsthal
Domažlice	Orlovice	ano	ano	null	Silberberg
Domažlice	Pocinovice	ne	ne	null	null
Domažlice	Prapořiště	ne	ne	null	null
Domažlice	Studánky	ano	ano	null	Kaltenbrunn
Domažlice	Nová Ves	ne	ne	null	null
Dubá	Dobřeň	ano	ano	null	Dobřin
Dubá	Jestřebice	ano	ano	null	Jestřebitz
Dubá	Libovice	ano	ano	null	Libowis
Dubá	Olešno	ano	ano	null	Woleschno
Dubá	Sitné	ano	ano	null	Zittnai
Dubá	Vidim	ano	ano	null	Widim
Dubá	Kochovice	ano	ne	null	Kochowitz
Dubá	Liběchov	ano	ne	null	Liboch
Dubá	Mastířovice	ano	ano	null	Mastířowitz
Dubá	Štětí	ano	ano	null	Wegstädtl
Dubá	Tupadly	ano	ano	null	Tupadl
Dubá	Želízy	ano	ano	null	Schelesen
Dvůr Králové nad Labem	Velká Bukovina	ano	ano	null	Groß-Bok
Dvůr Králové nad Labem	Doubravice	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Dubenec	ano	ano	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Dvůr Králové nad Labem	ne	ne	null	Königinhof an der Elbe
Dvůr Králové nad Labem	Harcov	ne	ne	null	Haatz
Dvůr Králové nad Labem	Huntířov	ano	ano	null	Güntersdorf
Dvůr Králové nad Labem	Hvězda	ano	ano	null	Stern

Dvůr Králové nad Labem	Kocbeře	ano	ne	Kočbeř	Rettendorf
Dvůr Králové nad Labem	Nový Nemojov	ano	ne	Království III.	Königreich III.
Dvůr Králové nad Labem	Lanžov	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Libotov	ano	ano	null	Liebthal
Dvůr Králové nad Labem	Lipnice	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Dolní Nemojov	ano	ano	null	Nieder-Nemaus
Dvůr Králové nad Labem	Žirecká Podstráň	ano	ano	null	Leuten
Dvůr Králové nad Labem	Proruby	ano	ne	null	Prorub
Dvůr Králové nad Labem	Střeziměřice	ano	ano	null	Ziesmitz
Dvůr Králové nad Labem	Třebihošť	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Bílá Třemešná	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Verdek	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Kohoutov	ano	ano	Vyhnánov	Wihnan
Dvůr Králové nad Labem	Zboží	ano	ano	null	Rennzahn
Dvůr Králové nad Labem	Zvičina	ano	ano	null	Switschin
Dvůr Králové nad Labem	Žireč	ano	ano	Městys Žireč	Schurz Markt
Dvůr Králové nad Labem	Žireč	ano	ano	Ves Žireč	Schurz Dorf
Dvůr Králové nad Labem	Čáslavky	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Dolany	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Heřmanice	ano	ano	Heřmanice nad Labem	Heřmanitz an der Elbe
Dvůr Králové nad Labem	Hořenice	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Hustířany	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Chvalkovice	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Výhled	ne	ano	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Jaroměř	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Krabčice	ano	ano	null	Grabschütz

Labem					
Dvůr Králové nad Labem	Nouzov	ano	ano	null	Neujahrsdorf
Dvůr Králové nad Labem	Rtyně	ano	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Velichovky	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Vestec	ano	ano	null	Westec
Dvůr Králové nad Labem	Vilantice	ne	ne	null	null
Dvůr Králové nad Labem	Zaloňov	ano	ano	null	Salnai
Horšovský Týn	Blížejev	ano	ano	null	Blisowa
Horšovský Týn	Březí	ano	ano	null	Pirk
Horšovský Týn	Čečovice	ano	ano	null	Zetschowitz
Horšovský Týn	Černovice	ano	ano	null	Czarlowitz
Horšovský Týn	Doubrava	ano	ano	null	Dobrowa
Horšovský Týn	Chotiměř	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Dolní Kamenice	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Horní Kamenice	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Křenovy	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Kvíčovice	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Malý Malahov	ano	ano	null	Klein-Malowa
Horšovský Týn	Nahošice	ano	ne	null	Nahoschitz
Horšovský Týn	Neuměř	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Ohučov	ne	ano	null	Autschowa
Horšovský Týn	Osvračín	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Přívozec	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Puclice	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Semošice	ano	ano	null	Semeschitz
Horšovský Týn	Staňkov	ne	ne	Městys Staňkov	null
Horšovský Týn	Štichov	ne	ne	null	null
Horšovský Týn	Třebnice	ano	ano	null	Třebnitz
Horšovský Týn	Všekary	ne	ne	null	null
Jablonec nad Nisou	Čížkovice 1. díl	ano	ne	null	null
Jablonec nad Nisou	Dalešice	ano	ano	null	Daleschitz
Jablonec nad Nisou	Huť	ano	ano	null	Labau
Jablonec nad Nisou	Pěncín	ano	ano	null	Pintschei
Jablonec nad Nisou	Pulečný	ano	ano	null	Puletschnei
Jablonec nad Nisou	Rychnov u Jablonce nad Nisou	ano	ano	Rychnov	Reichenau

Jilemnice	Horní Branná	ne	ne	null	null
Jilemnice	Hrabačov	ne	ne	null	null
Jilemnice	Jilemnice	ne	ne	null	Starkenbach
Jilemnice	Víchovská Lhota	ano	ne	null	null
Jilemnice	Zálesní Lhota	ano	ano	null	Huttendorf
Jilemnice	Martinice v Krkonoších	ne	ne	Martninice	null
Jilemnice	Poniklá	ano	ne	null	null
Jilemnice	Studenec	ne	ne	null	null
Jilemnice	Dolní Štěpanice	ano	ne	null	null
Jilemnice	Valteřice	ano	ne	null	null
Jilemnice	Víchová nad Jizerou	ne	ne	null	null
Jilemnice	Sklenařice	ano	ano	null	null
Jilemnice	Stanový	ano	ano	null	null
Jilemnice	Tříč	ano	ano	null	null
Jilemnice	Vysoké nad Jizerou	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Kaproun	ano	ano	null	Kaltenbrunn
Jindřichův Hradec	Mnich	ne	ano	null	Münichschlag
Jindřichův Hradec	Blažejov	ano	ano	null	Blauenschlag
Jindřichův Hradec	Buk	ano	ano	null	Buchen
Jindřichův Hradec	Děbolín	ano	ano	null	Diebling
Jindřichův Hradec	Jindřichův Hradec	ne	ne	null	Neuhaus
Jindřichův Hradec	Jarošov nad Nežárkou	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Jindřiš	ano	ano	null	Heinrichschlag
Jindřichův Hradec	Kunžak	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Lásenice	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Dolní Lhota	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Lomy	ano	ano	null	Tieberschlag
Jindřichův Hradec	Matná	ano	ano	null	Motten
Jindřichův Hradec	Mosty	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Mutyněves	ano	ano	null	Muttaschlag
Jindřichův Hradec	Najdek	ano	ano	null	Neudek
Jindřichův Hradec	Oldřiš	ano	ano	null	Ulrichschlag
Jindřichův Hradec	Otín	ano	ano	null	Ottenschlag
Jindřichův Hradec	Dolní Pěna	ano	ano	null	Nieder-Baumgarten
Jindřichův Hradec	Horní Pěna	ano	ano	null	Ober-Baumgarten
Jindřichův Hradec	Políkno	ano	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Kostelní Radouň	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Dolní Radouň	ano	ano	Německá Radouň	Wenkerschlag
Jindřichův Hradec	Radouňka	ano	ano	null	Radeinles
Jindřichův Hradec	Ratiboř	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Malý Ratmírov	ano	ano	null	Klein-Rammerschlag
Jindřichův Hradec	Velký Ratmírov	ano	ano	null	Groß-Rammerschlag

Jindřichův Hradec	Rodvínov	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Roseč	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Dolní Skrýchov	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Horní Skrýchov	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Střížovice	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Lodhéřov	ano	ano	Studnice	Brunn
Jindřichův Hradec	Nová Ves	ano	ne	null	Schönborn
Jindřichův Hradec	Vlčice	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Vydří	ne	ne	null	null
Jindřichův Hradec	Dolní Žďár	ano	ano	null	Nieder-Mühl
Jindřichův Hradec	Horní Žďár	ano	ano	null	Ober-Mühl
Jindřichův Hradec	Pluhův Žďár	ne	ne	null	null
Kaplice	Býňov	ano	ano	null	Böhmdorf
Kaplice	Kamenná	ano	ano	null	Sacherles
Kaplice	Klení	ano	ano	null	Gollnetschlag
Kaplice	Žár	ano	ano	null	Sohors
Kaplice	Blansko	ano	ano	null	Pflanzen
Kaplice	Dluhoště	ano	ano	null	Ottenschlag
Kaplice	Kaplice	ano	ano	null	Kaplitz
Kaplice	Líčov	ano	ano	null	Litschau
Kaplice	Pořešín	ne	ne	null	null
Kaplice	Děkanské Skaliny	ano	ne	null	Dechant-Gallein
Kaplice	Soběnov	ne	ne	null	null
Klatovy	Březí	ne	ne	null	Birkau
Klatovy	Čachrov	ne	ne	null	null
Klatovy	Hvízdalka	ne	ne	null	null
Klatovy	Janovice nad Úhlavou	ne	ne	null	null
Klatovy	Jesení	ano	ano	null	Gesen
Klatovy	České Hamry	ano	ne	null	null
Klatovy	Opálka	ne	ne	null	null
Klatovy	Strážov	ne	ne	null	null
Klatovy	Viteň	ne	ne	null	null
Klatovy	Zahorčice	ne	ne	null	null
Klatovy	Blata	ano	ano	null	Hoslau
Klatovy	Bystřice nad Úhlavou	ano	ano	null	Bistritz an der Angel
Klatovy	Hadrava	ano	ano	null	Hadruwa
Klatovy	Krotějov	ano	ano	null	Krotiw
Klatovy	Petrovice nad Úhlavou	ano	ano	null	Petrowitz an der Angel
Klatovy	Úborsko	ne	ne	null	Auborsko
Kralovice	Bílov	ne	ne	null	null
Kralovice	Čistá	ne	ne	null	null
Kralovice	Křekovice	ne	ne	null	null
Kralovice	Potvorov	ne	ne	null	null

Kralovice	Brdo	ne	ne	null	null
Kralovice	Doubravice	ano	ano	Německá Doubravice	Deutsch Doubrawitz
Kralovice	Hluboká	ano	ano	null	null
Kralovice	Kalec	ne	ne	null	null
Kralovice	Odlezly	ne	ne	null	Voitles
Kralovice	Hrádek	ano	ano	null	Ratka
Kralovice	Hubenov	ne	ne	null	null
Kralovice	Hůrky	ano	ano	null	Hurkau
Kralovice	Chrástovice	ne	ne	null	null
Kralovice	Lipí	ne	ne	null	null
Kralovice	Manětín	ne	ne	null	null
Kralovice	Mezí	ano	ano	null	Mösing
Kralovice	Hrad Něžtiny	ano	ano	null	Preitenstein
Kralovice	Strážiště	ne	ne	null	null
Kralovice	Stvolny	ano	ano	null	Zwolln
Kralovice	Újezd	ne	ne	null	null
Kralovice	Zahrádka	ano	ano	null	null
Lanškroun	Bystřec	ano	ne	null	null
Lanškroun	Čermná	ano	ne	Horní Čermná	null
Lanškroun	Čermná	ne	ne	Dolní Čermná	null
Lanškroun	Horní Dobrouč	ano	ano	null	Dittersbach
Lanškroun	Jakubovice	ano	ano	null	Jokelsdorf
Lanškroun	Petrovice	ne	ne	null	null
Lanškroun	Rybník	ano	ano	null	Ribnik
Lanškroun	Skuhrov	ano	ano	null	Rathsdorf
Lanškroun	Třebovice	ano	ano	null	Triebitz
Lanškroun	Černovír	ano	ano	null	Černowir
Lanškroun	Dolní Dobrouč	ne	ne	null	null
Lanškroun	Knapovec	ano	ano	null	Knappendorf
Lanškroun	Lanšperk	ne	ne	null	null
Lanškroun	České Libchavy	ne	ne	null	null
Lanškroun	Dolní Libchavy	ano	ano	null	Nieder-Lichwe
Lanškroun	Horní Libchavy	ano	ano	null	Ober-Lichwe
Lanškroun	Prostřední Libchavy	ano	ano	null	Mittel-Lichwe
Lanškroun	Oldřichovice	ano	ne	null	Dreihöf
Lanškroun	Říčky	ne	ne	null	null
Lanškroun	Česká Třebová	ne	ne	null	null
Lanškroun	Dlouhá Třebová	ne	ne	null	null
Lanškroun	Ústí nad Orlicí	ne	ne	null	null
Lanškroun	Hylváty	ano	ano	null	Hilbeten
Lanškroun	Dobrá Voda	ne	ne	null	null
Litoměřice	Keblice	ne	ne	null	null
Litoměřice	Nové Kopisty	ne	ne	Německé Kopisty	null
Litoměřice	Křešice	ano	ano	null	Kreschitz

Litoměřice	Litoměřice	ano	ano	null	Leitmeritz
Litoměřice	Mlékojedy	ano	ano	Německé Mlékojedy	Deutsch Mlikojed
Litoměřice	Nučnice	ano	ano	null	Groß-Nučnitz
Litoměřice	Okna	ano	ne	null	Woken
Litoměřice	Polepy	ano	ano	null	Polep
Litoměřice	Prosmyky	ano	ano	null	Prosmik
Litoměřice	Terezín	ne	ne	null	null
Litoměřice	Travčice	ne	ne	null	null
Litoměřice	Třeboutice	ano	ano	null	Třebautitz
Litoměřice	Vrbice	ano	ano	null	Wrbitz
Litoměřice	Žalhostice	ano	ano	null	Cžalositz
Litoměřice	Čížkovice	ano	ne	null	Čížkowitz
Litoměřice	Děčany	ne	ne	null	null
Litoměřice	Děkovka	ano	ne	null	Diakowa
Litoměřice	Dlažkovice	ano	ano	null	Dlažkowitz
Litoměřice	Dřemčice	ne	ne	null	null
Litoměřice	Chrášťany	ne	ne	null	null
Litoměřice	Jenčice	ano	ne	null	Jenčitz
Litoměřice	Košťálov	ano	ano	null	Kostial
Litoměřice	Leská	ano	ne	null	Leskai
Litoměřice	Lovosice	ano	ano	null	Lobositz
Litoměřice	Lukavec	ano	ano	null	Lukawetz
Litoměřice	Obřice	ano	ano	null	Wobřitz
Litoměřice	Podsenice	ano	ne	null	null
Litoměřice	Siřejovice	ano	ne	null	null
Litoměřice	Staré	ano	ne	null	null
Litoměřice	Sulejovice	ano	ne	null	null
Litoměřice	Sutom	ano	ano	null	null
Litoměřice	Šepetely	ne	ne	null	null
Litoměřice	Teplá	ano	ano	null	Tepley
Litoměřice	Třeбенice	ne	ne	null	null
Litoměřice	Třebívlice	ne	ne	null	null
Litoměřice	Úpohlavy	ne	ne	null	null
Litoměřice	Vrbičany	ne	ne	null	null
Litoměřice	Želechovice	ano	ne	null	Želechowitz
Litomyšl	Benátky	ne	ne	null	null
Litomyšl	Chmelík	ano	ano	null	Hopfendorf
Litomyšl	Janov	ano	ano	null	Jansdorf
Litomyšl	Karla	ano	ano	null	Karlsbrunn
Litomyšl	Kozlov	ne	ne	null	null
Litomyšl	Květná	ano	ano	null	Blumenau
Litomyšl	Lezník	ne	ne	null	null
Litomyšl	Litomyšl	ne	ne	null	Leitomischl
Litomyšl	Čistá	ano	ano	Litrbachy	Lauterbach

Litomyšl	Osík	ne	ne	null	null
Litomyšl	Pazucha	ne	ne	null	null
Litomyšl	Strakov	ano	ano	null	Strokele
Litomyšl	Vysoký Les	ne	ne	null	null
Litomyšl	Semanín	ano	ano	null	Schirmdorf
Litomyšl	Trstěnice	ne	ne	null	null
Litomyšl	Nová Ves u Litomyšle	ne	ne	null	null
Louny	Dobroměřice	ne	ne	null	null
Louny	Domoušice	ne	ne	null	null
Louny	Hřivice	ne	ne	null	null
Louny	Chraberce	ne	ne	null	null
Louny	Lenešice	ne	ne	null	null
Louny	Louny	ne	ne	null	null
Louny	Markvarec	ne	ne	null	null
Louny	Nečichy	ne	ne	null	null
Louny	Pnětluky	ano	ne	null	null
Louny	Raná	ano	ne	null	null
Louny	Třtěno	ne	ne	null	null
Louny	Mnichovský Týnec	ne	ne	null	null
Louny	Zeměchy	ne	ne	null	null
Mělník	Březinka	ne	ne	null	null
Mělník	Chodeč	ne	ne	null	null
Mělník	Kanina	ne	ne	null	null
Mělník	Kokořín	ne	ne	null	null
Mělník	Mělník	ne	ne	null	null
Mělník	Mšeno	ne	ne	null	null
Mělník	Skramouš	ne	ne	null	null
Mělník	Strážnice	ne	ne	null	null
Mělník	Šemanovice	ne	ne	null	null
Mělník	Vehlovice	ne	ne	null	null
Mělník	Dolní Zimoř	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Bělá pod Bezdězem	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Hlínoviště	ano	ne	null	Leimgruben
Mnichovo Hradiště	Vazačka	ano	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Bezdědice	ano	ne	null	Klein-Bösig
Mnichovo Hradiště	Bezděz	ano	ano	null	Bösig
Mnichovo Hradiště	Březinka	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Březovice	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Doubravice	ne	ne	null	null

Mnichovo Hradiště	Jezová	ano	ano	null	Jezowai
Mnichovo Hradiště	Dolní Krupá	ano	ano	null	Nieder-Krupai
Mnichovo Hradiště	Lobeč	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Nosálov	ano	ne	null	Nosadl
Mnichovo Hradiště	Dolní Rokytá	ano	ano	null	Nieder-Rokitai
Mnichovo Hradiště	Víska	ano	ano	null	null
Mnichovo Hradiště	Vrchbělá	ano	ano	null	Neudorf
Mnichovo Hradiště	Malá Bělá	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Horní Bukovina	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Bílá Hlína	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Klášter Hradiště nad Jizerou	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Mukařov	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Ptýrov	ne	ne	null	null
Mnichovo Hradiště	Nová Ves u Bakova	ne	ne	null	null
Náchod	Bohdašín	ne	ne	null	null
Náchod	Horní Kostelec	ne	ne	null	null
Náchod	Rokytník	ne	ne	null	null
Náchod	Brzice	ne	ne	null	null
Náchod	Hořičky	ne	ne	null	null
Náchod	Chlístov	ne	ne	null	null
Náchod	Mezilečí	ne	ne	null	null
Náchod	Svinišťany	ne	ne	null	null
Nová Paka	Bezník	ne	ne	null	null
Nová Paka	Chroustov	ne	ne	null	null
Nová Paka	Bělá u Pecky	ne	ne	null	null
Nová Paka	Borovnice	ano	ano	null	Groß-Borowitz
Nová Paka	Bukovina u Čisté	ne	ne	null	null
Nová Paka	Čistá u Horek	ne	ne	Čistá	null
Nová Paka	Horka u Staré Paky	ano	ne	null	null
Nová Paka	Dolní Kalná	ne	ne	null	null
Nová Paka	Horní Kalná	ne	ne	null	null
Nová Paka	Nedaříž	ano	ano	null	null
Nová Paka	Levínská Olešnice	ne	ne	null	null
Nová Paka	Pecka	ne	ne	null	null

Nová Paka	Slemeno	ne	ne	null	null
Nová Paka	Stupná	ano	ano	null	null
Nová Paka	Štikov	ne	ne	null	null
Nová Paka	Vidochov	ano	ano	null	Widach
Nová Paka	Vidonice	ne	ne	null	null
Nová Paka	Vrchovina	ne	ne	null	null
Nová Paka	Ždírnice	ne	ne	null	null
Nové Město nad Metují	Dlouhé	ne	ne	null	null
Nové Město nad Metují	Dobřany	ne	ne	null	null
Nové Město nad Metují	Olešnice v Orlických horách	ano	ano	Olešnice	Gießhübel
Nové Město nad Metují	Plasnice	ano	ano	null	Plaßnitz
Nové Město nad Metují	Polom	ano	ano	null	null
Nové Město nad Metují	Sedloňov	ano	ano	null	Sattel
Nové Město nad Metují	Sněžné	ne	ne	null	null
Nové Město nad Metují	Šediviny	ano	ano	null	Schediwý
Nové Město nad Metují	Dobré	ne	ne	null	null
Nové Město nad Metují	Kounov u Dobrušky	ne	ne	Kounov	null
Nové Město nad Metují	Lomy	ano	ne	null	null
Nové Město nad Metují	Rovné	ne	ne	null	null
Plzeň	Předenice	ne	ne	null	null
Plzeň	Bolevec	ne	ne	null	null
Plzeň	Čižice	ne	ne	null	null
Plzeň	Křimice	ne	ne	null	null
Plzeň	Ledce	ne	ne	null	null
Plzeň	Lhotka	ne	ne	null	null
Plzeň	Litice	ano	ne	null	Lititz
Plzeň	Nekmír	ne	ne	null	null
Plzeň	Nevřeň	ne	ne	null	null
Plzeň	Plzeň	ne	ne	null	Pilsen
Plzeň	Příšov	ne	ne	null	null
Plzeň	Radčice	ne	ne	null	null
Plzeň	Radobyčice	ne	ne	null	null
Plzeň	Tlučná	ne	ne	null	null
Plzeň	Útušice	ne	ne	null	null
Plzeň	Vochov	ne	ne	null	null

Podbořany	Hořesedly	ano	ano	null	Horosedl
Podbořany	Kolešovice	ano	ano	null	Koleschowitz
Podbořany	Vysoká Libyně	ano	ano	null	Hochlibin
Podbořany	Přehořov	ano	ne	null	Přehoř
Podbořany	Pšovlky	ano	ano	null	Pschoblik
Podbořany	Řeřichy	ano	ne	null	Röscha
Podbořany	Václavy	ano	ne	null	Wazlaw
Polička	Banín	ano	ano	null	Bohnau
Polička	Bělá nad Svitavou	ano	ano	Německá Bělá	Deutsch Biela
Polička	Lavičné	ano	ano	Nová Bělá	Neu-Biela
Polička	Brněnec	ano	ne	null	Brünnlitz
Polička	Bystré	ne	ne	null	null
Polička	Česká Dlouhá	ano	ano	null	Böhmisch Wiesen
Polička	Hamry	ne	ne	null	null
Polička	Chrastavec	ne	ne	null	null
Polička	Půlpecen	ano	ne	null	null
Polička	Jedlová	ano	ano	null	Schönbrunn
Polička	Korouhev	ne	ne	null	null
Polička	Pomezí	ano	ano	Limberk	Laubendorf
Polička	Modřec	ano	ano	null	Riegersdorf
Polička	Nedvězí	ne	ne	null	null
Polička	Polička	ne	ne	null	null
Polička	Radiměř	ano	ano	Česká Radiměř	Böhmisch Rothmühl
Polička	Rohozná	ne	ne	null	null
Polička	Stašov	ano	ano	null	Dittersbach
Polička	Starý Svojanov	ne	ne	null	null
Polička	Vítějeves	ne	ne	null	null
Prachatice	Babice	ano	ne	null	null
Prachatice	Horní Chrášťany	ano	ne	null	null
Prachatice	Chvalovice	ano	ano	null	Kolowitz
Prachatice	Lhenice	ne	ne	null	null
Prachatice	Lužice	ne	ne	null	null
Prachatice	Němčice	ne	ne	null	null
Prachatice	Netolice	ne	ne	null	null
Prachatice	Sedlovice	ne	ne	null	null
Prachatice	Třešňový Újezdec	ne	ne	Újezdec	null
Prachatice	Vadkov	ne	ne	null	null
Prachatice	Zvěřetice	ne	ne	null	null
Prachatice	Žernovice	ne	ne	null	null
Prachatice	Běleč	ne	ne	null	null
Prachatice	Dvory	ne	ne	null	null
Prachatice	Frantoly	ano	ano	null	Frauenthal
Prachatice	Husinec	ne	ne	null	null
Prachatice	Chlístov	ne	ne	null	null

Prachatice	Jáma	ano	ne	null	null
Prachatice	Jelemek	ne	ne	null	null
Prachatice	Kratušín	ano	ne	null	null
Prachatice	Lažišťe	ne	ne	null	null
Prachatice	Leptač	ano	ano	null	Rohn
Prachatice	Mičovice	ne	ne	null	null
Prachatice	Oseky	ano	ne	null	null
Prachatice	Prachatice	ano	ano	null	null
Prachatice	Staré Prachatice	ano	ne	null	null
Prachatice	Švihov	ne	ne	null	null
Prachatice	Těšovice	ne	ne	null	null
Prachatice	Zábrdí	ne	ne	null	null
Prachatice	Zdenice	ne	ne	null	null
Prachatice	Boubská	ne	ne	null	null
Prachatice	Buk	ne	ne	null	null
Prachatice	Pravětín	ano	ano	null	Gansau
Prachatice	Včelná pod Boubínem	ne	ne	null	null
Prachatice	Vimperk	ano	ano	null	Winterberg
Prachatice	Výškovice	ne	ne	null	null
Prachatice	Zdíkov	ne	ne	null	null
Přestice	Dněšice	ne	ne	null	null
Přestice	Chlumčany	ne	ne	null	null
Přestice	Kloušov	ne	ne	null	null
Přestice	Oplot	ne	ne	null	null
Přestice	Snopoušovy	ne	ne	null	null
Přestice	Soběkury	ne	ne	null	null
Přestice	Zemětice	ne	ne	null	null
Rakovník	Kněževes	ne	ne	null	null
Rakovník	Lhota pod Džbánem	ne	ne	null	null
Rakovník	Milostín	ne	ne	null	null
Rakovník	Mutějovice	ne	ne	null	null
Rakovník	Přílepy	ne	ne	null	null
Rakovník	Senomaty	ne	ne	null	null
Rakovník	Svojetín	ano	ano	null	null
Rakovník	Janov	ano	ne	null	null
Rakovník	Šanov	ne	ne	null	null
Rakovník	Veclov	ano	ano	null	Wetzlau
Rakovník	Zavidov	ne	ne	null	null
Roudnice nad Labem	Lkáň	ne	ne	null	null
Roudnice nad Labem	Solany	ne	ne	null	null
Roudnice nad Labem	Brzánky	ne	ne	null	null
Roudnice nad Labem	Hněvice	ne	ne	null	null

Roudnice nad Labem	Chodouny	ne	ne	null	null
Roudnice nad Labem	Lounky	ne	ne	null	null
Roudnice nad Labem	Račice	ne	ne	null	null
Roudnice nad Labem	Vetlá	ne	ne	null	null
Rychnov nad Kněžnou	Javornice	ne	ne	null	null
Rychnov nad Kněžnou	Liberk	ne	ne	null	null
Rychnov nad Kněžnou	Skuhrov nad Bělou	ne	ne	null	null
Semily	Bratříkov	ne	ne	null	null
Semily	Držkov	ne	ne	null	null
Semily	Haratice	ano	ne	null	null
Semily	Loužnice	ne	ne	null	null
Semily	Plavy	ano	ne	null	null
Semily	Skuhrov	ne	ne	null	null
Semily	Sněhov	ne	ne	null	null
Semily	Zásada	ne	ne	null	null
Semily	Dolní Sytová	ne	ne	null	null
Stříbro	Černotín	ano	ano	null	null
Stříbro	Dobřany	ano	ne	null	null
Stříbro	Lhota	ano	ne	null	Elhoten
Stříbro	Líně	ne	ne	null	null
Stříbro	Přestavky	ano	ano	null	null
Stříbro	Robčice	ano	ne	null	Robčitz
Stříbro	Čevený Újezd	ano	ano	null	Roth-Aujezd
Stříbro	Nová Ves	ne	ne	null	null
Stříbro	Holýšov	ano	ano	null	Holeischen
Stříbro	Líšina	ano	ano	null	Lischin
Sušice	Kochánov	ano	ano	null	Kochet
Sušice	Dolejší Krušeč	ano	ano	null	Unter-Körnsalz
Sušice	Hořejší Těšov	ano	ano	null	Ober-Těschau
Sušice	Nezdice na Šumavě	ne	ne	null	null
Sušice	Nicov	ano	ano	null	Nitzau
Sušice	Ostružno	ne	ne	null	null
Sušice	Pohorsko	ne	ne	null	null
Sušice	Šimanov	ne	ne	null	null
Sušice	Albrechtice	ano	ne	Albrechtice u Sušice	null
Sušice	Humpolec	ano	ano	null	Kumpotitz
Sušice	Javoří	ne	ne	null	Gaberle
Sušice	Jičná	ne	ne	null	null
Sušice	Kadešice	ne	ne	null	null

Sušice	Kunkovice	ne	ne	null	null
Sušice	Mochov	ano	ano	null	Mochau
Sušice	Petrovice u Sušice	ne	ne	Petrovice	null
Sušice	Podmokly	ne	ne	null	null
Sušice	Dolní Staňkov	ne	ne	null	null
Sušice	Sušice	ne	ne	null	Schüttenhofen
Sušice	Svinná	ano	ano	null	Swina
Sušice	Dlouhá Ves	ano	ano	null	Langendorf
Sušice	Zámyšl	ne	ne	null	null
Trutnov	Bohuslavice	ano	ano	Bohuslavice nad Úpou	Bausnitz
Trutnov	Hajnice	ano	ano	Německá Brusnice	Deutsch Prausnitz
Trutnov	Hajnice	ano	ano	Kyje	Kaile
Trutnov	Markoušovice	ano	ano	null	Markausch
Trutnov	Radeč	ano	ano	null	Raatsch
Trutnov	Radvanice	ano	ano	null	Radowenz
Trutnov	Starý Sedloňov	ano	ano	null	Alt-Sedlowitz
Trutnov	Studenec	ano	ano	null	Staudenz
Trutnov	Maršov u Úpice	ne	ne	Maršov	null
Trutnov	Odolov	ne	ne	null	null
Trutnov	Petrovice	ne	ne	null	null
Trutnov	Malé Svatoňovice	ne	ne	null	null
Trutnov	Velké Svatoňovice	ne	ne	null	null
Trutnov	Úpice	ne	ne	null	null
Třeboň	Klenov	ne	ne	null	null
Třeboň	Mnich	ne	ne	null	null
Třeboň	Plasná	ne	ne	null	null
Turnov	Bílá	ano	ne	null	null
Turnov	Český Dub	ano	ne	null	Böhmisch Aicha
Turnov	Hlavice	ne	ne	null	null
Turnov	Hradčany	ne	ne	null	null
Turnov	Chvalčovice	ne	ne	null	null
Turnov	Petrašovice	ano	ne	null	null
Turnov	Smržov	ano	ne	null	null
Turnov	Vápno	ne	ne	null	null
Turnov	Všelibice	ne	ne	null	null
Turnov	Bezděčín	ano	ne	null	Bösching
Turnov	Odolenovice	ne	ne	null	null
Turnov	Žďárek	ne	ne	null	null
Vrchlabí	Dolní Brusnice	ano	ano	null	Nieder-Prausnitz
Vrchlabí	Horní Brusnice	ano	ano	null	Ober-Prausnitz
Vrchlabí	Hostinné	ano	ano	null	Arnau
Vrchlabí	Klásterská Lhota	ano	ano	null	Mönchsdorf
Vrchlabí	Horní Olešnice	ano	ano	null	Ober-Oels
Vrchlabí	Kunčice nad Labem	ano	ano	Kunčice	Pelsdorf

Vrchlabí	Vrchlabí	ano	ano	null	Hohenelbe
Žamberk	České Petrovice	ano	ano	null	Böhmish Petersdorf
Žamberk	Vlčkovice	ano	ano	null	Wöllsdorf
Žamberk	Bělá	ano	ano	null	Bielai
Žamberk	Hláška	ano	ano	null	null
Žamberk	Prorubky	ano	ano	Proruby	Prorub
Žamberk	Rokytnice v Orlických Horách	ano	ano	null	Rokitnitz am Adlergebirge
Žamberk	Nebeská Rybná	ano	ano	null	Himmlich Rybnai
Žamberk	Uhřínov	ano	ano	Malý Uhřínov	Klein-Auřim
Žamberk	Jablonné nad Orlicí	ne	ne	null	null
Žamberk	Jamně nad Orlicí	ano	ne	null	null
Žamberk	Kameničná	ne	ne	null	null
Žamberk	Kláštrec nad Orlicí	ne	ne	null	null
Žamberk	Kunvald	ne	ne	null	null
Žamberk	Pastivny	ne	ne	null	null
Žamberk	Pěčín	ne	ne	null	null
Žamberk	Sobkovice	ne	ne	null	null
Žamberk	Studené	ne	ne	null	null
Žamberk	Verměřovice	ne	ne	null	null
Žamberk	Žampach	ne	ne	null	null
Žatec	Březno	ano	ne	null	Priesen
Žatec	Břvany	ano	ano	null	Weberschan
Žatec	Jimlín	ne	ne	null	null
Žatec	Lipenec	ano	ne	null	Lipenz
Žatec	Lipno	ano	ano	null	Groß-Lippen
Žatec	Malnice	ano	ano	null	Malnitz
Žatec	Opočno	ne	ne	null	null

Databáze analyzovaných obcí na Moravě a Slezsku

Legenda:

- politický okres = správní jednotka
- obec = obec nacházející se na hranicích Česko-Slovenska a Německa v r. 1938
- Sudety = obce je součástí odstoupeného území
- něm. většina = německá jazyková většina v obci podle Státní úřad statistický, 1934
- původní název = název obce k roku 1930 (null = bez hodnoty)
- německý název = název obce v němčině k roku 1930 (null = bez hodnoty)

politický okres	obec	Sudety	něm. většina	původní název	německý název
Bílovec	Polanka nad Odrou	ano	ne	null	null
Bílovec	Svinov	ano	ne	null	null
Bílovec	Třebovice	ano	ne	null	null
Brno – venkov	Dolní Kounice	ne	ne	null	null
Brno – venkov	Trboušany	ne	ne	null	null
Dačice	Dačice	ne	ne	null	null
Dačice	Nové Dvory	ne	ne	null	null
Dačice	Hradištko	ne	ne	null	null
Dačice	Chlumec	ne	ne	null	null
Dačice	Markvarec	ne	ne	null	null
Dačice	Dolní Němčice	ne	ne	null	null
Dačice	Horní Radíkov	ne	ne	null	null
Dačice	Toužín	ne	ne	null	null
Dačice	Urbaneč	ano	ano	null	null
Dačice	Volfířov	ne	ne	null	null
Dačice	Staré Hobzí	ano	ne	null	Alt-Hart
Dačice	Hostkovice	ano	ano	null	Hostes
Dačice	Lipolec	ano	ano	null	Lipolz
Dačice	Radíkov	ano	ano	Dolní Radíkov	Unter-Radisch
Dačice	Český Rudolec	ano	ano	null	Böhmisch Rudoletz
Dačice	Vnorovice	ano	ano	null	Urwitz
Frýdek	Hrušov	ne	ne	null	null
Frýdek	Slezská Ostrava	ne	ne	null	null
Hlučín	Antošovice	ano	ne	null	null
Hlučín	Hošťálkovice	ano	ne	null	null
Hlučín	Koblov	ano	ne	null	null
Hlučín	Lhotka	ano	ne	null	null
Hlučín	Petřkovice	ano	ne	null	null

Hodonín	Břeclav	ano	ne	null	null
Hodonín	Hrušky	ne	ne	null	null
Hodonín	Lanžhot	ne	ne	null	null
Hodonín	Podivín	ne	ne	null	null
Hodonín	Moravský Žižkov	ne	ne	null	null
Hranice	Bělotín	ano	ano	null	Bölten
Hranice	Boňkov	ano	ano	null	Punkendorf
Hranice	Dub	ano	ano	null	Daub
Hranice	Hranice	ne	ne	null	Mährisch Weißkirchen
Hranice	Hustopeče nad Bečvou	ne	ne	null	null
Hranice	Jindřichov	ne	ne	null	null
Hranice	Kunčice	ano	ano	null	Kunzendorf
Hranice	Lipná	ano	ano	Lindava	Lindenau
Hranice	Hranické Loučky	ano	ano	Kozí Loučky	Litschel
Hranice	Milotice nad Bečvou	ne	ne	null	null
Hranice	Nejdek	ano	ano	null	Neudek
Hranice	Olšovec	ne	ne	null	null
Hranice	Partulovice	ne	ne	null	null
Hranice	Radíkov	ne	ne	null	null
Hranice	Středolesí	ano	ano	null	Mittelwald
Hranice	Střítež nad Ludinou	ne	ne	Střítež	null
Hranice	Špičky	ne	ne	null	null
Hranice	Uhřínov	ne	ne	null	null
Hranice	Kozlov	ano	ano	null	Kozlau
Hranice	Loučka	ne	ne	null	null
Hranice	Ranošov	ano	ano	null	Prusinowitz
Hranice	Slavkov	ano	ano	null	Schlock
Hranice	Velký Újezd	ne	ne	null	null
Hranice	Výkleky	ne	ne	null	null
Hustopeče	Horní Bojanovice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Hustopeče	ano	ano	null	Auspitz
Hustopeče	Kurdějov	ano	ano	null	Gurdau
Hustopeče	Nové Mlýny	ano	ano	null	Neumühl
Hustopeče	Velké Pavlovice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Přítluky	ano	ano	null	Prittlach
Hustopeče	Rakvice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Starovice	ano	ano	null	Groß-Steurowitz
Hustopeče	Starovičky	ne	ne	null	null
Hustopeče	Šakvice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Uherčice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Zaječí	ano	ano	null	Saintz
Hustopeče	Diváky	ne	ne	null	null
Hustopeče	Blučina	ne	ne	null	null

Hustopeče	Bratčice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Holasice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Hrušovany u Brna	ne	ne	null	null
Hustopeče	Ivaň	ne	ne	null	null
Hustopeče	Ledce	ano	ne	null	null
Hustopeče	Velké Němčice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Nikolčice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Přibice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Sobotovice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Syrovice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Vojkovice	ano	ano	null	Wojkowitz
Hustopeče	Vranovice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Žabčice	ne	ne	null	null
Hustopeče	Židlochovice	ne	ne	null	null
Litovel	Brodek u Konice	ano	ano	Brodek	Deutsch Brodek
Litovel	Dešná	ano	ano	null	Deschna
Litovel	Dzbel	ne	ne	null	null
Litovel	Konice	ne	ne	null	null
Litovel	Labutice	ano	ne	null	null
Litovel	Lhota u Konice	ano	ano	Lhota	Öhlhütten
Litovel	Runářov	ano	ano	null	Runář
Litovel	Skřípov	ano	ano	null	Wachtl
Litovel	Suchdol	ne	ne	null	null
Litovel	Červenka	ne	ne	null	null
Litovel	Litovel	ne	ne	null	null
Litovel	Mladeč	ne	ne	null	null
Litovel	Pňovice	ne	ne	null	null
Litovel	Římice	ne	ne	null	null
Litovel	Střelice	ne	ne	null	null
Mikulov	Lednice	ano	ano	null	Eisgrub
Mikulov	Kupařovice	ano	ano	null	Kuprowitz
Mikulov	Loděnice	ano	ano	null	Lodenitz
Mikulov	Medlov	ano	ano	null	Mödlau
Mikulov	Němčičky	ano	ano	null	Klein-Němčitz
Mikulov	Pasohlávky	ano	ano	null	Weiß-stätten
Mikulov	Pohořelice	ano	ne	null	Pohrlitz
Mikulov	Pouzdřany	ano	ano	null	Pausram
Mikulov	Pravlov	ano	ano	null	Prahlitz
Mikulov	Smolín	ano	ano	null	Mohleis
Místek	Lichnov	ne	ne	null	null
Místek	Vlčovice	ne	ne	null	null
Místek	Sklenov	ne	ne	null	null
Moravská Ostrava	Stará Bělá	ne	ne	null	null
Moravská	Krmelín	ne	ne	null	null

Ostrava					
Moravská Ostrava	Moravská Ostrava	ne	ne	null	Mährish Ostrau
Moravská Ostrava	Proskovice	ano	ne	null	null
Moravská Ostrava	Stará Ves nad Ondřejnicí	ne	ne	null	null
Moravská Ostrava	Výškovice	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Zadní Arnoštov	ano	ano	null	Hinter-Ehrnsdorf
Moravská Třebová	Bělá u Jevíčka	ne	ne	Bělá	null
Moravská Třebová	Biskupice	ano	ne	null	null
Moravská Třebová	Březinky	ano	ne	null	null
Moravská Třebová	Víska u Jevíčka	ano	ano	Derflík	Dörfles
Moravská Třebová	Hartinkov	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Chornice	ano	ano	null	Kornitz
Moravská Třebová	Jaroměřice	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Jevíčko	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Kladky	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Roubanina	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Slatina	ano	ano	null	null
Moravská Třebová	Horní Štěpánov	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Šubířov	ano	ne	null	null
Moravská Třebová	Vražné	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Vysoká	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Želívsko	ano	ne	null	Selsen
Moravská Třebová	Moravská Chrastová	ano	ne	null	Mährisch Chrostau
Moravská Třebová	Moravská Radiměř	ano	ano	null	Mährisch Rothmühl
Moravská Třebová	Bohdalov	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Březina	ano	ano	null	Briesen

Moravská Třebová	Petrůvka	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Radkov	ano	ano	null	Rattendorf
Moravská Třebová	Městečko Trnávka	ano	ne	null	null
Moravská Třebová	Unerázka	ne	ne	null	null
Moravská Třebová	Žipotín	ano	ano	null	Siebelsdorf
Moravské Budějovice	Blížkovice	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Ctidružice	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Malý Děšov	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Velký Děšov	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Láz	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Nové Syrovice	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Bačkovice	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Báňovice	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Bělčovice	ano	ano	null	Wispitz
Moravské Budějovice	Dančovice	ano	ano	null	Dančowitz
Moravské Budějovice	Panenská	ano	ne	Flandorf	null
Moravské Budějovice	Korolupy	ano	ano	null	Kurlupp
Moravské Budějovice	Lovčovice	ano	ano	null	Lospitz
Moravské Budějovice	Lubnice	ano	ano	null	Hafnerluden
Moravské Budějovice	Menhartice	ne	ne	null	null
Moravské Budějovice	Pálovice	ne	ano	null	null
Moravské Budějovice	Police u Jemnice	ne	ne	Police	null
Moravský Krumlov	Bohutice	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Dobelice	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Dobřínsko	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Hostěradice	ano	ano	null	Hosterlitz

Krumlov					
Moravský Krumlov	Chlupice	ano	ano	null	Chlupitz
Moravský Krumlov	Jezeřany-Maršovice	ne	ne	Jezeřany	null
Moravský Krumlov	Jezeřany-Maršovice	ne	ne	Maršovice	null
Moravský Krumlov	Kadov	ano	ano	null	Kodau
Moravský Krumlov	Moravský Krumlov	ano	ne	null	Mährisch Kromau
Moravský Krumlov	Kubšice	ano	ano	null	Gubschitz
Moravský Krumlov	Lesonice	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Mirotslav	ano	ne	null	Miřlitz
Moravský Krumlov	Mišovice	ano	ano	null	Nispitz
Moravský Krumlov	Morašice	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Našiměřice	ano	ano	null	Naschmeritz
Moravský Krumlov	Petrovice	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Polánka	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Rokytná	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Rybníky	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Skalice	ne	ne	null	null
Moravský Krumlov	Vedrovice	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Bludovice	ano	ano	null	Blauendorf
Nový Jičín	Hodslavice	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Hůrka	ano	ne	null	null
Nový Jičín	Nový Jičín	ano	ano	null	Neu-Titschein
Nový Jičín	Starý Jičín	ano	ne	null	null
Nový Jičín	Jičina	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Kojetín	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Starojická Lhota	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Loučka	ano	ne	null	null
Nový Jičín	Mořkov	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Polouvsí	ano	ano	null	Halbendorf
Nový Jičín	Straník	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Štramberk	ano	ne	null	null
Nový Jičín	Veřovice	ne	ne	null	null

Nový Jičín	Ženklaava	ano	ano	null	Senftleben
Nový Jičín	Životice u Nového Jičina	ano	ano	Životice	Seitendorf
Nový Jičín	Drnholec	ano	ne	Drnholec nad Lubinou	null
Nový Jičín	Hájov	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Kateřinice	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Klokočov	ano	ne	Klokočov	null
Nový Jičín	Kopřivnice	ano	ne	null	null
Nový Jičín	Košatka	ano	ne	Košatka nad Odrou	null
Nový Jičín	Mniší	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Petřvald	ano	ne	null	null
Nový Jičín	Příbor	ano	ne	null	Freiberg
Nový Jičín	Skrotín	ano	ano	null	Gurtendorf
Nový Jičín	Trnávka	ne	ne	null	null
Nový Jičín	Větrkovice	ano	ne	null	null
Olomouc	Bělkovice-Laštany	ne	ne	Bělkovice	null
Olomouc	Velká Bystřice	ne	ne	null	null
Olomouc	Dolany	ne	ne	null	null
Olomouc	Hlubočky	ano	ano	null	Hombok
Olomouc	Pohořany	ano	ano	null	Pohoř
Olomouc	Posluchov	ano	ano	null	Posluchau
Olomouc	Přáslavice	ne	ne	null	null
Olomouc	Radíkov	ne	ne	null	null
Šternberk	Domašov u Šternberka	ano	ano	null	Domeschau
Šternberk	Hnojice	ne	ne	null	null
Šternberk	Moravská Húzová	ne	ne	null	null
Šternberk	Bělkovice-Laštany	ne	ne	Laštany	null
Šternberk	Lužice	ano	ano	null	Luschitz
Šternberk	Mladějovice	ano	ano	null	Bladowitz
Šternberk	Strukov	ne	ne	null	null
Šternberk	Štarnov	ne	ne	null	null
Šternberk	Šternberk	ano	ano	null	Sternberg
Šternberk	Žerotín	ne	ne	null	null
Šternberk	Benkov	ano	ano	null	Pinke
Šternberk	Brníčko	ano	ano	null	Pirnik
Šternberk	Dětřichov	ano	ano	null	Dittersdorf
Šternberk	Renoty	ano	ano	null	Einloth
Šternberk	Újezd	ano	ano	null	Augezd
Šternberk	Uničov	ano	ano	null	Mährisch Neustadt
Šternberk	Želechovice	ne	ne	null	null
Zábřeh	Krčmy	ano	ano	null	Schwägersdorf
Zábřeh	Líšnice	ano	ano	null	Lexen

Zábřeh	Loštice	ne	ne	null	null
Zábřeh	Studená Loučka	ano	ano	null	Kaltenlautsch
Zábřeh	Mohelnice	ano	ano	null	Müglitz
Zábřeh	Moravičany	ne	ne	null	null
Zábřeh	Pavlov	ne	ne	null	null
Zábřeh	Svinov	ano	ano	null	Schweine
Zábřeh	Veselí	ne	ne	null	null
Zábřeh	Žádlovice	ne	ne	null	null
Znojmo	Bítov	ne	ne	null	null
Znojmo	Horní Břečkov	ano	ano	null	Ober-Fröschau
Znojmo	Chvalatice	ano	ano	null	Chwalatitz
Znojmo	Lukov	ano	ano	null	Lugau
Znojmo	Milíčovice	ano	ano	null	Milleschitz
Znojmo	Oslonovice	ne	ne	null	null
Znojmo	Zálesí	ano	ne	Šreflová	null
Znojmo	Štítary	ano	ano	null	Schiltern
Znojmo	Vracovice	ano	ano	null	Edenthurn
Znojmo	Vysočany	ne	ne	null	null
Znojmo	Zblovice	ne	ne	null	null
Znojmo	Bezkov	ne	ne	null	null
Znojmo	Citonice	ne	ne	null	null
Znojmo	Horní Dunajovice	ne	ne	null	null
Znojmo	Kuchařovice	ne	ne	null	null
Znojmo	Kyjovice	ano	ano	null	Gaiwitz
Znojmo	Mašovice	ano	ne	null	null
Znojmo	Olbramkostel	ne	ne	null	null
Znojmo	Pavlice	ne	ne	null	null
Znojmo	Podmolí	ano	ne	null	Baumöhl
Znojmo	Přímětice	ne	ne	null	null
Znojmo	Suchohrdly	ano	ano	null	Zuckerhandl
Znojmo	Těšetice	ano	ano	null	Töstitz
Znojmo	Únanov	ne	ne	null	null
Znojmo	Vranovská Ves	ano	ano	null	Frainersdorf
Znojmo	Vítonice	ano	ano	null	Wainitz
Znojmo	Znojmo	ano	ne	null	Znaim
Znojmo	Želetice	ano	ne	null	null
Znojmo	Žerotice	ne	ne	null	null
Znojmo	Žerůtky	ne	ne	null	null